

ΝΕΟΙ ΑΠΟΜΟΙ

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1938

ΑΡΙΘ. 4

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΘΝΙ
ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Πρόεδρος ΕΠ. ΧΑΡΙΛΑΟΣ πρόην υπουργός Αντιπρόεδρος ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ συν)τάρχης έ. α.

Ι Δ Ρ Υ Τ Α Ι

ΑΓΓΕΛΟΣ ΓΕΩΡΓΑΤΟΣ—ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ—ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ
—ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ—ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ—ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΝΕ-
ΛΟΠΟΥΛΟΣ—ΑΡ. ΚΟΥΖΗΣ—Κ. ΜΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ—Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ αντιπρό-
τηγος — ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ — ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΤΑΘΑΤΟΣ —
ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ.

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ 18 ΟΔΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΑΚΗ
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 32-633

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: 18 ΟΔΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ.
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 5

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1938

ΕΤΟΣ Ιον

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 4

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 32-633

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡΧ. 60

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «Η ΤΕΧΝΗ»
Πλατεία Αγ. Θεοδώρων Σκουλεν(ου)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ν. Π. Αποστολόπουλος — Αλ. Ιατρίδης — Ν. Χαρίλαος

(Τὸ περιοδικὸν δημοσιεύεται ἀπέναντι τριῶν διὰ τῆς συνεργείας αὐτοῦ
καὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εἰκὼν τῆς Αὐτῆς Βασιλικῆς Ὑψηλότης τῆς Πριγκιπέσσης Εὐγενίας ἡ
Ἀρχιτεκτονικὴ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ μελέτη τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Α. Ἰα-
τρίδη. Ἡ Καλοκαιρινὴ Λύγη, ποίημα Gabrielle D'Annunzio κατὰ μετάφρασιν Ἑλέ-
νης Π. Ψημένου. Ἡ συμβουλή, ποίημα Χρῆστου Βασιλακάκη. Τὸ τετράστιχο
στὰς Ἐπιθεωρήσεις ὑπὸ Ν. Π. Α. Τὸ ἱστορικὸν Ἀρχεῖον τῆς Ὑδρας, συνέντευξις
μετὰ τοῦ ἀντιναυάρχου Α. Ε. Κριεζῆ. Ἡ Οἰκογένεια Πετράκη καὶ ἡ Μονὴ Πε-
τράκη ὑπὸ Περ. Ίαν, Ἀργυροπούλου. Ὁ Ἑλληνικὸς Ἀθλητισμὸς, συνέντευξις
μετὰ τοῦ κ. Μιχ. Ριναπούλου. Ἄνοιξι στὴν Ἀθήνα, ποίημα Γ. Θ. Κελεπούρη.
Ὁ Ἑλληνικὸς Κλήρος ὑπὸ Ε. Ι. Χατζηβασιάντου. Νέφη εἰς τὸν Σοβιετικὸν
Ὀρίζοντα, μελέτη τοῦ κ. Ν. Γεωργακάκου. Σκιαγραφαὶ Θ. Κ. Παρασκευαΐδη
καὶ Σπύρου Νικολοπούλου. Μελέται ἐπὶ τῆς παραγωγῆς τῆς Κρήτης ὑπὸ Κ. Φούμη.
Ποιήματα, Καλλιόπης Λιαυδάκου, Δημητρίου Σούτζου καὶ Κρίτωνος Σουρῆ.
ΧΡΟΝΙΚΑ. Ἐσωτερικὰ καὶ Ἐξωτερικὰ γεγονότα τοῦ λήξαντος μηνός. Τὸ Ἀνα-
μνηστικὸν Λεύκωμα τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων. Νεκρολογία Εἰρήνης Πεσμαζόγλου
καὶ Δημητρίου Ι. Πετρίδη. Εὐθυμῆ Ζωή.

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1938

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 4

ΓΡΑΦΕΙΑ: 18 ΟΔΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 32-633

Ἡ Αὐτῆς Βασιλικὴ Ὑψηλότης ἡ Πριγκιπέσση Εὐγενία τῆς Ἑλλά-
δος, θυγάτηρ τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου καὶ τῆς Πριγκιπέσσης Μαρίας.
Ἐκ πατρὸς ἐγγονὴ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Α' καὶ

ἐκ μητρὸς τρισεγγονῆ τοῦ Λουκιανοῦ Βοναπάρτου Δουκὸς τοῦ Κανίνο καὶ ἀδελφοῦ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος.

Ἡ Πριγκήπισσα Εὐγενία γεννηθεῖσα τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1910 ἐν Παρισίοις, ἔλαβε τὸ βαπτιστικὸν ὄνομα ποῦ φέρει, πρὸς τιμὴν τῆς θείας τῆς Αὐτοκρατειρας τῆς Γαλλίας Εὐγενίας, συζύγου τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος τοῦ Γ', ἣτις ἔζη εἰσέτι ὅτε ἐγεννήθη ἡ Πριγκήπισσα τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Πριγκήπισσα Εὐγενία, καίτοι ὀλίγον ζήσασα ἐν Ἑλλάδι, ἔτυχεν ἑλληνικῆς ἀνατροφῆς, ἑλληνικῆς μαθήσεως καὶ κατηχήθη μὲ τὸ αἶσθημα ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος πρὸς πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὴν πατρίδα τῆς, τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἰδιαίτερος τὴν Κρήτην, τὴν Κρήτην τὴν ὁποῖαν ὁ Πατὴρ τῆς μὲ φλογερὸν αἶσθημα ἠγάπησεν καὶ ἀγαπᾷ.

Ὁ διεθνὴς καὶ ὁ ἑλληνικὸς τύπος ἀνήγγειλεν κατὰ τὸν προπαρελθόντα μῆνα τὸ χαρμόσυνον γεγονός τῶν ἀρραβῶνων τῆς Πριγκήπισσης Εὐγενίας μετὰ τοῦ Πρίγκηπος Δομνίκου Ρενιέ Ράτζιβιλ, ἀνήκοντος εἰς τὸν ἱστορικὸν εὐρωπαϊκὸν οἶκον τῶν Βογιάρων τῆς Λιθουανίας καὶ Γερμανῶν Πριγκήπων. Ἐν τῇ σειρά τῶν ἐπὶ αἰῶνας ἐκ τοῦ οἴκου τούτου προελθόντων, συγκαταλέγονται ἐξαιρετικαὶ μορφαί, ἐν οἷς ὁ στρατηγὸς τῆς Λιθουανίας Γεώργιος Ράτζιβιλ (1480—1541) ὁ ἀποκληθεὶς Λιθουανὸς Ἡρακλῆς, καὶ ὁ Χριστόφορος Ράτζιβιλ (1547—1603) ὁ ἐπιλεγόμενος Κεραυνός, ὅστις ὡς στρατηγὸς κατ' ἐπανάληψιν ἐνίκησεν τοὺς Ρώσους.

Αἱ εὐχαὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπευθύνονται πρὸς τὸ Ζεῦχος τῶν Μελλονύμφων.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Τώρα στῆς Κρήτης τὰ Λευκὰ Ἱστορημένα Ὄρη,
ἠχοῦν πιστόλια μὲ παλῶν κατορθωμάτων βοῦλες,
γιατὶ ἀρραβωνιάστηκε τοῦ Πρίγκηπα ἡ Κόρη
Κρητικοπούλα καὶ αὐτὴ μεσ' στῆς Κρητικοπούλες.

Ἔτσι τὰρραβωνιάσματα γιορτάζονται ἐκεῖ κέρα...
Ὡς ἐνῶ μὲ βράκες Κρητικοὶ κηδοῦν σὸν κεντοζάλη,
πότε τὴν ἰστορημένην καὶ τὴν Πατέρα,
ποῦ ἔχουν ὄρασι κάτω κεῖ τὴν λεβεντιά Του ψάλει.

Τέτοια κοπέλα θελκτικὴ
δὲν βρίσκεις σὸν Πλανήτη,
νὰ παριστᾷ τὴν Κορσική,
ἀντάμα μὲ τὴν Κρήτη,

νᾶχη Πατέρα σάν κι' Αὐτόν, καὶ Ἡρῶα καὶ Μάρτυ
καὶ νὰ κρατᾷ ἡ Μάννα τῆς, ἀπὸ τὸν Μποναπάρτη.

ΣΚΟΠΕΥΤΗΣ

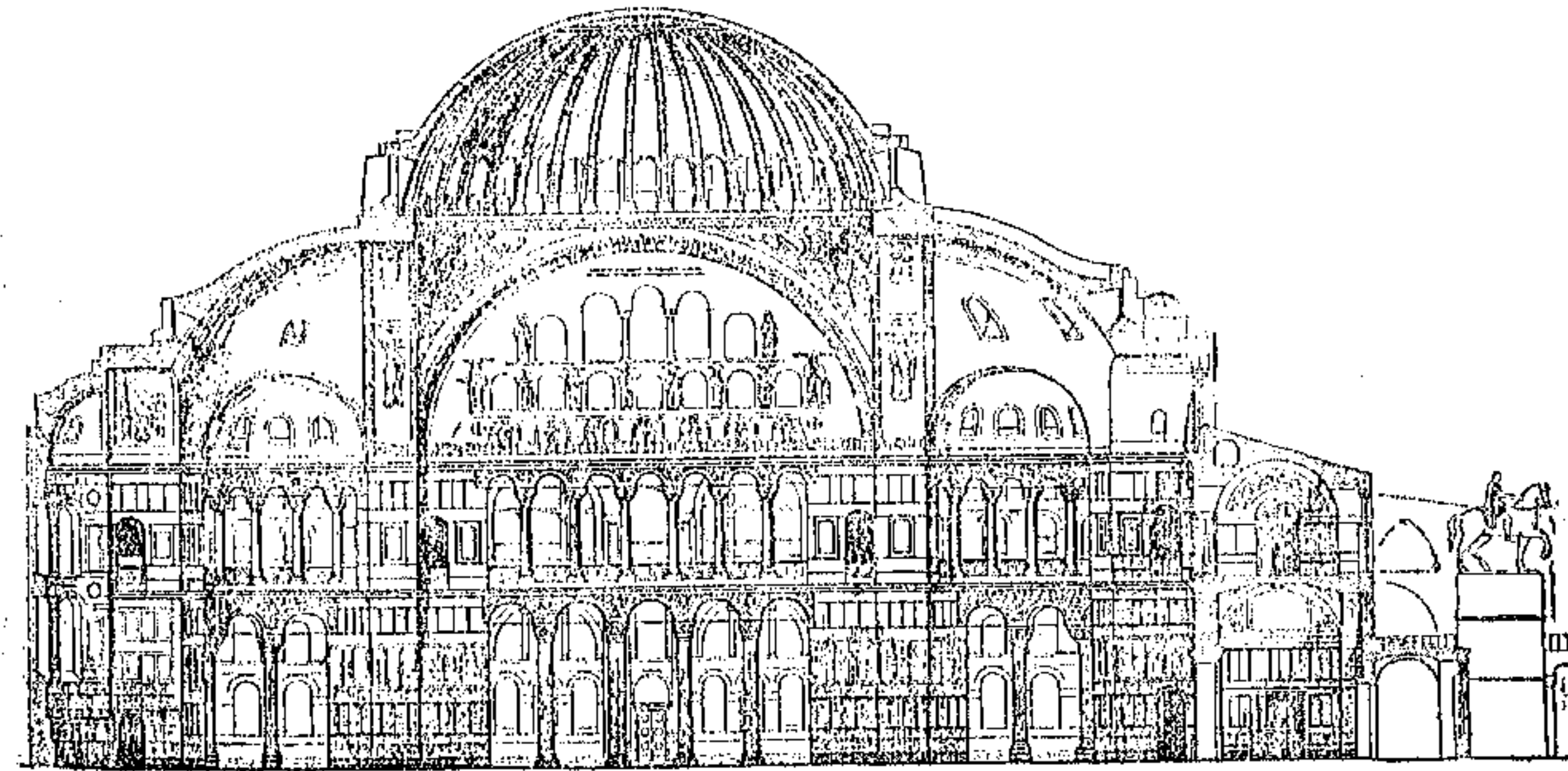
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ

ὑπὸ τοῦ Ἀρχιτέκτονος Α. ΙΑΤΡΙΑΗ

Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἀμέσως μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, ὡς θρησκείας τῆς ὁποίας τὰ δόγματα ἠδύνατο οἱ Ρωμαῖοι πολῖται νὰ ἀκολουθοῦν ἐξ ἴσου ἐλευθέρως ὅπως καὶ τὰ δόγματα πάσης ἄλλης προῦπαρξάσης, οἱ Χριστιανοὶ ἀρχιτέκτονες παρουσίασαν ἀμέσως δύο διαφορετικοὺς τύπους ναῶν προωρισμένους νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰς λειτουργικὰς ἀνάγκας αὐτῆς.

Οἱ τύποι αὐτοὶ ὑπῆρξαν, ἡ παλαιοχριστιανικὴ Βασιλικὴ καὶ ὁ κυκλοτερῆς παλαιοχριστιανικὸς ναὸς, τύποι ὅχι νέοι διὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, ἀλλὰ γνωστοὶ ἤδη παλαιότερον καὶ διασκευαζόμενοι ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζόμενας ἀνάγκας τὰς ἐξαρτωμένας ἀπὸ τὴν χρησιμοποίησιν διὰ τὴν ὁποῖαν ἐπρόκειτο νὰ διατεθῶσιν.

Βέβαιον εἶναι ὅτι παλαιότερα κτήρια οἰκοδομημένα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δύο αὐτῶν ἀρχιτεκτονικῶν τύπων ὑπῆρξαν πολλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν ἀρκετὰ κατέστησαν περίφημα, σπανίως ὅμως ταῦτα ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ θρησκευτικὸς σκοποὺς ὑπὸ τῶν Ἑθνικῶν, καὶ ὅσα ἐχρησιμοποιήθησαν διετέθησαν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν δευτερευ-

Κατὰ μῆκος τομὴ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας.

ουσών θρησκευτικών αναγκών βοηθητικῶς, διότι ὁ Ἑλληνικὸς ναὸς τῆς ὀρθογωνικῆς κατόψεως μὲ τὴν ποικιλίαν τῶν μορφῶν, καὶ τοῦ μεγέθους του, καὶ τὴν ἐξωτερικὴν του ἀπαραίτητον μεγαλοπρεπῆ διακόσμειν ἐπεκράτησε πάντοτε ὡς ὁ ἐπίσημος τύπος τοῦ Ναοῦ τῶν Ἑθνικῶν.

Ὡστε λοιπὸν δεδικαιολογημένως ἢ ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν ἐπισημοποίησις τῆς **Βασιλικῆς** καὶ τοῦ **Κυκλοτεροῦς** ὡς Χριστιανικῶν ναῶν, δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς μία ἀναμφισβητήτως καινοτομία, ἢ ὁποία ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἰσχυρισθῇ τίς ὅτι ὑπῆρξε ἀνάλογος πρὸς τὴν ἔκτασιν τῶν νέων ἰδεῶν καὶ τὸν σάλον ὃν προυκάλεσε τὸ Χριστιανικὸν κίνημα, εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως.

Ἡ φαινομενικῶς τοῦλάχιστον παρουσιασθεῖσα σχετικὴ ἔλλειψις δημιουργικῆς πνοῆς εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦτο, δὲν εἶναι ἐὰν ἐξετάσωμεν βαθύτερα, ἔλλειψις, ἀλλὰ καθυστέρησις ὡς πρὸς τὴν ἐκδήλωσιν μὴ ὀφειλομένη εἰς τὸ ὅτι τὸ κίνημα τῶν νέων ἰδεῶν δὲν ἔσχε ἰκανὸν ἀντίκτυπον εἰς τὴν τέχνην ὥστε νὰ τὴν ἐπηρεάσῃ, ἀλλὰ καθυστέρησις προσελθοῦσα ἀπὸ τὸν πλήρη περιορισμὸν ὑπὸ τὸν ὁποῖον εὐρέθησαν ἐπὶ τρεῖς σχεδὸν αἰῶνας οἱ Χριστιανοί, λόγῳ τῶν διωγμῶν, καὶ οἱ ὁποῖοι ὡς ἥτο φυσικὸν δὲν παρέσχον εἰς αὐτοὺς τὸ ἀπαιτούμενον χρονικὸν διάστημα πρὸς ἐξέλιξιν καὶ δημιουργίαν εἰς τὰ ἐμφανῆ τοῦλάχιστον ἐπίπεδα τῆς πνευματικῆς ἐκδηλώσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ χρονικὸν ὅμως τοῦτο διάστημα τῆς καθυστέρησεως, οἱ Χριστιανοὶ ἀρχιτέκτονες ἐκάλυψαν ταχύτατα διότι ἤρκεσαν δύο μόνον αἰῶνες ἀνεξιθρησκείας κατὰ τοὺς ὁποίους χρησιμοποιοῦντες τὴν Βασιλικὴν καὶ τὸν Κυκλοτερεῖ ναὸν κατόρθωσαν νὰ καταλήξουν εἰς συμπεράσματα καὶ νὰ παρουσιάσουν τὰ πρῶτα δείγματα μιᾶς καθαρᾶς Χριστιανικῆς προσπαθείας εἰς τὴν Οἰκοδομικὴν τέχνην.

Τὰ πρῶτα αὐτὰ δείγματα τῶν τελείως νέων πλέον ἀρχιτεκτονικῶν μορφῶν παρουσιάζονται κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔκτου μ. Χ. αἰῶνος ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Συμπέπει δὲ ἡ ἐμφάνισις αὐτῶν μὲ τὴν ἀνακύρσειν τῆς Χριστιανικῆς εἰς ἐπίσημον θρησκείαν τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους καὶ τῶν εἰς Ἀφρικὴν καὶ εἰς Ἰταλίαν κτήσεις αὐτοῦ.

Εἰς τὰ κτήρια τῆς ἐποχῆς αὐτῆς τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζει μία ἐξαιρετικὴ δημιουργικὴ δύναμις, βλέπωμεν καθαρὰ τὴν προσπάθειαν τῆς συνενώσεως τῶν δύο ὑφισταμένων παλαιοχριστιανικῶν ἐκκλησιαστικῶν τύπων εἰς ἓν ἑνιαῖον σύνολον ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ καταστῇ δυνατός ὁ συνδυασμὸς τῆς μεγάλης εὐρυχωρίας τῆς Βασιλικῆς ἥτις πλέον ἦτο ἀπαραίτητος λόγῳ τῆς ἀλματώδους ἀυξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιστῶν, μετὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς Τρούλου τοῦ κυκλοτεροῦς ναοῦ τοῦ ὁποῖου ἡ μεγαλοπρέπεια, ἡ συμβολικὴ σημασία καὶ ἡ ἐκ τούτου δημιουργουμένη ἐντύπωσις καὶ ἔξαρσις εἰς τὸν ὑπ' αὐτὸν ἰστάμενον, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαφύγουν τὴν ἀντίληψιν τῶν μεγάλων δημιουργῶν τῆς ἐποχῆς αὐτῆς.

Εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν νέων καθαρῶς χριστιανικῶν ἐκκλησιαστικῶν κτηρίων παρατηροῦμεν δύο τάσεις ἀναπτυχθείσας ταυτοχρόνως σχεδόν.

Πρῶτον δηλαδὴ τὴν κατασκευὴν ναοῦ μὲ κάτοιπιν σχήματος σταυροῦ πρόεροχόμενου ἐκ τῆς διασταυρώσεως δύο Βασιλικῶν καθέτως τεμνομένων, μὲ τοποθέτησιν τοῦ τρούλου εἰς τὸ σημεῖον τῆς διασταυρώσεως, ἢ καὶ εἰς τὰς κεραίας τοῦ σταυροῦ, ὅποτε ἔχομεν τὸ σύστημα τοῦ ἐνὸς ἢ πέντε, ἢ καὶ περισσοτέρων Τρούλων, ὡς συμβαίνει εἰς τὸν μέχρι σήμερον ἀριστα διατηρούμενον ναὸν τῆς Κατοπολιανῆς τῆς Πάρου (ἐκ παρεξηγήσεως ὀνομαζόμενον τῆς Ἑκατονταφυλιανῆς), καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἐφέσου οὗτινος ὅμως δὲν ἔχομεν σαφῆ ἰδέαν διότι σώζεται ὡς ἐρείπιον, καὶ δεύτερον εἰς τὴν τάσιν τῆς μιμήσεως τῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀσφαλῶς σωζομένων εἰς ἀρκετὰ καλὴν κατάστασιν με-

γαλοπρεπῶν κτηρίων τῆς Ρωμαϊκῆς Τέχνης, ὡς θερμῶν καὶ ἐπαύλεων, ὡς συμβαίνει εἰς τὸν ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὸν κατὰ τινα ἔτη τούτου προηγούμενον Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἐκ τῶν δύο ἀναφερθέντων ὡς ἄνω Ἐκκλησιαστικῶν τύπων δύναται νὰ εἴπη τις ὅτι τελικῶς ἐπεβλήθη ὁ δεύτερος ὅστις διελθὼν ἀπὸ διάφορα στάδια ἐξέλιξεως ἔλαβε τέλος τὴν ὀριστικὴν μορφήν τὴν χρησιμοποιηθείσαν κατὰ τοὺς ἀμέσως ἐπομένους αἰῶνας εἰς τὴν οἰκοδόμησιν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν εἰς μεγάλην ἔκτασιν, ὥστε ὁ προκύψας οὕτω ρυθμὸς νὰ ὀνομασθῇ Βυζαντινὸς ρυθμὸς τοῦ 8ου καὶ 9ου αἰῶνος, περὶ τοῦ ὁποῖου θέλομεν ὀμιλήσει ἄλλαχού.

Εἶναι φανερόν ὅτι καὶ κατὰ τὰς δύο προαναφερθείσας ἀρχιτεκτονικὰς κατευθύνσεις ἐτέθη σαφῶς εἰς τοὺς ἀρχιτέκτονας πρὸς λύσιν ἐν σοβαρότατον τεχνικὸν πρόβλημα ὑπερἀπησχόλη τοὺς τεχνικοὺς ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων.

Τὸ πρόβλημα αὐτὸ συνίσταται εἰς τὸ πῶς θὰ καλυφθῇ ἓνας χώρος τετραγωνικῆς κατόψεως ὑπὸ τρούλου ἡμισφαιρικοῦ, μέχρι δὲ τῆς στιγμῆς τῆς οἰκοδομῆσεως τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, δὲν εἶχε δοθῆ εἰς αὐτὸ λύσις ἀπολύτως ὀργανικῆ.

Ἡ πρώτη σχετικῶς ἐπιτυχὴς παρομοία κατασκευὴ παρατηρεῖται εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Θεσσαλονίκης, δηλαδὴ εἰς τὴν Ἁγία Σοφίαν ἥτις διὰ τοῦτο καὶ λόγῳ ποιᾶς τινος ὁμοιότητος ὡς πρὸς τὴν ὅλην διαρροῦμειν ἦν παρουσιάζει πρὸς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, θεωρεῖται ὡς ἡ γενικὴ δοκιμὴ τρόπον τινά.

Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος ὑπῆρξε τέλος ἡ ἐξῆς: Εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τετραγωνικοῦ χώρου οἰκοδόμησαν ἀνὰ ἓνα πεσσὸν (τετραγωνικῆς διατομῆς κίονα), καὶ ἤνωσαν ἀνωθεν τοὺς τέσσαρας πεσσοὺς μεταξύ των δι' ἀψίδων ἡμικυκλικῶν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὁποίων ἐστήριξαν εἰς 4 σημεῖα τὴν βάσιν τοῦ τρούλου. Μετὰ ταῦτα τὰ μεταξὺ τῶν ἀψίδων καὶ τῆς βάσεως τοῦ τρούλου ἑναπομείναντα τριγωνικὰ κενὰ ἐπλήρωσαν διὰ κτιστῶν σφαιρικῶν τριγώνων ἐχόντων σκοπὸν νὰ συγκρατοῦν τὴν βάσιν τοῦ τρούλου καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Ἡ ὀριστικὴ λύσις τοῦ προβλήματος αὐτοῦ ἦτις κατέστη κλασικὴ ὀφείλεται εἰς τοὺς ἀρχιτέκτονας Ἀνθέμιον τὸν Τραλιανὸν καὶ Ἰσίδωρον τὸν Μιλήσιον ἐκείνους δηλαδὴ εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνέθεσε τὴν κατασκευὴν τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τοὺς παρέσχε δὲ ἡ λύσις αὐτὴ τὴν εὐχέρειαν τῆς διευρύνσεως τοῦ τρούλου, ὥστε τὸ συναίσθημα παντὸς εἰσερχομένου ἐντὸς τοῦ ναοῦ νὰ ἐγγύζη τὰ ὅρια τῆς καταπλήξεως.

Ἡ δημιουργία ἢ παρατηρουμένη ἐπὶ τοῦ μνημείου αὐτοῦ τῆς τέχνης εἶναι ἀφάνταστος διότι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς οἰκοδομῆσεώς του καὶ πλείστα ἄλλα ἀρχιτεκτονικὰ προβλήματα εὗρον τὴν λύσιν, ὥστε δύναται κανεὶς νὰ εἴπη ὅτι δεδικαιολογημένως τὸ κτήριο αὐτὸ ἔχει καταστῆ τὸ σύμβολον ἑνὸς ὀλοκλήρου πολιτισμοῦ τῆς φυλῆς μας.

Τὸν τύπον αὐτὸν τοῦ ναοῦ μὲ δύο ὅμως τρούλους βλέπομεν ἐπαναλαμβανόμενον μετ' ὀλίγα ἔτη εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν πάλιν καὶ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλύτερας ἐκκλησίας, τὴν Ἁγίαν Εἰρήνην, ἣν σήμερον χρησιμοποιοῦν ὡς μουσεῖον τῶν ὄπλων καὶ ὀνομάζουν Ἐσκή Ἰζουμά, δηλ. παλαιὰν ἐκκλησίαν. Ἐκτὸς ὅμως τῆς Ἁγίας Εἰρήνης καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐκκλησίαι οἰκοδομήθησαν κατὰ τοὺς ἀμέσως ἐπομένους χρόνους, διὰ τῆς συνεχείας των δὲ συμβάλλουν κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ τύπου τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας. Τῆς αὐτῆς ἐποχῆς μνημεῖον εἶναι ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῆς Βενετίας, ἥτις ὅμως σήμερον πλέον δυσκολότατα ἀναγνωρίζεται ὡς Βυζαντινὴ ὑπὸ μὴ εἰδήμονος καθ' ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς οἰκοδομῆσεώς της μέχρι σήμερον πλείστα μετατροπαὶ καὶ προσθήκαι ἔχουν κατὰ καιροὺς ἐπενεχθῆ ἐπὶ τῆς προσόψεώς της.

Ἡ διακόσμησις τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν ἔξωτερικῶς μὲν παραμένει μηδαμινή, ἔσωτερικῶς ὅμως τὰ ψηφιδωτά τῶν τοίχων καὶ τοῦ πατώματος ὡς καὶ τὰ μαρμαροθετήματα ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν πολυχρῶμων μαρμαρίνων κιόνων καὶ ἄλλων δημιουργοῦν μίαν αἴγλην ἧς ἡ περιγραφή εἶναι δύσκολος.

Καὶ εἰς αὐτὴν ὅμως τὴν ἔσωτερικὴν διακόσμησιν παρατηρεῖται καταφανῶς ἐξέλιξις καὶ τάσις δημιουργίας ψηφιδωτοῦ συμφώνου ἀπολύτως πρὸς τὸ Χριστιανικὸν πνεῦμα τοῦ μυστικισμοῦ καὶ τῆς προϊούσης δεισιδαιμονίας, ἐξέλιξις ἀπολύτως καταφανῆς καὶ ἐκ πρώτης ὕψεως, διότι ἐνῶ εἰς τὰ παλαιοχριστιανικὰ ψηφιδωτὰ ἔργα βλέπει κανεὶς χρώματα ἀνοιχτόχρωμα, ἐπίδρασιν ἑλληνικὴν καὶ μορφὰς κλασικίζούσας, προϊόντος τοῦ χρόνου, αἱ μορφαὶ ἀλλάσονται, τὰ χαρακτηριστικὰ δέχονται ἀνατολικὴν ἐπιρροήν, τὰ χρώματα γίνονται περισσότερον σκοτεινά, καὶ ἐν γένει τὸ ὅλον πνεῦμα καθίσταται περισσότερον ὑποβλητικόν.

Αὕτῃ ὑπῆρξεν ἐν ὀλίγοις ἡ ἐξέλιξις τῆς παλαιοχριστιανικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἡ ἀποτελέσασα τὴν μετάβασιν πρὸς τὴν Βυζαντινὴν τέχνην, μετάβασιν χαρακτηριζομένην ὑπὸ μεγάλης δυνάμεως, τόσον ὥστε νὰ ὑπάρξῃ σταθμὸς εἰς τὴν Χριστιανικὴν τέχνην.

Α. Γ Α Τ Ρ Ι Δ Η Σ

Ἐρχιτέκτων

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ ΑΥΓΗ

Ἐκ τῆς «Primo Vere» τῆς πρώτης ποιητικῆς συλλογῆς ποῦ ἔγραψεν ὁ D'Annunzio ἀπὸ τὸ 1879 ὡς τὸ 1880. Ὑμνεὶ τῆς νεανικῆς ἡλικίας τῆς ζωῆς του.

Ἐκ τῆς λάφου μου ἡ αὐγὴ προβαίνει
ρίχνει σὲ μὲ τὸ ἀγνὸ χαμόγελό της.
ἐνῶ τὰ στάχια γυρτὰ στὸν κάμπο
γλυκοφιλοῦνται στὴν ἀλαφρὴ αὔρα.

Μοῦ χαϊδεύουν τὸ πρόσωπο οἱ θαῖες εὐωδιῆς
ποῦ σκορπίζει τὸ μικρὸ μου περιβόλι,
καὶ ὁ ἦχος τῆς πρωϊνῆς καμπάνας
ἀπὸ τὴν παληὰ ἐκκλησιὰ μακρὰ ἀντιλαλεῖ.

Ἐνα πλήθος πρόσχαρα χελιδόνια
Μὲ κελαϊδισμοὺς χαρᾶς καὶ ἀγάπης
μὲ χαιρετᾶει πετώντας ἀνάμεσα στὰ φυλλώματα

Καὶ ἐγὼ συλλογίζομαι τὴν Τέχνην,
τὸ ἄνθος αὐτὸ τῆς νιότης μου,
συλλογίζομαι τὴν Μάννα μου, καὶ ἀκόμη δυὸ ξανθὰς πλεξίδες,
καὶ ἡ ἐλπίδα λαχταρίζει μέσα στὴ καρδιά μου.

GABRIELE D'ANNUNZIO

Πεζὴ μετάφρασις—Ἐλένης Π. Ψημένου.

Η ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΜΟΥ

Καὶ φεύγει, σὰν τὸ κῦμα, κ' ἡ ζωὴ μου,
Γιατὶ θὰ σβύσῃ καὶ σὰν τὸν ἀφρό του.
Ἄκου τίς μπόρες, ποῦρχονται, παιδί μου,
Ἐκ τῆς Βορριά καὶ Νότου,

Κ' εἶνε ἀφάνταστη ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου,
ποῦ μᾶς ταράζει ὀλοῦθε καὶ ὀλοένα!
Τὸ νοῦ σου σταῖρμενα, τὸ νοῦ σου, γιέ μου,
καὶ βάστα, σὰν καὶ μένα.

Ἦ, νὰ τὰ βράχια κ' οἱ γκρεμοὶ, ποῦ τόσο
τὸ ναῦτη, ποῦ ἀρμενίζει, σκιαζοῦν. Φοίκη!
Ἐχω σοφὴ μιά συμβουλὴ γιὰ νὰ σοῦ δώσω,
παιδί μου, ποῦ σ' ἀνήκει.

Μὴ σκιάζεσαι γιὰ τίποτα, κοτέ σου
Γιατὶ ἡ ζωὴ δὲν εἶν' ἀνάγκη. Ἄκου.
Μόνο ἡ Τιμὴ! Μαζύ της σφιχτοδέσου!
Καὶ μὴν κουράζεσαι τοῦ κάκου.

Τὰ πλούτη ν' ἀποχτήσης ἐνὸς Κροίσου.
Σκουριά τοῦ χαρακτῆρα ὁ πλοῦτος εἶνε.
Μὲ μιά Συνείδησι μόνον ὀπλίσου
Μὲ μιά μιά Συνείδησι πέρνε καὶ δίνε.

ΧΡ. ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗΣ

ΤΟ ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΟ ΣΤΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

Το τετράστιχο είναι άναμφιβόλως το δημοφιλέστερο μέρος κάθε θεατρικής επιθεωρήσεως. Και λέγοντες «τετράστιχο επιθεωρήσεως» δέν έννοοθμεν όλα τα τετράστιχα, που περικλείονται στα τραγούδια του έργου. Ο κόσμος έσυνήθισε να όνομάζη τετράστιχο, μόνον τους συντόμους, τους έπιγραμματικούς στίχους οι όποιοι σατυρίζουν πρόσωπα ή θέματα της ήμέρας.

Αφ' ης ό Μπάμπης ό Άννινος και ό Τσοκόπουλος άνεβίβασαν εις την θεατρικήν σκηνήν αυτόν τόν τρόπον της σατύρας, τό τετράστιχον άνεγνωρίσθη ως έννας από τους κυριωτέρους μοχλούς πάσης θεατρικής επιθεωρήσεως.

Ένθυμοθμαι τά πρώτα τετράστιχα. Τά Παναθήναια — ή θεατρική επιθεώρησις Άννίνου και Τσοκοπούλου — άνεβιβάσθησαν τό πρώτον εις την θεατρικήν σκηνήν της Όμονοίας τό καλοκαίρι του 1907.

Άλλά κατά την πρώτην των Παναθηναίων έμφάνισιν τά «τετράστιχα» δέν ύπήρχον.

Κατά τό επόμενον έτος, τό 1908, παρουσιάζεται εις τά «Νέα Παναθήναια» ό «Ρέπορτερ» με τά νέα της ήμέρας.

Η μεταρρύθμισις της Κυβερνήσεως Θεοτόκη ήτο τό κύριον θέμα των τετραστίχων :

Ο Κύριος Πρωθυπουργός άπογοητευμένος
εις γενικήν μεταβολήν προέβη έσπευσμένως,
και άλλαξ' ή Κυβέρνησις ως είδος Μανωλίδς
και έβγαλε τά ρούχα της και τάβαλε άλλοιώς...
Τόν Υπουργόν των Ναυτικων κατηγορούν άδίκως
ότι δέν είναι έμπειρος, άν κι' είναι Έμπειρικός,
Άλλ' όμως δικαιοτάτα και κάτι παραπάνου
κάνανε πάλιν ύπουργόν τόν Κύριον Στεφάνου.

*
**

Και άφοθ με αυτήν την λεπτήν σάτυραν αναφέρεται ή ύπουργοποιήσις του έπιφανοθς εκ Ζακύνθου νομομαθοθς, του Διονυσίου Στεφάνου, και του Έπαμεινώνδα Έμπειρικού, ή Σάτυρα προχωρεί προς τόν Γούναρην που από μέλος της ομάδος των Ιαπώνων (κληθείσης ούτω λόγω της μαχητικότητος αυτής) έγινε μέλος της κυβερνήσεως :

Μά τώρα και του Γούναρη την γούνα του τινάζουνε
κι' από Ιάπωνα, Ρωμηθ άμέσως τόν αλλάζουνε,
Και για τά έσωτερικά να πέριη και να διδη
πολύ δικαίως έβαλαν τόν Κύριον Λεβίδη,

*
**

Για να μπορη τό Κράτος μας καλήτερα να πάη
διπλούν χαρτοφυλάκιον έδώσανε στον Στάη,
Μά και στο έξωτερικόν μπορη κανεις να ζη
άφοθ εκάναν ύπουργόν τόν Κύριον Μπαλτατζή.

Αυτά ήσαν τά πρώτα τετράστιχα. Τά άπήγγελε τραγουδιστά ό ήθοποιός κ. Μυράτ, παριστάνων τόν ρέπορτερ. Ήρεσαν δέ τόσο πολύ, ώστε ό Άννινος και ό Τσοκόπουλος ένισχύθησαν με την έντύπωσιν της έπιτυχίας, και ήρχισαν να αύξάνουν τό ρεπορτάζ του ρέπορτερ.

Όσάκις λόγου χάριν εις την πλατείαν του θεάτρου συνέπιπτε να εύρίσκεται ό συνταγματάρχης του πυροβολικού Ιωάννης Γενήσαρλης (ό κομψός άξιωματικός και κομψός χορευτής των άθηναϊκων σαλονιων) ό ρέπορτερ δέν είχε παρά να πη τό τετράστιχον του κ. Γενήσαρλη:

Κομψός και ωραιότατος
άλύγιστος—άκμαίος,
και χορευτής έξαίσιος
και νέος πάντα νέος
στο πλάι πάντα κάθεται
ωραίων Κυριων,
ό Κύριος Γενήσαρλης
φαιδρός και μειδιών.

Και όσάκις παρευρίσκετο εις τό θέατρον ό πολιτευτής ό Έπαμεινώνδας Ν. Δεληγιάννης, ήρχιζεν ό Μυράτ:

Ξεφτέρι της πολιτικής
και της Βουλής καμάρι,
που πάντοτε τά μάτια του
στα θηλυκά φερμάρει,
Ρουσφέτια δέ ύπόσχεται
σ' όλας πολλά να κάνη
κι' όλας γλυκοκυτάζουνε
τόν Νώντα Δεληγιάννη.
Γεια σου Νώντα μου ξεφτέρι
ύπουργός 'σαι δίχως ταίρι...
Με τά λόγια τά γλυκά
πως γελάς τά θηλυκά!!!

Την μόδαν αυτήν των τετραστίχων άμέσως την έμιμήθη ό Πολύβιος Δημητρακόπουλος. Ούτος κατά τό 1908 και λίγο άφοθ ήρχισαν τά «Νέα Παναθήναια» έδωσεν εις τό θέατρον της πλατείας Συντάγματος την πρώτην του επιθεώρησιν, τόν «Κινηματογράφον».

Εις τόν Κινηματογράφον του Δημητρακοπούλου, δέν ήπήρχε «ρέπορτερ» άλλα λούστρος του παραρτήματος. Τοθτον ύπεδύετο ό ήθοποιός Παπαϊωάννου, ό όποίος έβγαине στην σκηνήν διαφημιζων «παράρτημα»:

Πάρτε παράρτημά...
φτωχθ και φτηνά
με λόγια πολλά
παχειά και καλά
και κάθε φορά
ψευτiais με ούρά...

Και σὲ λίγαις στιγμαῖς ἀντὶ νὰ πουλήσῃ τὸ παράρτημα, τὸ ἐδιάβαζε. Τὸν θυμοῦμαι σὲ μίαν ἀπογευματινὴν παράστασιν:

Μετὰ χαρᾶς πολὺ μεγάλης
ἐκτάκτως τούτη τῆ φορὰ
εἰς τοῦ θεάτρου τὴν πλατεῖα
βλέπω νταντάδες καὶ μωρά.
Τὸ παιδομάζωμα ἐτοῦτο
μᾶς συγκινεῖ πάρα πολὺ
γιατὶ μᾶς φαίνεται πῶς, μοιάζει
μὲ τῶν Ἑλλήνων τῆ Βουλῆ...

Καὶ ὅταν οἱ Νεότουρκοι ἔφεραν ἀλλαγὴν πραγμάτων εἰς τὴν Τουρκίαν, τὸ «παράρτημα» διεφήμιζεν τὴν ἀλλαγὴν καὶ εἰς τὰ ἦθη καὶ εἰς τὰ ἔθιμα τῆς Τουρκίας:

Κι' ὁ κάθε Τοῦρκος ποῦχε δέκα
κλεισμέναις μέσα στὸν ὄντα,
τώρα θὰ ἔχη μιά γυναῖκα
καὶ σκλάβος τῆς θὰ καταντᾶ.

Ὅταν δὲ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐξ' ἀφορμῆς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1909, ἐπιπτεν ἡ Κυβέρνησις Ράλλη, καὶ ἄρον—ἄρον οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Βασιλέως ἔφεραν ἀπὸ τὴν Καστέλλαν τὸν ἡγέτην τοῦ τρίτου κόμματος διὰ νὰ ὀρκισθῇ οὗτος πρωθυπουργός, ὁ Παπαῖωάννου τραγουδοῦσε εἰς τὸ παράρτημα:

Ὁ Κύριος Μαυρομιχάλης
κυριαρχῶν ἐπὶ καιρόν,
μετὰ συνέσεως μεγάλης
στὸ κόμμα τῶν Ἐθνοφρουρῶν,
μεθ' ὄλων τῶν ὑποψηφίων
ποῦ μέναν τῆς ἀρχῆς ἐκτός
ἐδέχθη τέλος τὸν νυμφίον
ὑπερμεσοῦσης τῆς νυκτός.

Καὶ προχωρεῖ διὰ τὸν Εὐταξίαν, τὸν πολυμαθὴ ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν:

Ὁ Κύρ-Θανάσης ἐπὶ τέλους
πῆρε τὴν οἰκονομικὴν
ποῦ ξέρει τοῦ Ἀριστοτέλους
ἀπ' ἔξω τὴν ρητορικὴν...
Τὸν λένε βέρο πατριώτη
Μὰ εἶναι καὶ παπικᾶ παιδί
Κι' εὐθὺς ἀνάβει μὲ τὴν πρώτην
γιατὶ ἔχει ράτσα ἀπ' τὸ Δαδί.

Ἀπὸ τὸ 1908 τόσον εἰς τὰ Παναθηναῖα ὄσον καὶ εἰς τὸν Κινηματογράφον, τὸ Θεατρικὸν κοινὸν μὲ τὰ πείσιμονα χειροκροτήματα ζητοῦσε διαρκῶς κι' ἄλλα τετράστιχα. Πρὸ αὐτῆς τῆς ἐπιμονῆς ὁ ἠθοποιὸς Σαγιώρ, συχνὰ παρενέβη:

Τὸ βλέπω πῶς ἀρέσουνε
ὄλα αὐτὰ ποῦ λέμε,
συλλογισθῆτε Κύριοι
τί ἠλεκτρικὸ ποῦ καίμε...
Κι' ἂν κάθε βράδυ γίνεται
αὐτὸ τὸ πανηγύρι
σὲ λίγο πιά ἢ τσέπαις μας
θὰ γίνουν σουροτίρι...

Ἡ αὐστηρὰ κριτικὴ κτυποῦσε πολὺ τὰς ἐπιθεωρήσεις. Ὁ Κύριος Γρηγόριος Ξενόπουλος ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἐφημερίδος «Ἀθηναί» διεμαρτύρετο διότι παίζουσι ἐλαφρὰ νούμερα, ἐπιφανεῖς ἠθοποιοί, ὅπως ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη. Ἐφοβεῖτο ὅτι θὰ καταστραφῇ τὸ ταλέντο τῆς.

Εἰς ὄλας ἐν γένει τὰς αὐστηρὰς ἐπικρίσεις, ὁ κόσμος ἔμενε ἀδιάφορος καὶ σωρηδὸν ἐξηκολούθη συχνάζων εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τοῦ 1908 καὶ ἐντεῦθεν ἔγιναν κᾶτι τὸ ἀκλόνητον.

Εἰς τὰς αὐστηρὰς ἐπικρίσεις ἀπήντα ὁ Σαγιώρ:

Τὰ Νέα Παναθηναῖα
μὲ τὰ Παληὰ ἠνωμένα,
ὡς μόνον πληρεξούσιον
ἐξέλεξαν ἐμένα.
Καὶ ἂν οἱ τόσοι κριτικοὶ
τὰ κάνανε κουρέλια,
σεῖς ἔρχεσθε τὰ βλέπετε
καὶ σκᾶτε ἀπ' τὰ γέλια.

Ἀπὸ τὸ 1910 καὶ ἐμπρός, αἱ ἐπιθεωρήσεις ηὐξάνοντο καὶ ἐπληθύνοντο μὲ τὰ τετράστιχα πάντοτε ὡς κᾶτι τὸ ἀναπόσπαστον ἀπὸ αὐτάς. Τὸ 1914 μιά ἐπιθεωρήσις ἐπαίζετο στὴν Ἀλάμπρα.

Ἀπὸ τὸ μπαλκόνι τοῦ μεγάρου τοῦ ὁ πολιτευτῆς Ζακύνθου καὶ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων Γαριβαλδινῶν Ἀλέξανδρος Ρώμας παρηκολούθη τὴν ἐπιθεωρήσιν.

Συνέπεσεν ὁμοῦ ὁ ἠθοποιὸς ποῦ ἔλεγε τὰ τετράστιχα, νὰ εἶναι παλαιὸς στρατιώτης τοῦ Γαριβαλδινοῦ σώματος.

Αἴφνης αὐτὸς ὁ ἠθοποιὸς στρέφεται πρὸς τὸ ἀπέναντι μέγαρον:

Ὁ Ρώμας ἀρχηγὸς τῶν ἐρυθροχιτώνων
πρῶτος τζαμπατζῆς ἐν μέσῳ τῶν γειτόνων,
ἀπὸ ψηλὰ κυτᾶει
καὶ δὲν χειροκροτᾶει...

Δὲν ἐπρόλαβεν νὰ τελειώσῃ ἐκείνη ἡ παράστασις, καὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ Ρώμα ἔφθασεν κομίζων μερικὰ χαρτονομίσματα μὲ τὴν παράκλησιν νὰ τὰ πάρῃ ὁ θίασος, καὶ νὰ γλεντήσουν μετὰ τὸ θέατρον ὅλοι οἱ ἠθοποιοί...

Ἡ ἱστορία τῶν τετράστιχων ἔχει εὐρύτητα, κι' ἂν πρόκειται νὰ γίνῃ συλλογὴ ἀπὸ τὰ τετράστιχα κάθε θεατρικῆς ἐποχῆς, θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι τὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ καὶ δροσιὰ περικλείουν καὶ ἀρκετὰ ἐπιτυχεῖς ἐπιγραμματισμόν. Καθὼς πρέπει νὰ εἶναι σύντομα καὶ σφικτοδεμένα καθίστανται ὡς εἶδος γραπτοῦ λόγου πολὺ ἀνώτερα ἀπὸ τοὺς στίχους ἐνός «νούμερου» ἐπιθεωρήσεως, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνούσιους καὶ ἐλαφροὺς. Τὸ τετράστιχον τῆς ἐπιθεωρήσεως ἔχει φιλολογικὰς ἀξιώσεις. Εἶναι μία προσπάθεια δημιουργίας ἐπιγράμματος, ἢ ὁποῖα πολλάκις ἐπιτυγχάνει, προσπάθεια ποῦ κατορθώνει νὰ ἐκτοπίσῃ τὰ ἐλαττώματα ποῦ ἔχουν αἱ συνθηκαὶ ὑπὸ τὰς ὁποίας γράφεται τὸ τετράστιχον, τὸ ὁποῖον πρέπει γλήγορα νὰ γραφῇ, καὶ τὸ ὁποῖον πολλάκις ἔχει πενιχρὸν θέμα.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ

Συνέντευξις μετὰ τοῦ Ἀντιναύαρχου κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΚΡΙΕΖΗ

Συντάκτης τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ ἐπεσκέφθη τὸν Ἀντιναύαρχον κ. Ἀντώνιον Κριεζή, προκειμένου νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ πληροφορίας καὶ γνώμας περὶ μιᾶς ἀληθοῦς ἀξίας προσοχῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία συντελεῖται ἐν Ὑδρᾷ, ἐργασίας ἣτις ἐπὶ ἔτη διεξαγο-

μένη ἀπέδωκεν ἐθνικοὺς καρπούς.

Ὁ Ναύαρχος Κριεζῆς παρηκολούθησεν τὴν ἐργασίαν ταύτην καὶ ὡς Ὑδραῖος, ἀλλὰ καὶ ὡς εἰδικὸς ἀσχολούμενος περὶ τὰς ἱστορικὰς μελέτας.

Αἱ ἱστορικαὶ μελέται τοῦ ἀντιναύαρχου Κριεζῆ ἔχουν κυρίως στραφεῖ πρὸς ἐρεῦνας ἐπὶ τοῦ εἰσέτι ἀνεξερευνητοῦ ὕλικου τῆς πρὸ τοῦ 1821 ναυτικῆς ἑλληνικῆς ἐποχῆς.

Ὁ ἀντιναύαρχος Κριεζῆς ἐπὶ μακρὸν διατέλλεσας ναυτικὸς ἀκόλουθος τῆς ἐν Λονδίῳ ἑλληνικῆς πρεσβείας, ἠρεῦνησεν τὰ ἐκεῖ Ἀρχεῖα καὶ τὰς δημοσίας βιβλιοθήκας ἐνθα ὑπάρχει πλῆθος στοιχείων τῆς ναυτικῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, στοιχείων πολλὰ τῶν ὁποίων δὲν εὐρίσκονται ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ ἐπιμέλεια τῶν Ἀγγλῶν ἔχει κρατήσει δυσσευρέτους εἰκόνας γνωστῶν ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν πλοίων πρὸ τοῦ 1821 ναυπηγηθέντων εἰς τὰς ναυτικὰς ἑλληνικὰς νήσους. Ἐνίοτε αἱ τοιαῦται εἰκόνες ἐκτίθενται ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς ὑποδείγματα ἀρίστης ναυπηγικῆς, εὐγαμίας καὶ μεγέθους ἰσχυροφίας.

Ὁ κ. Ἀντ. Κριεζῆς ἀντέγραψεν πολλὰς τῶν σπανίων τούτων εἰκόνων.

Ἐπίσης δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπρόσεξεν μίαν ἄλλην σειρὰν σπουδαίων σχεδίων.

Εἶναι σχέδια σχετιζόμενα μὲ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου.

Σχέδια ἅτινα κατήρτιζεν ἡ ἐδῶ ναυπηγικὴ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, καὶ τὰ ἀπέστειλεν πρὸς ἔγκρισιν ἐν Ἀγγλίᾳ.

Αὐτὰ εὐρέθησαν εἰς ἀγγλικούς ναυπηγικούς οἴκους.

Καὶ τούτων τῶν σχεδίων—τὰ ὁποία δὲν ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι—ὁ Ναύαρχος Κριεζῆς κατήρτισεν ἀντίγραφα, συμπληρώσας οὕτω τὴν πολῦτιμον ἰδιωτικὴν του συλλογὴν ὑποδειγμάτων πλοίων, τὴν ὁποίαν μετὰ ζήλου κατήρτισεν.

Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦ συντάκτου μας εἰάν τὸ ἀρχεῖον τῆς Ὑδρας εἶναι ὄντως ἀντάξιον τοῦ προσορισμοῦ του, ὁ κ. Κριεζῆς ἀπεκρίθη :

— Τὸ ἀρχεῖον ἐκπληρεῖ ἀπολύτως τὸν προσορισμὸν του. Μέχρι τοῦδε ἔχουν ἐκδωθεῖ 17 τόμοι μεγάλου σχήματος. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι ἔργον κολοσσιαίων. Τὸ ὄλον δὲ ἔργον ὀφείλεται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ κ. Ἀντωνίου Λιγνοῦ, τοῦ λαμπροῦ προέδρου τῆς Κοινότητος Ὑδρας. Ὁ ἔρως πρὸς τὴν ἱστορίαν, ἡ ἐκ φύσεως ἀγάπη πρὸς τὸ παρελθόν, ἦσαν τὰ ἐλατήρια ἅτινα ὠδήγησαν τὸν κ. Λιγνὸν εἰς τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας ταύτης. Ἀρχικῶς δὲν εἶχεν ἐξασφαλίσαι πόρους. Ἀλλὰ εὐτυχῶς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προσῆλθεν ἀρωγὸς ἡ κυβέρνησις καὶ ἐπίσης ἐβοήθησαν μερικοὶ συμπολίται μας, καὶ κυρίως ὁ κ. Κουλούρας. Τοιοῦτο τρόπον ἐντὸς δεκαπενταετίας ἐξετυπώθη τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐργασίας.

Ὁ ἀντιναύαρχος
κ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΡΙΕΖΗΣ

— Νομίζετε ναύαρχε ὅτι αὐτὴ ἡ ἐργασία διέσωσε πολλὰ κειμήλια ἱστορικά ;

— Βεβαίως. Πρέπει δὲ νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὀλίγοι ἐγνώριζαν τὴν ἀξίαν τῶν ἱστορικῶν ἐγγράφων τῆς Ὑδρας. Ἐνόμιζαν πολλοὶ πῶς ὄλος αὐτὸς ὁ ὄγκος τῶν ἱστορικῶν ἐγγράφων ἦσαν ἀπλῶς λογαριασμοὶ τῆς Κοινότητος, καὶ τίποτε περισσότερον. Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι μόνον ἐν μέρει ἀληθές. Ἐξ ἄλλου καὶ ὅσα ἐξ αὐτῶν εἶναι παλαιοὶ λογαριασμοί, εἶναι σημαντικὰ ἱστορικὰ στοιχεῖα.

Διότι πρόκειται περὶ λογαριασμῶν τῆς προεπαναστατικῆς περιόδου τῆς νήσου, ἡ ὁποία ἀπὸ ἀπόψεως ναυτικῆς εἶχε θέσιν πρωτεύουσαν εἰς τὴν Μεσόγειον. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπορίου κέρδη προήγαγον τὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ κατέστησαν φλογερὸν τὸ ἐθνικὸν αἷσθημα τῶν Ὑδραίων τὸ ὁποῖον γνωρίζετε πόσον ἐθνοφελῶς ἐξεδηλώθη κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα.

Πρὸ ὀγδοήκοντα ἐτῶν ὁ Λῆμος τῆς Ὑδρας ἐδημοσίευσεν μερικὰ ἐγγράφα τοῦ ἀρχείου. Σκοπὸς τῆς δημοσιεύσεως ἦτο νὰ γίνῃ καταφανὴς ἡ συμβολὴ τῆς Ὑδρας εἰς τὴν ἐπανάστασιν. Μὲ τὸν ἴδιον σκοπὸν ἐγίνοντο ἐνίοτε τοιαῦται δημοσιεύσεις ὀλίγων ἐγγράφων. Διότι μὴν λησμονεῖτε ὅτι ἀμέσως μετὰ τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν ἤρχισεν ἕνας ἀνταγωνισμὸς μετὰ τῶν ναυτικῶν νήσων, καὶ ὁ ἐν λόγῳ ἀνταγωνισμὸς ἐπὶ πολὺ διήρκεσεν. Καθεμία νῆσος ἠθέληεν νὰ ἀποδείξῃ πρωτεῖα εἰς συμβολὴν εἰς τὴν ἐπανάστασιν. Ἀπὸ αὐτῶν τῶν ἀνταγωνισμῶν προέκυψαν ὀγκώδη ἀπομνημονεύματα δημοσιευθέντα κατὰ καιροῦς. Οἱ γράφοντες τὰ ἐκάστοτε ἐκδιδόμενα τοιαῦτα ἔργα, κατέβαλον τὴν προσπάθειαν, νὰ ἐξάρουν τὴν νῆσον τῶν ὅσον ἠδύναντο περισσότερον. Ἐδημοσίευσεν δὲ πᾶν τὸ τιμητικὸν διὰ τὴν νῆσον ἦν ἐξῆρον, καὶ πᾶν τὸ δυσάρεστον δι' αὐτὴν ἀπεσιωπάτο.

Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἦτο ἐπιστημονικὴ ἐργασία, ἐνῶ τοῦ κ. Λιγνοῦ ἡ ἐργασία, εἶναι ἔργον ἱστοριοδίφου τὸ ὁποῖον πλεῖστα ὅσα ἄγνωστα φέρει εἰς φῶς.

Ἀπὸ τὸ ἀρχεῖον μανθάνομεν λεπτομερῶς τὴν σύνθεσιν τοῦ ὑδραϊκοῦ στόλου ἀπὸ τοῦ 1804 καὶ ἐντεῦθεν. Βλέπομεν τὸν κατάλογον τῶν πλοίων, τὰ κέρδη ἐκ τῶν ναύλων καὶ ἐκ τοῦ ἐμπορίου. Βλέπομεν ἐπίσης τὰ ὑπέρογκα κέρδη τῶν Ὑδραίων ἐφοπλιστῶν κατὰ τοὺς ναπολεοντείους πολέμους, κέρδη τὰ ὁποία σᾶς ἐνθυμίζουσι τὰ ἐφοπλιστικὰ κέρδη τοῦ προσφάτου παγκοσμίου πολέμου.

— Δὲν ἔχουν σοιῆ ἔγγραφα καὶ πρὸ τοῦ 1804 ;

— Τὰ ἀρχαιότερα ἐκ τῶν διασωθέντων εἶναι τοῦ 1791.

Ἀυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν ἔγγραφα σχετικὰ πρὸς τὴν ρωσικὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ὀσλόφ ἐν τῇ Μεσογείᾳ.

ὑπόθεσις ἐπὶ τῆς ὁποίας τὸ ἀρχεῖον ἔχει πολλὰ στοιχεῖα εἶναι ἡ συστηματοποιημένη πειρατεία τῶν Μπαρμπαρέσσων.

Οἱ ναύσταθμοὶ τοῦ Ἀλγερίου ἦσαν γεμάτοι ἀπὸ αἰχμαλωτισθέντα καράβια ἑλληνικὰ καὶ ἑλληνας αἰχμαλώτους.

Αἱ ἀτελεύτητοι διαπραγματεύσεις πρὸς ἀπελευθέρωσιν διεξήγοντο εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶχεν πάντοτε ἡ Ὑδρα ἕνα μόνιμον πρέσβυν τῆς, διὰ νὰ διαπραγματεύεται οὗτος μὲ τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν τὰς διαφόρους ὑπαθέσεις τῆς Ὑδρας.

Πολλάκις εἰς τὸν μόνιμον προσετίθεντο καὶ ἕκτακτοι ἀπεσταλμένοι.

Ὁ πρέσβυς αὐτὸς εἰς δύο περιστάσεις ἐπέτυχεν νὰ σταλοῦν τουρκικὰ πολεμικὰ πλοῖα εἰς τὸ Ἀλγεριὸν πρὸς διαπραγματεύσιν τῆς ἀπελευθερώσεως ἑλληνικῶν πλοίων καὶ ἑλλήνων αἰχμαλώτων.

Τὰ ἔξοδα τῆς τοιαύτης ἀποστολῆς τῶν τουρκικῶν πλοίων τὰ ἀνέλαβεν ἡ Ὑδρα. Συμειώσατε ὅτι τὸ 1804 οἱ κρατούμενοι ἐν Ἀλγερίᾳ ἦσαν 450.

Ἄλλὰ εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως τὸ ὅτι οἱ καταλαβόντες θέσιν πρέσβεως ἄπλοιο Ὑδραῖοι καπεταναῖοι, ἐλάχιστα γράμματα γνωρίζοντες, διεξήγον ἄριστα τὴν ἐργασίαν των, μὴ ἀποφεύγοντες ἐνίοτε καὶ δαπάναις διὰ δωροδοκίας δσάκις ἦτο δύσκολη ἢ ὑπόθεσις.

Διὰ πολλοὺς εἶναι ἀνεξήγητον πῶς οἱ πειραταὶ ἐξερχόμενοι ἀπὸ λιμένας τουρκικῶν ἀποικιῶν, συνελάμβανον τὰ καρᾶβια μας ποῦ ἀνῆκον φυσικὰ καὶ αὐτὰ εἰς ὑπηκόους τούρκους.

Ἄλλὰ ἡ ἐρευνά τοῦ ἀρχείου ἀποδεικνύει ὅτι εἶχαν πάντοτε κάποιον πᾶν οἱ Μπαρμπάρεσοι.

Εἰς ὠρισμένας περιόδους τὰ Ὑδραϊκὰ πλοῖα εἶχαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ρωσικὰ διπλώματα καὶ ρωσικὴν σημαίαν.

Συνέπιπτεν ἐπίσης νὰ ἔχουν πλήρωμα ἀνώτερον τοῦ εἰς τὸ ναυτολόγιον ἀναφερομένου ἢ πλοίαρχον ἄλλον τοῦ ἀναγραφομένου εἰς τὸ δίπλωμα.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος, οἱ Ὑδραῖοι ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ προσέχουν τὴν ἀστάθειαν ποῦ ἐδημιούργουν οἱ ναπολεόντειοι πόλεμοι.

Ἐνθυμοῦμαι τὸ περιστατικὸν ἐμπορικοῦ πλοίου τὸ ὁποῖον ἀφοῦ κατόρθωσε νὰ διαφύγῃ τὰς ναυτικὰς περιπολίας τῶν Ἀγγλων ἔφθασεν ἐν Ὀλλανδίᾳ.

Ἡ Ὀλλανδία ἦτο ἀνοικτὴ εἰς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον καὶ δι' αὐτὸ τὸ πλοῖον κατηυθύνετο ἐκεῖ.

Ἀλλὰ ἐν τῷ μεταξὺ ἐν Ὀλλανδίᾳ ἠλλαξεν ἡ κατάστασις. Τὸ καθεστὼς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, ἀπηγόρευεν τὴν ἐκφόρτωσιν διὰ νὰ μὴν τροφοδοτηθῇ ἀπὸ ἐκεῖ ἡ Γερμανία.

Ἐν τούτοις ὁ ἄπλοῦς ἐμποροπλοίαρχος ἀντελήφθη ὅτι οἱ Ὀλλανδοὶ παρὰ τὰς κυβερνητικὰς διαταγὰς ἐνήγουν ἐμπόριον! Συνεπῶς κατώρθωνεν νὰ πωλήσῃ τὸ φορτίον του.

Αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ περιστατικὰ ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ πλοίαρχοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἔπρεπε νὰ εἶναι, καὶ ναυτικοί, καὶ πολεμισταί, ἀλλὰ καὶ διπλωμάται.

Κατὰ τὸ ἔτος 1804 ἓνα πλοῖον τῆς οἰκογενείας μου, συνελήφθη ἀπὸ τοὺς Ἀγγλους ἐπὶ παραβιάσει τοῦ ἀποκλεισμοῦ.

Ὡδηγήθη εἰς τὸ Γιβραλτάρ. Ἐκεῖ τὸ δικαστήριον τῶν λειῶν τὸ ἐξαρχακτήρισεν ὡς κατασχετέον.

Μετὰ τινὰς μῆνας ὁ πλοίαρχος—ὀνόματι Παπαμανώλης—τὸ ἐξηγόρασεν μὲ ἀρκετὰ χρήματα—ὡς λέγει σχετικὸν ἔγγραφο—καὶ ἀφοῦ φυσικὰ ἐδωροδόκησεν τὴν ἐξουσίαν.

Κατόπιν ἀπέστειλεν ἀντιπρόσωπόν του εἰς τὴν Τέτουιν τοῦ Μυρόκου.

Τὸ ἐπώλησεν εἰς Μαροκινὸν πλοίαρχον τῆς «παντιέρας» δηλαδὴ τυπικὸν πλοίαρχον. Τὸ ὑδραϊκὸν πλήρωμα ἐπεβιβάσθη λάθρα.

Τὸ πλοῖον ἐπὶ ὀλόκληρον διετίαν ἐταξείδευσεν ἐπικερδῶς μὲ τὴν μαροκινήν σημαίαν. Κατόπιν συλλαμβάνεται ὑπὸ Ἀλγερινῶν.

Ἐπηκολούθησαν ἐνέργειαι διότι οἱ Μαροκινοὶ ἦσαν φίλοι τῶν Τούρκων, καὶ συνεπῶς ἡ Τουρκία ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπόδωσιν τοῦ πλοίου.

Οἱ Τούρκοι ὑπεσχέθησαν νὰ ἀποδώσῃν τὸ πλοῖον εἰς τοὺς Μαροκινούς, ἀλλὰ διὰ τὸ ὑδραϊκὸν πλήρωμα εἶπαν: «Ἔσεῖς ὅλοι εἰσθε ραγιαῖδες τοῦ Ντοβλετίου καὶ πρέπει νὰ σᾶς γυρέψουν ἀπὸ τὴν Πόλιν».

Ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἔτη ὁ πάππος μου, ὁ ἀδελφός του, δύο ἐξάδελφοί των καὶ τὸ πλοῖον, ἔμειναν ἐν αἰχμαλωσίᾳ.

— Ἡ ἐργασία τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀρχείου πρόκειται νὰ ἐξακολουθήσῃ;

— Ὑπολείπεται νομίζω ἡ ἐκδοσις ἄλλων τεσσάρων τόμων, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου τὸ ὁποῖον ἐξυπηρετεῖ τὴν οἰκονομικὴν, τὴν ναυτικὴν ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωνικὴν ἱστορίαν.

Ἡ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΕΤΡΑΚΗ ΚΑΙ Ἡ ΜΟΝΗ ΠΕΤΡΑΚΗ

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ.—Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος ὁ ἱατρὸς Παρθένιος Πετράκης ἐγκαθίσταται ἐκ Πελοποννήσου εἰς τὰς Ἀθήνας. Γενόμενος μοναχὸς κατέστη ἡγούμενος τῆς ἐπὶ τοῦ Ὑμηττοῦ μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, καὶ κατόπιν καθιστᾶ ἔδραν τῆς Μονῆς τὴν γνωστὴν καὶ νῦν ὑφισταμένην τῶν Ἀσωμάτων Ταξιαρχῶν. Ὁ Παρθένιος ἡγόραζεν καλλιεργησίμους ἐκτάσεις ἀπὸ τοὺς Τούρκους διὰ νὰ ἀπαλλάσῃ τοὺς Ἕλληνας καλλιεργητὰς ἀπὸ τὴν δουλείαν τῶν γαιοκτημόνων. Σουλτανικὸν φερμάνι ἐπροστάτευεν τὴν μονὴν ἀπὸ πάσης ἀναμίξεως τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ καθίστα αὐτὴν ἀφορολόγητον.

Τὸ 1686 θνήσκει ὁ Παρθένιος. Τὸν διαδέχεται ὁ Ἰωακείμ Πετράκης. Ἐπακολουθεῖ σειρά ἡγουμένων ἐκ τῆς αὐτῆς πάντοτε οἰκογενείας. Ἡ σειρά τῶν ἡγουμένων σταματᾶ ἀμέσως πρὸ τοῦ Ἀναργύρου Πετράκη ἱατροῦ. Οὗτος ἐπεδόθη εἰς τὴν πολιτικὴν γενόμενος τὸ 1835 Δήμαρχος Ἀθηναίων. Τὸ κάτωθι δεύτερον μέρος τῆς μελέτης τοῦ κ. ΠΕΡ. ΙΑΚ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ εἰσέρχεται εἰς λεπτομερείας ἐπὶ τῆς δράσεως τῆς Μονῆς ἐπὶ Τουρκοκρατίας).

Β΄.

Ὁ Διονύσιος Πετράκης ἀνήκει εἰς τοὺς ὁμολογητὰς τῆς Πατρίδος διότι καὶ τὴν ζωὴν ἀπώλεσεν ἐκ δηλητηριάσεως ἣν ὑπέστη ἐν Κων)πόλει.

Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ὁ Διονύσιος Σουρμελής εἰς τὰ ἱστορικὰ καὶ τοπογραφικὰ ἔργα τῶν Ἀθηνῶν, ἐνῶ περὶ πολλῶν καὶ ἀσῆμων ἐνίοτε τυρβάζει ὀλίγας σχετικῶς δίδει πληροφῶριαν περὶ τῶν Πετράκη, τῆς δράσεώς των καὶ τῆς Μονῆς, ἀν καὶ συνεδέετο πρὸς αὐτοὺς διὰ συγγενείας. Ἴσως καθ' ἡμᾶς διότι παρ' Ἑλλήσιν ὁ πρὸς συγγενεῖς φθόνος εἶναι ἀνώτερος ἢ ὁ πρὸς ξένους ἢ φίλους.

Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς μεταβάσεως τοῦ Διονυσίου Πετράκη εἰς Κων)πολιν ἦτο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀκαλλαγὴν τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὸν περιβόητον τυρανίσκον Χατζῆ Ἀλῆν Χασεκῆν. Οὗτος εἶχε κατορθώσει ἐπὶ 20 ὄλα ἔτη ἀποπεμπόμενος καὶ ἐπανερχόμενος, λόγῳ τοῦ πρὸς αὐτὸν ἔρωτος Σουλτάνας τινός, νὰ διοικεῖ τυραννικῶς τοὺς Ἀθηναίους.

Ὁ Διονύσιος Πετράκης ἡγηθεὶς ἐπιτροπῆς ἐκ προυχόντων καὶ παραλαβὼν χρήματα ἰκανὰ ἰδικὰ του καὶ τὰς ἱατρικὰς του γνώσεις, μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Διονύσιος ἔσχε τὴν τύχην καὶ ἰκανότητα ν' ἀποκτήσῃ τὴν εὖνοιαν καὶ ἐμπιστοσύνην τῆς μητρὸς τοῦ Σουλτάνου, ἣν ἐθεράπευσε πάσχουσαν. Ἀλλ' ἔσχε καὶ τὴν ἀπρονοησίαν ν' ἀποδεχθῆ πρόσκλησιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Χασεκῆ, εὐρισκομένου ἐν Κων)πόλει.

Μόλις ὁ Χασεκῆς ἐπληροφόρηθη τὴν ἀφίξιν τοῦ Πετράκη διεμήνυσεν αὐτῷ διὰ φίλων τοῦ Διονυσίου, ὅτι δὲν προτίθεται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἀθήνας καὶ ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὸν ἴδῃ διὰ νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐκκρεμῶν του ἐν Ἀθήναις ὑποθέσεων. Ὁ Πετράκης, προτρεπόμενος ἀπὸ τοὺς εὐπίστους φίλους του, ἐπέισθη καὶ μετέβη πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Χασεκῆ. Μετὰ θερμὴν παρ' αὐτοῦ ὑποδοχὴν τοῦ Πετράκη, προσεφέρθη αὐτῷ ὁ περιβόητος τουρκικὸς καφές. Ὁ Ἠγού-

μενος δὲν ἠπατήθη ἐπὶ τῇ ἐμφάνισι τοῦ καφέ, καὶ ἀντὶ νὰ πῆ αὐτὸν τὸν ἔχυσε μὲ τρόπον μέσα εἰς τὴν γενειάδα του, ῥοφήσας ἐλαχίστην ποσότητα ἐκ πολιτικότητας, καὶ μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ ἐλαχίστη αὕτη ποσότης δὲν θὰ ἤρκει διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον. Ἄλλὰ τὸ δηλητήριο ἦτο τόσῳ δριμύ, ὥστε ἡ μὲν γενειὰς κατεκάη ὁ δὲ Διονύσιος ἀσθενήσας ἔκτοτε δὲν ἠδυνήθη νὰ συνέλθῃ, καὶ βραδύτερον ἀπέθανεν ἐκ τούτου.

Ἄλλὰ κατὰ τὴν ἀποστολὴν του αὐτὴν ἐπέτυχε τὴν ὀριστικὴν ἀπομάρτυσιν τοῦ Χασεκῆ ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐπὶ πλέον τὴν ἔκδοσιν τοῦ Σουλτατικοῦ Φιρμανίου καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Σιγιλλίου ἀμφοτέρων τοῦ ἔτους 1796.

Ὁ Πετράκης ἐπέτυχε τὰς ἐξαιρετικὰς σουλτανικὰς προνομίας διὰ τὴν Μοῆν καὶ τὰς κτήσεις της καὶ λόγῳ τῆς εὐνοίας, ὡς εἴπομεν, τῆς ἡτρὸς τοῦ Σουλτάνου, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐκτιμήσεως διὰ τὴν πατρικὴν ἡγαθοεργὸν αὐτοῦ δράσιν. Εἶναι δὲ ἐνδιαφέρον ν' ἀναφέρωμεν περιεκτικὰς τοῦ Σουλτανικοῦ Φιρμανίου.

ΦΙΡΜΑΝΙΟΝ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΣΕΛΙΜ Γ'.

«Κορωνίς τῶν δικαστικῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἱεροῦ νόμου, δικαστικῆ ἀντιπρόσωπε Ἀθηνῶν (πληθυνθεῖη ἢ γνῶσις αὐτοῦ), κορωνίς τῶν ἐνδόξων καὶ λογάδων Βοϊβόδα τῶν Ἀθηνῶν Σολεϊμὸν (πληθυνθεῖη ἢ ἀγάπη αὐτοῦ) καὶ ὑπέροχοι μεταξὺ τῶν ὁμοίων καὶ ἴσων ἀξιωματικοὶ καὶ ἄλλοι συνέκδημοι τούτων (πληθυνθεῖη ἢ ἰσχύς αὐτῶν), ἅμα φθάσῃ τὸ αὐτοκρατορικὸν μου μονόγραμμα, γνῶτε ὅτι ἐν τῇ ἐκθέσει τῇ ὑποβληθείσῃ μοι παρὰ τοῦ σεμνώματος μεταξὺ τῶν ἐν ἀξιώμασι καὶ μεγιστάνων, τοῦ ἀθροίσματος πασῶν τῶν ἐξοχοτήτων καὶ ἐγκαυχήσεων, τοῦ Γιουσούφ (διατηρηθεῖη ἢ ὑπεροχὴ αὐτοῦ) διαχειριστοῦ τῶν οἰκονομικῶν (Κετχουδά = κεχαγιά), τοῦ κορυφώματος τῶν πεφυλαγμένων (γυναικῶν) τῆς σεμνοτέρας καὶ σωφρονεστέρας, τοῦ στέμματος τῶν κεκαλυμμένων (γυναικῶν), τῆς ἀγνότητος τῶν ἐκλεκτῶν, τῆς ὑπερέρας τῶν βαθμῶν, τῆς ἰσχύος τοῦ ὕφους καὶ τῆς εὐδαιμονίας, τῆς μητρὸς μου Σουλτάνας (διαρκῆς εἶη ἢ ἀγνότης αὐτῆς καὶ πληθυνθεῖη ἢ σωφροσύνη αὐτῆς), ἀναφέρεται, ὅτι, ἐνῶ ἀπαγορεύεται πᾶσα ἐπέμβασις καὶ ἀνάμιξις ἄλλου εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις κείμενα γνωστὰ ὀρίων καὶ ὀνομάτων κτήματα, γαίας, δένδρα καὶ ἄλλα, ἅτινα ἱερὰ βακούφια ὄντα τῆς εἰρημένης Σουλτάνας, διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ μοναχοῦ ἡγουμένου Διονυσίου, ἐν τούτοις σύ, ὅστις εἶσαι Βοϊβόδας τῆς εἰρημένης πόλεως ἐπεμβαίνεις καὶ ἀναμιγνύεσαι εἰς αὐτὰ καὶ γίνεσαι πρόξενος ἐξευτελίσεως τῶν προσόδων... καὶ γνωστοποιηθῆ ὅτι ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς πᾶσα ἀνάμιξις καὶ ἐπέμβασις εἰς τὰ ἐν λόγῳ κτήματα καὶ γαίας γενομένη παρὰ σοῦ ἢ ἄλλου οἴουδῆποτε, εἰς οὓς ἐνεργοῦντας καὶ ἐπεμβαίνοντας δὲν θὰ ἀρκέσῃ μόνῃ ἢ ὑπερορίᾳ καὶ ἐξορίᾳ, ἀλλ' ἐφαρμοσθήσεται ἐπ' αὐτῶν λίαν φοβερὰ τιμωρία. Διὰ ταῦτα ἐκδίδων τὸ παρὸν φιρμάνιον μου, γνωστοποιῶ, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐπέμβασιν καὶ ἀνάμιξιν βεζυρῶν, στρατηγῶν, ὑποστρατηγῶν, ἀξιωματικῶν, τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων, τῶν τιμαριούχων καὶ κατόχων, ζιαμετῶν, τῶν δημοσίων εἰσπρακτόρων, τῶν ἐφόρων καὶ ἄλλων ἐξασκούντων ἐξουσίαν τινὰ ἢ ὀργάνων τῆς ἐξουσίας καὶ ἐν γένει παντὸς οἴουδῆποτε, οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ καταπιέζωνται οἱ ὑπήκοοι (ῥαγια) τῶν βακουφίων διὰ τῆς ἀπαιτήσεως παρ' αὐτῶν ἐξόδων καφτανίων, πετάλων καὶ λοιπῶν ἐπαρχιακῶν δαπανῶν... εἰς τὸ ὅποῖον ὀφείλετε νὰ ὑποτάσ-

σησθε καὶ ἀπέχητε τοῦ νὰ ἐνεργήτε πᾶσαν ἐναντίαν πρᾶξιν καὶ διέταξα ὅπως ἅμα φθάσῃ αἰσίως ὑπακούσητε εἰς τὴν ὑψηλὴν μου γνώμην καὶ προσταγὴν καὶ νὰ ἀπέχητε τοῦ νὰ ἐνεργήτε τὰ ἐναντία.

Οὕτω γνωρίσατε, εἰς τὸ ἱερὸν μου σημεῖον ἐμπιστευθήτε.

Ἐγράφη τὴν 10 Μουχαρέμ τοῦ 1211 (=1796) ἐν τῇ περιφρουρημένῃ Κωνσταντινουπόλει» (Μνημεῖα: Δ.Γ.Κ. Σελίς 360). Ἄλλὰ τι ἐστελλεν ὁ Διονύσιος Πετράκης εἰς τὴν Βασιδὲ Σουλτάναν ἐναντι τῆς καταπληκτικῆς ταύτης προστασίας καὶ τῆς δωρεᾶς εἰς τὸν ἡγούμενον Διονύσιον Πετράκη ἀπάσης τῆς περιουσίας τῆς Μοῆς Ἀσωμάτων Πετράκη μετὰ τῶν μετοχίων καὶ γαιῶν: «ἐπὶ τῷ ὄρω ὁ ρηθεὶς ἡγούμενος νὰ δίδῃ χιλίας ὀκάδας μέλι καθαρὸν καὶ χιλίας ὀκάδας ἔλαιον κατ' ἔτος εἰς τὸ πτωχοκομεῖον τὸ ὄποιον νεωστὶ ἵδρυσεν (ἡ Σουλτάννα) εἰς Ἐϊόουσι Ἐνσαρῆ τῆς εἰρημένης πόλεως (Κωνσταντινουπόλεως)...» (Μνημεῖα: Φιρμάνιον—Σελίς 369).

*
*
*

Ἱστορικῶς ἀξιοσημείωτον εἶναι ἐπίσης τὸ Πατριαρχικὸν σιγιλλιον τοῦ Πατριάρχου Γερασίμου, τοῦ ὁποῖου μέρη μόνον τινὰ θὰ ἀναφέρωμεν διότι εἶναι μακρότατον ὡς πάντα τὰ Πατριαρχικά ἔγγραφα ἔχοντα τὸν βυζαντινὸν τύπον.

«...Ταύτην μου τὴν πρόνοιαν ποιούμενοι καὶ οἱ ὀσιώτατοι πατέρες τοῦ ἐν Ἀθήναις κειμένου ἱεροῦ καὶ σεβασμίου πατριαρχικοῦ καὶ σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου τῶν Ἀσωμάτων Ταξιαρχῶν, ἐκ παλαιοῦ μὲν Κουκουπούλη, ἤδη δὲ τοῦ Πετράκη ἐπιλεγομένου, ἀνήγγειλαν τῇ ἡμῶν μετριότητι... ὅτι τὸ εἰρημένον ἱερὸν μοναστήριον ἐκ πρώτης αὐτοῦ ἀνεγέρσεως ὑπάρχει κτήμα ἴδιον τῆς γενεᾶς τῶν Πετρακέων ὡς δι' ἰδίων ἀναλωμάτων τοῦ πρώτου Πετράκη μὲν λεγομένου, μετονομασθέντος δὲ Παρθενίου αὐξηθέν καὶ βελτιωθέν καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἀλληλοδιαδόχως ἡγουμενευσάντων μετὰ τὸν πρῶτον ἐκεῖνον Παρθένιον, τοῦ Ἰωακείμ, τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ Παρθενίου καὶ Ἀνθίμου, προγόνων ὄντων τοῦ ἤδη ἐν αὐτῇ ἡγουμενεύοντος ὀσιωτάτου κύρ Διονυσίου Πετράκη... καὶ δι' ἐπιμόνου ἐπιμελείας τῶν Πετρακέων τούτων καὶ ἀδρῶν δαπανῶν περιποιησάμενοι τὸ μετόχιον, ἀπεκατέστησαν εἰς τελειότητα μοναστηρίου... κοί διὰ κοινῆς καὶ συνοδικῆς σκέψεως ἀπεφάνθη, τὸ μὲν ἱερὸν μοναστήριον τῶν Ἀσωμάτων γενέσθαι κεφαλὴν καὶ πρῶτον... τὸ δὲ προὔπαρξαν... τοῦ Καρέος μετόχιον εἶναι καὶ λέγεσθαι εἰς τὸ ἐξῆς... καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ διεσώθησαν ἀμφοτέρω, κατὰ διαδοχὴν ἡγουμενευόντων ἐν αὐτοῖς τοῖς μοναστηρίοις ἀπὸ τοῦ πρώτου κτήτορος Πετράκη μέχρι τοῦ νῦν ἡγουμενεύοντος συγγενοῦς ἐκεῖνου κύρ Διονυσίου καὶ ἕως οὗ ἐν τοῖς οὖσι περιεστὶν ἡ γενεὰ αὕτη τῶν Πετράκιδων ὡς κτητορικοῖς αὐτῶν δικαίους... ὁ ρηθεὶς ἡγούμενος πάντα κάλων κινήσας, καὶ πολλὰ πονήσας, ἀνήγγειλε δι' ἀναφορᾶς αὐτοῦ πρὸς τὸ βασιλικὸν κράτος καὶ εἰσακουσθεὶς ἠξιώθη τῷ βασιλικῷ ἐλέει ἀνέσεως καὶ ἀπαλλαγῆς, ἵνα δὲ καὶ παρὰ τῆς ἐκκλησίας ἔχῃ τὴν περὶ τούτων ἀσφάλειαν καὶ ἀπόδειξιν ἐδεήθησαν προσεπικυρωθῆναι εἰς τὴν κτητορικὴν τῶν Πετρακέων ἐνοῦσαν αὐτοῖς δεσποτείαν καὶ τὴν ἀπ' ἀρχῆς... χάριν καὶ δι' ἡμετέρου... γράμματος καὶ ἵνα ἡ κατὰ διαδοχὴν τῆς γενεᾶς τῶν Πετράκιδων ἀποκατάστασις εἰς τὸ τῆς ἡγουμενίας ὀφθίκιον... διατηρηθῆ ἀπαράτρεπτος καὶ ἀπαράβατος, ἕως οὗ ἐν τοῖς οὖσιν ἡ γενεὰ αὕτη περιέσῃ... Ὅς δ' ἂν καὶ ὀποιος τῶν χριστιανῶν ἱερωμένων ἢ λαϊκῶς ἐκάστης τάξεως καὶ βαθμοῦ τολμήσῃ ποτὲ ἐπιχειρῆσαι διασεῖσαι τὴν εὐνομίαν ταύτην καὶ ἀρίστην διοίκησιν

τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου Πετράκη, καὶ τῶν ὑπ' αὐτῷ μετοχιῶν αὐτοῦ, τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν ἤδη προσηλωθέντων, καὶ ἐνόχλησιν ἢ ἐπήρειαν προξενήσαι ἐμμέσως τε ἢ ἀμέσως τῷ ἡγουμένῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πατράσιν ἢ βλάβην καὶ ζημίαι τοῖς μετοχίοις αὐτοῦ καὶ τοῖς λοιποῖς κτήμασι καὶ ἀφιέρωμασι κινητοῖς καὶ ἀκινήτοις, ἢ σπεύσας ἀποξενώσαι ἀπ' αὐτοῦ πολὺ ἢ ὀλίγον τι τῶν προσητηθέντων αὐτῷ ἢ ἀφιερωθέντων καὶ ἀνατρέψας τὰ ἐν τῷ παρόντι λησιτελῶς ἀποφασισθέντα, οἱ τοιοῦτοι ὅποιοι ἂν ᾖσιν, ὡς ἀλαζόνες καὶ κακότροποι καὶ φιλεπιζήμιοι τῶν ἱερῶν καταγωγῶν, ἀφωρισμένοι ὑπάρχουσι παρὰ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀδιαιρέτου μακαρίας Ἐριάνης, τοῦ ἐνὸς τῆ φύσεως μόνου Θεοῦ, καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ μετὰ θάνατον ἄλητοι καὶ τυρπανταῖοι καὶ πάσαις ταῖς πατριακαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπεύθυνοι καὶ ἐνοχοὶ τοῦ πυρὸς τῆς γέννης καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπεύθυνοι. Εἰς γοῦν τὴν περί τούτων ἐνδειξὴν καὶ διηνεκὴ τὴν ἀσφάλειαν ἀπελύθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγιλλῶδες ἐν μεμβράναις ἐπικυρωτικὸν γράμμα καταστρωθὲν καὶ τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἐδόθη τῷ ρηθέντι ἡγουμένῳ ἐν τῷ σεβασμῷ ἡμετέρῳ πατριαρχικῷ καὶ σταυροπηγικῷ μοναστηρίῳ τῶν Ἀσωμάτων τοῦ Πετράκη ἐπιλεγομένῳ.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἐπτακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ ἕκτῳ κατὰ μῆνα Φεβρουάριον ἐπινεμήσεως....

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ

Ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης
(ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν συνοδικῶν)

(Μνημεῖα : Α' Τόμος Σελίς 355)

*
* *

Πῶς νὰ μὴ παρατηρήσωμεν καὶ τονίσωμεν συμπερασματικῶς διὰ τὰ ἱερά ἡμῶν τὰ ὅποια ἐσεβάσθησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ Ὀθωμανοὶ διὰ τοιούτων ἐπισήμων Σουλτανικῶν πράξεων, δὲν ἐσεβάσθησαν μετὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, οὔτε αἱ πολιτικά, οὔτε αἱ ἐκκλησιαστικά ἀρχαὶ καὶ ἡ πεποιθήσις ἡμῶν ἢ σχηματισθεῖσα ἐκ μελέτης, παρατηρήσεως καὶ πείρας εἶναι, ὅτι πλὴν τῶν περιπτώσεων γενικῶν ἐξεγέρσεων καὶ ἐξάψεων τοῦ Τουρκικοῦ φανατισμοῦ, αἴτινες ἄλλως τε εἶχον πάντοτε δεδικαιολογημένας ἀφορμάς, οἱ Ὀθωμανοὶ ἐσεβάσθησαν πάντοτε τὰ ἱερά ἡμῶν καὶ πολὺ περισσότερον ἢ ἡμεῖς οἱ καὶ οἱ ἄλλοεθνεῖς χριστιανοί. Καὶ ἐνῶ τοὺς ναοὺς ἡμῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ παρελάβομεν ἀπὸ τοὺς ὀθωμανοὺς ἀθικτοὺς τὸ 1913 καὶ μετὰ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς βυζαντινὰ χριστιανικὰ κειμήλια, εὔρομεν τοὺς πλείστους λεηλατισμένους τὸ 1918.

Καὶ ἰδοὺ τί γράφει ὁ Δημ. Γρ. Καμπύρογλου ἐν τῇ «Νέα Ἀστραπῇ» τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1919, ἀριθ. φύλλου 7627 εἰς σειρὰν ἀρθρῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Μονὴ Πετράκη».

«Καὶ μολαταῦτα, ἅμα τῇ ἐγκαθιδρύσει τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου, ἤρχισαν αἱ ἀρχαὶ νὰ παίξουν τόπι—καὶ κλοτσοσκοῦφι ἂν θέλετε—μὲ τὴν Μονὴν τῶν Ἀσωμάτων ὡς καὶ τῆς Πεντέλης, ἄλλοτε ἀποπειρώμεναι νὰ τὰς διαλύσουν, ἄλλοτε νὰ τὰς συγχωνεύσουν καὶ ἄλλοτε νὰ τὰς ἐνώσουν μὲ τὴν Καισαριανήν, ὑποχρεώσασαι μάλιστα πλέον ἢ ἄπαξ τὰ

ἴδια ἡγουμενοσυμβούλια νὰ ζητήσωσι ταῦτα ἢ νὰ παρακαλέσωσιν ὅπως δοθῇ εἰς τὸ ἐκάστοτε ἀνακινούμενον ἄλυτον ζήτημα ἢ σχετικῶς ἐπιεικεστέρα λύσις».

Ἄλλ' ἐνταῦθα θὰ ἀναφέρωμεν ἄγνωστον τοῖς πολλοῖς σχετικὸν περιστατικὸν, τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ὁποῦ πιστοποιούμεν κατ' ἀπόλυτον τρόπον.

Ὁ πολὺς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κατὰ τὸ 1919 Μελέτιος καὶ μετὰ ταῦτα Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ἀποδημήσας ἤδη εἰς Κύριον, διέταξε τὴν ὑπαγωγὴν τῆς Μονῆς Πετράκη εἰς τὴν Μονὴν Πεντέλης, δι' οὗς λόγους παρέλκει νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα.

Ὡς εἰς τῶν κληρονόμων Πετράκη ἐκ θηλυγονίας ἀπηύθυνα ἀγωγὴν, συνταχεῖσαν λίαν ἐπιμεμημένως ὑπὸ τοῦ δικηγόρου καὶ φίλου μου Δημητρίου Ροῖλοῦ, προῶρως θανόντος, δι' ἧς ἐπικαλούμενος τὰ δικαίωματα ἡμῶν, τῶν κληρονόμων Πετράκη, βάσει τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπ' ἀριθμοὺς 10 τοῦ ἔτους 1853, ἀρ. 9 τοῦ 1056, ἀρ. 132 τοῦ 1863 καὶ ἀρ. 90 τοῦ 1866, δι' ὧν οὗτος ἀπεφίνατο, ἐπὶ δίκης προκληθείσης ὑπὸ τῆς Μονῆς κατὰ τοῦ πάππου μου Ἀναργύρου Πετράκη, ὅτι ὁ ἡγούμενος Παρθένιος δὲν ἐδικαιοῦτο διὰ διαθήκης νὰ κληροδοτήσῃ τὴν περιουσίαν εἰς τὸν ἀνεψιὸν του, ἀπεφίνατο—λέγομεν—ὁ Ἀρείος Πάγος, ὅτι ἡ περιουσία δὲν ἀνήκει εἰς τὴν Μονήν, ἀλλ' εἰς τὴν οἰκογένειαν Πετράκη, δυνάμει τῶν προαναφερθέντων τίτλων, καὶ ὅτι ὀρθῶς καὶ νομίμως ὁ Παρθένιος ἐκληροδότησε, τῆς διαθήκης αὐτοῦ οὔσης ἰσχυρᾶς.

Ἡ πρόθεσις μου δὲν ἦτο, ἂν καὶ δικαία, ἢ διεκδικήσις τῆς περιουσίας ἣν εἶχε σφετερισθῆ ἡ Μονή, ἀλλὰ ὁ σεβασμὸς παρὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς τῶν ἀπ' αἰώνων διατεταγμένων, δυνάμει σιγιλλίων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν προγονικὴν μου Μονὴν τῶν Ἀσωμάτων Πετράκη, διὸ καὶ ἐδήλουν, δι' ἃ παραιτηθῶ τῆς ἀγωγῆς, ἐάν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μελέτιος ἐπαναφέρῃ τὸ καθεστῶς τῆς Μονῆς.

Κατὰ τὴν παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως εἰς τῶν Συνοδικῶν ὑπενθύμισεν εἰς τὸν Μελέτιον τὰς ἀράς τοῦ σιγιλλίου, τοὺς ἀφωρισμοὺς καὶ τὰς κατάρτας κατὰ παντὸς ὅστις θὰ ἀνατρέψῃ τὸ καθεστῶς τῆς Μονῆς.

Καὶ οὗτος ἀπήντησεν : «Αὐτὲς οἱ κατάρτες δὲν πιάνουν!».

Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα ἔσπευσε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ πρῶτον καθεστῶς εἰς τὴν Μονήν καὶ ἡ ἀγωγή μου ἠτόνισεν. Τὸ 1926 ἦτο ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων ὁ ἀείμνηστος Δημ. Αἰγυνίτης. Καὶ τότε ἐπεχειρήθη ἐκ νέου, τοῦ ὑπουργοῦ ἀγνοοῦντος τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἡ κατάρτησις τῆς Μονῆς Πετράκη καὶ ἡ ὑπαγωγὴ αὐτῆς εἰς τὴν Μονὴν Πεντέλης. Ἀλλ' ἀπλῆ ἐπιστολὴ μου πρὸς τὸν ἀείμνηστον καὶ διακεκριμένον ἐπιστήμονα Ὑπουργόν, ἀνέτρεψε τὰς βουλὰς καὶ τὰς προθέσεις τῶν εισηγητῶν τῆς μετατροπῆς τοῦ καθεστώτος τῆς Μονῆς.

Εἶναι λυπηρὸν νὰ σκέπτεται τις καὶ δὴ ἐκεῖνοι οἵτινες πράγματι ἀγαπῶσι τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι οἱ κληρικοὶ παρελθόντων αἰώνων ἦσαν ἐγγράμματοι ἐνῶ τώρα, πλὴν περιωρισμένου ἀριθμοῦ κληρικῶν, αἱ χιλιάδες τῶν ἱερῶν στεροῦνται στοιχειώδους μορφώσεως. Ὁ κληρὸς δὲν παρηκολούθησε τὴν γενικὴν ἐκπαιδευτικὴν πρόδοον τῶν Ἑλλήνων, διὸ καὶ οὐδεμίαν ἠθικὴν καὶ μορφωτικὴν ἐπίδρασιν ἔχει ἐπὶ τῶν χωρικῶν ἰδία πληθυσμῶν.

Ἦδη θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἢ προγονικὴ ἡμῶν Μονὴ Πετράκη νὰ μετα-

τραπήεις εκπαιδευτήριον διακόνων και ιεραποστόλων, ὧν στερεῖται ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Καθολικὴν τοιαύτην, ὡς ἐπίσης και εἰς σχολὴν ἐκκλησιαστικῶν ρητόρων, διότι ὡς ἤδη ἔχει ἡ Μονή, οὐδὲν καλὸν ἐξυπηρετεῖ. Αἱ ψυχαὶ τῶν εὐπαιδευτῶν διαδοχικῶς ἡγουμένων τῆς Μονῆς, οἵτινες πρὸ τριῶν αἰῶνων προσέφερον εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Ἀθηναίων τὴν ἀρωγὴν των, θὰ ἠγάλλοντο ἐπὶ τῇ λύσει ταύτης οἱ δὲ ἔκγονοι θὰ εἶχον τὴν ἠθικὴν ἱκανοποίησιν, ὅτι ἡ ἱστορικὴ τῶν Πετράκη Μονῆ συνεχίζει τὴν δρᾶσιν της ὑπὲρ τῆς παιδείας.

Διὰ τὸ ἐπεισόδιον τοῦ Διονυσίου ἐν Κωνσταντινουπόλει, διηγεῖται ὁ Παναγῆς Σκουζὲς εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του :

« . . . Ἐπῆγεν εἰς τὸ κονάκι του (ὁ Διονύσιος) και κράζει ἰατρόν. Τέλος ἐπρόφθασε τὸ δεινότατον φαρμάκι, ἔπεσαν τὰ γένηα του και ἐβλάβησαν τὰ δόντια του ».

Τὸ πάθημα τοῦ Διονυσίου Πετράκη, ὅπερ ἐχειρίσθη δεξιῶς ὁ Πατριάρχης ἐναντι τῆς Πύλης, ἐπέφερε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὀριστικῆς ἐκδιώξεως τοῦ Χασεκῆ ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἐτραγούδησε δὲ τότε ὁ ἀθηναϊκὸς λαὸς ὡς ἀκολουθῶς τὸ γεγονός της δηλητηριάσεως.

— ὦρα καλή σου Χατζαλή (Χατζη Ἀλή)
— Καλῶς τον τὸν Πετράκη
Κι' ὁ Χατζαλῆς τοῦ ἔδωσε
Καφὲ μὲ τὸ φαρμάκι.

Εἰς τὸ ἐπόμενον θέλομεν ἐξετάσει τὴν συμβολὴν τῶν Πετράκη εἰς τὰ της ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἀθήναις.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΙΑΚ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Στὸν θάνατο Δημητρίου Κ. Νικολοπούλου

Φίλος πιστὸς και σύντροφος στοῦ μαθητοῦ τὰ χρόνια
τότε ποὺ παίζαμε παιδιὰ,
Ἐκρυβες στὴν ἀγάπη σου, γεμάτη μὲ συμπόνια,
Ἐνὸς μεγάλου τὴν καρδιά.
Ἐστερα ξενητεύθηκες μακρὰ, γιὰ τὴν Πατρίδα.
Κι' ὅταν στὸ διάβα τοῦ καιροῦ,
Πάλι συναντηθήκαμε, κι' ὅταν σὲ ξαναεῖδα.
Εἶχες καρδιά παιδιοῦ μικροῦ.

ΚΡΙΤΩΝ Γ. ΣΟΥΡΗΣ

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛ ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΟΜΙΛΕΙ ΠΕΡΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Ὁ πρῶν Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν και πρῶν Δήμαρχος Πειραιῶς, κ. Μιχαὴλ Ρινόπουλος, ἀσχολεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1906 μὲ τὰ ἀθλητικὰ ζητήματα τοῦ τόπου.

Ἦδη τυγχάνει πρῶεδρος τοῦ Σ.Ε.Γ.Α.Σ. Συντάκτης μας ἐπισκεφθεὶς τὸν κ. Ρινόπουλον ἠθέλησεν νὰ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ τὰς ἀντιλήψεις του διὰ τὸ παρελθὸν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ και διὰ τὴν σημερινὴν δρᾶσιν τοῦ Σ.Ε.Γ.Α.Σ.

Ὁ κ. Ρινόπουλος εἶπεν πρὸς τὸν ἀπεσταλαμένον τῶν «Νέων Δρόμων» τὰ ἑξῆς :

Ἀπὸ τοῦ 1906, ἐπὶ τριάκοντα συνεχῆ ἔτη ὑπηρετῶν τὴν ἀθλητικὴν ἰδέαν ἔχω τόσας ἀπὸ τὸν ἀθλητισμὸν ἀναμνήσεις, ὥστε εἶναι ἐπρόκειτο νὰ τὰς διηγηθῶ θὰ εἶχον μίαν ἀξίαν και αὐταί, διότι ἀφοροῦν τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ, ἡ ἐξέλιξις αὕτη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, εἶναι πράγματι ἐξαιρετικὴ. Ὁ Σύνδεσμος Ἑλληνικῶν Γυμναστικῶν Ἀθλητικῶν Σωματείων (Σ.Ε.Γ.Α.Σ) ἀπὸ τὸν ὁποῖον προῆλθον, ὅλαι αἱ νεώτεροι ὀμοσπονδία, τοῦ ποδοσφαίρου, τῆς κολυμβίσεως, τῆς κυνηγεσίας, τῆς πάλης κ.τ.λ. εἶναι ἡ πρώτη ἀξιοσημείωτος ἀθλητικὴ ὀργάνωσις, ὑπὸ τύπον ὀμοσπονδιακόν, ἡ ὁποία ἱδρυθεῖσα τὸ 1897, συγκεντρώνει και ἐκδηλώνει ὅλας τὰς προσηλασίας, ὅλους τοὺς ἀγῶνας και ὅλας τὰς θυσίας τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας εἰς τὴν κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται ἡ σημερινὴ ἀκμὴ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ.

Σήμερον ὁ ἑλληνικὸς ἀθλητισμὸς ἰδίως τοῦ στίβου κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν Βαλκανίων, τὴν πέμπτην δὲ εἰς τὴν Μεσευρώπην, και τὴν ἐννάτην μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, συμφῶνως πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων τοῦ 1936 τοῦ Βερολίνου.

Ἐὰν παραβάσει τις τὰ πρὸ δεκαετίας μόλις σωματεῖα παντὸς ἀθλήματος, τοῦ ἀκουμμένους ἀθλητῆς, τὰς ἐπιτυγχανόμενας ἐπιδόσεις και ὅτι γενικότερον ἀποτελεῖ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀθλητισμοῦ, πρὸς τὴν σήμερον, θὰ ἐκπλαγῆ πρὸ τῆς προόδου τὴν ὁποῖαν θὰ ἀποδείξουν οἱ σχετικὸι ἀριθμοί.

Οἱ Βαλκανικοὶ ἀγῶνες τοὺς ὁποῖους πρὸ δεκαετίας σχεδὸν ἱδρυσεν ὁ Σέγας και οἱ μαθητικοὶ Βαλκανικοὶ ἀγῶνες τοὺς ὁποῖους θὰ πραγματοποιήσωμεν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς εἶναι ἔργον ποὺ ἀνύψωσεν ἀθλητικῶς τὴν Ἑλλάδα. Ἦδη ἀπεφασίσαμεν τὴν ἱδρυσιν διεθνοῦς ἀθλητικοῦ θεσμοῦ πρὸς τέλοςιν κατὰ διετίαν Μαραθῶνιου δοῦμου εἰς τὴν Ἑλλάδα και εἰς τὸν πραγματικὸν δρόμον ἀπὸ Μαραθῶνος εἰς Ἀθήνας, εἰς ὃν θὰ μετέχουν ὅλοι οἱ πρωταθληταὶ τοῦ κόσμου.

Ὁ ΣΕΓΑΣ δύναται νὰ εἶναι ὑπερήφανος διότι ἔφερεν τὴν ἑλληνικὴν νεότητα ἐγγύτερον πρὸς τὴν παλαιστραν, πρὸς τὴν φύσιν και στὸ ὑπαιθρον και τὴν παρασκευάζει συνεχῶς ἰσχυρὰν εἰς τὸ σῶμα και εἰς τὴν ψυχὴν. Ἐκεῖνο ποὺ ἀπασχολεῖ σήμερον τοὺς διοικούντας τὸν ἀθλητισμὸν εἶναι ὁ ἐπιπορευτικὸς ἀθλητισμὸς ποὺ μακρὰν ἀπὸ τὸ κέντρον δὲν ἔτυγε ἔως τώρα τῆς φροντίδος και τῆς βοήθειας, ἡ ὁποία τοῦ ἀξίζει. Ὁ Σ.Ε.Γ.Α.Σ. μὲ τὰ μικρὰ του μέσα κάμνει ὅτι εἶναι δυνατὸν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, ἀλλὰ και τὸ κράτος διὰ τοῦ εὐγενοῦς φιλάθλου Ὑ-

πουργού της Παιδείας, ενισχύει τὸ πνεῦμα τοῦ φιλαθλητισμοῦ εἰς τὸ σχολεῖον, ἰδρύει ἀσκητήρια καὶ στάδια εἰς τὰς κυριωτέρας ἐπαρχιακὰς πόλεις, ἐνισχύει ὄλιγκῶς τὰ ἐπαρχιακὰ σωματεῖα καὶ παρασκευάζει ἕνα πολὺ καλῆτερον μέλλον διὰ τὸν ἐν γένει ἑλληνικὸν ἀθλητισμὸν, καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὸν ἐπαρχιακὸν ἀθλητισμὸν ἐκ τοῦ ὁποῦ σὺμ ιωτέον προῆλθον καὶ οἱ καλῆτεροι μέχρι τοῦ ἡμερῶν πρωταθλητοὶ τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τὸν ἀθλητισμὸν τοῦ κέντρου ἐφρόντισεν καὶ φροντίζει μὲ πραγματικῶς θεσμὸν ἐνδιαφέρον ὁ ὑπουργὸς Διοικητῆς Πρωτευούσης χάρις εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὁποῦ ἐντὸς τῆς ἀρχομένης τριετίας θὰ διατεθῶσιν εἰκοσι ἑκατομύρια, ποσὸν πρωτοφανὲς διὰ τὸν πάντοτε πενιχρῶς ἐνισχυθέντα ὑπὸ τοῦ κράτους ἀθλητισμὸν. Θὰ χορηγήσῃ διὰ τὴν ἰδρύσιν μεγάλων ἀσκητηρίων ἀθλητικῶν, κολυμβητηρίων ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, ἀσκητηρίου πάλης, δόλομαχίας κτλ. καὶ ἐνὸς νέου συγχρονισμένου σταδίου τοῦ ὁποῦ θὰ ἐπιδιωχθῆ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ὑπουργείου Παιδείας διὰ τὰ προσεχῆ ἔτη ἢ ἐγκαταστάσις ἐπὶ τοῦ πρὸς τοῦτο ἐξευρεθέντος χώρου. Ἡ ἀθλητικὴ ἔκθεσις τοῦ προσεχοῦς Μαΐου καὶ ἡ συγκέντρωσις ἀπὸ πάσης Ἑλλάδος δεκακισχιλίων ἀθλητῶν εἶναι ἐπίσης μία θαυμασιὰ ἔμπνευσις τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Πρωτευούσης τῆς ὁποίας ἡ ἐπιτυχὴς ἐκτέλεσις εἶναι ἤδη ἐξασφαλισμένη.

Ὡς Πρόεδρος τῆς ἐιδικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην δύναμαι ὑπευθύνως νὰ βεβαιώσω τὰ ἀνωτέρω καὶ νὰ διαδηλώσω τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ τῶσιν πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας ὅσον καὶ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς Πρωτευούσης δι' ὅτι μέγα μέχρι σήμερον ἔπραξον ὑπὲρ τῆς ἀθλουμένης ἑλληνικῆς νεότητος καὶ ὅτι ἀκόμη θὰ πράξουν. Εὐτυχῶς εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω τὰ ὄραία καὶ εὐγενῆ των σχέδια τῶν ὁποίων τὴν πραγματοποίησιν πιστεύω ἀσφαλῆ καὶ ταχίαν.

Ἄνοιξι στὴν Ἀθήνα!

Ὅλα τριγύρω ἀπλώνουν φῶς καὶ τὰ βουνὰ καὶ οἱ κάμποι,
Χαμογελάει ὁ Ὑμηττὸς κι' ὁ Παρθενῶνας λάμπει!
Ξανοίγει ἐμπρὸς μιὰ νέα ζωὴ γεμάτη ἀπὸ ἐλπίδες,
Καὶ σὺ ψυχὴ, τώρα θωρεῖς τ' ὄνειρο ποῦ δὲν εἶδες!
Μέσ' τὸν ἀνεμοστρόβιλο καὶ μέσα στὴ γαλήνη,
Ὁ πάναγνος ὁ μενεξὲς τὴ μυρωδιὰ του χύνει,
Κ' ἡ νύχτα ἢ καταξάστερη μοσκοβολάει κι' ἐκείνη!
Καὶ ξεπετιέται ὁ νοὸς ψηλά καὶ ἡ καρδιά ἢ θλιμένη,
Βρίσκει στιγμὲς ποῦ λησμονάει κι' ὥρες ποῦ ξεποστάνει,
Τώρα ποῦ ἢ ἀνοιξὶ γελάει κι' ἢ χειμωνιά πεθαίνει! ...
Ὅλα τριγύρω ἀπλώνουν φῶς κι' ὅλα σκορποῦν ἐλπίδες,
Ξεχνιῶνται ἢ πίκρες τῆς ζωῆς κ' ἢ μαθρες καταιγίδες,
Καὶ σὺ ψυχὴ, τώρα θωρεῖς τ' ὄνειρο ποῦ δὲν εἶδες! ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ. ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΣ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΛΗΡΟΣ

Τοῦ κ. ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Ι. ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΟΥ, δικηγόρου.

Εἰς τὸ ἐρώτημα τίς συνέβαλεν εἰς τὴν ἐκρηξὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τίς παρεσκευάσε καὶ τίς ἐνέπνευσε εἰς τὸν ὑπόδουλον Ἑλληνισμὸν τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τίς ἐνεφύσησεν εἰς αὐτὸν τὴν τεραστίαν ἑαίρην ἠθικὴν καὶ σωματικὴν δύναμιν, ὅπως μόνος ἀντιμετώπισῃ τὸν γίγαντα δεσπότην, ἡ ἀπλῆ ἔρβυνα τῆς Ἱστορίας ἀπαντᾷ ἀδιστακτικῶς ὅτι τοῦτο ὀφείλεται εἰς Ἑλληνικὸν κλῆρον.

Ὁ Ἑλληνικὸς κλῆρος, ὅστις, εὐθύς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, λαβὼν πρὸς κοινὴν κατάπληξιν, κατὰ τὸν γνωστὸν πανηγυρικὸν τρόπον παρὰ τοῦ Μωάμεθ τοῦ Β' τὰ μεγάλα ἐκείνα θρησκευτικὰ, πνευματικὰ καὶ πολιτικὰ ἔτι προνόμια ἐπὶ τοῦ δουλωθέντος Γένους, δὲν ἔκαμε κατάχρησιν αὐτῶν πρὸς ἴδιον ὄφελος, δὲν τὰ ἐχρησιμοποίησεν ὅπως κτίσῃ ἀνάκτορα περικαλλῆ καὶ περιβάλλῃ τὰ μέλη του μὲ τιμὰς καὶ πλοῦτη, δὲν ἐχειροτέρευσεν τὴν θέσιν τῶν ὑποδούλων, ὅπως φανῆ ἀρεστὸς εἰς τὸν κατακτητὴν, δὲν ἐπνίξε τὰ ἀπομείναντα ἴχνη τῆς πνευματικῆς δόξης, δὲν ἐπεδίωξε οὐδὲ τὴν θρησκευτικὴν ἔτι ὀργάνωσιν τοῦ ἔθνους, ἵνα δικαιολογῆ τὴν ὑπαρξίν του.

Ἐπράξε ὅμως καὶ ἄλλο, τὸ ὁποῖον θὰ προκαλῆ, εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, τὴν κατάπληξιν καὶ τὸν σεβασμὸν ὑπὲρ αὐτοῦ παντὸς παπολιτισμένου καὶ φιλελευθέρου ἀνθρώπου, τὴν αἰδίον δὲ εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἄντι νὰ ζητήσῃ νὰ στερεωθῆ ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ μετὰ κομπῆς τὸν ἐπανεκάθησεν ὁ πορθητῆς, ὁ Ἑλληνικὸς κλῆρος κατῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἔτεινε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν ταπεινωθέντα λαόν. Ἄντελήφθη ὅτι δὲν ἀπέμενον πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἔθνους, εἰμὴ αἱ ἴδιαι δυνάμεις. Ἀλλὰ ποῖαι δυνάμεις; Ὁ ἐπελθὼν κατακλυσμὸς εἶχε παρασύρει καὶ τὴν τελευταίαν ζωικὴν του ἰκμάδα. Διὰ νὰ δύναται τις νὰ ὁμιλῆ περὶ δυνάμεων, ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ νέα δημιουργία νέου ἔθνους, νέου λαοῦ, νέων ἀνθρώπων. Ἐπρεπε εἰς τὰ ἀνθρώπινα ἐκείνα ῥάκη νὰ εἰσέλθουν νέα ψυχὰ, νὰ ἐμφυσηθῆ νέον πνεῦμα.

Καὶ τὸν ἄθλον αὐτὸν ἀνέλαβε, βραδέως μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς ὁ Ἑλληνικὸς κλῆρος τῆ συνδρομῆ τῶν Ἑλλήνων λογάδων.

Τρεῖς αἰῶνες διέρρευσαν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Πρωτευούσης τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐφαίνετο ἔξαφανισθεὶς ὑπὸ τὸν σκοτεινὸν πέπλον τῆς δουλείας. Καὶ ὅμως, κάτω ἀπὸ τὴν φαινομενικὴν νέκρωσιν μία νέα ζωὴ ἀνεγεννᾶτο, κάτω ἀπὸ τὸ βαθὺ ἐκείνο σκότος ἕνα νέον φῶς ἐπρόβαλλε, ἕνα φῶς πνευματικόν, τοῦ ὁποῦ τὰς δάδας ἐκράτει ὁ ἑλληνικὸς κλῆρος.

Κατενόησεν οὗτος ἀμέσως, ὅτι δύο κυρίως δυνάμεις ἐχρειάζοντο διὰ νὰ δώσουν νέαν ζωὴν εἰς τὰς νεκρωθεῖσας ψυχὰς. Καὶ αἱ δυνάμεις αὗται ἦσαν τὸ μὲν ἢ θρησκεία, τὸ δὲ ἢ παιδεία διὰ τὴν πνευματικὴν ἀνάπλασιν, διὰ τὴν

ψυχικήν αναγέννησιν, διὰ τὴν ἀφύπνισιν τῶν ἐσωτερικῶν ἐκείνων δυνάμεων, δι' ὧν θὰ καθίστατο νοητὴ ἡ ἔννοια τῆς Ἐλευθερίας καὶ θὰ ἐπαδιώκετο κατ' ἀκολουθίαν ἡ ἀπόκτησις τῆς.

Καὶ τὰς δύο αὐτὰς δυνάμεις ἐχρησιμοποίησεν ὁ ἑλληνικὸς κλῆρος ἐν μέσῳ μεγίστων κινδύνων, θυσιῶν καὶ αἵματος ὑπὲρ τοῦ Γένους. Εἰς πολλοὺς τῶν Πατριαρχῶν καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ζωὴν ἐστοίχισε, εἰς ἔτι δὲ πλείονας, ἔξουτελισμοὺς καὶ ἔξορίας. Ἰωασάφ ὁ Α' καταδικάζεται εἰς τὴν ὕβριν τῆς κοπῆς τῆς γενειάδος καὶ εἰς ἔξορίαν. Ραφαήλ ὁ Α' ῥίπτεται κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς φυλακὰς Ἀδριανουπόλεως καὶ ἀκολουθῶς περιφέρεται ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἐμπτύμενος ὑπὸ τοῦ ὄχλου. Ὁ διαπρεπέστατος Κύριλλος ὁ Λούκαρις ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν αὐτὴν δὲ τύχην ἔχουν καὶ οἱ Κύριλλος ὁ Β' καὶ ὁ Παρθένιος. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ὑπῆρξαν καὶ τινες οἵτινες ἐφάνησαν ἀμνήμονες τῶν ὑποχρεώσεων των καὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Τί σημαίνουν οὕτως τρεῖς καὶ τέσσαρες ἔξαιρέσεις ἀπέναντι πλειάδος Πατριαρχῶν στεφανωθέντων διὰ τοῦ μαρτυρίου; Τί σημαίνουν τὰ ὀλίγιστα ἀσθενῆ πνεύματα πρὸ τοῦ ἱεροῦ ἔσμου τῶν ἀόπλων, ἀνυπερασπίστων, πανταχόθεν ἐγκαταλειμμένων ἐκείνων ἔθναρχῶν οἵτινες ἐκ τῆς ἰσθενείας αὐτῶν ἠντλοῦν σθένος καὶ δύναμιν, ἐκ τῶν διωγμῶν ἐγκαρτέρησιν, ἐκ τοῦ φανατισμοῦ τῶν ἀπίστων τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν;

Τί εἶναι τέλος τὰ δύο ἢ τρία παραδείγματα τῆς φιλαρχίας, ἐνώπιον σειρᾶς ἀνδρῶν ἀκάμπτων πρὸ τοῦ πελέκεως τοῦ δημίου, παρὰ τὸ αἰμόφυρτον πτώμα ἔθναρχου, συνεδριαζόντων καὶ ἀποφασίζόντων τὰ αὐτὰ πρὸς τὰ πρότερον, τὰ προκαλέσαντα τὴν ἀπώλειαν τοῦ θρηνομένου;

Καὶ ὁ Ἕλλην ἱερεὺς, μὲ τὴν ταπεινὴν ἐμφάνισιν καὶ τὸ πενιχρὸν ῥάσον, παρὰ τοὺς μυρίους κινδύνους, παρὰ τοὺς διωγμοὺς ἐπέτυχε ἀγωνιζόμενος, παλαίων καὶ ἐργηγορῶν, νὰ περισώσῃ τὰ ἔθνικα ναυάγια, νὰ μεταδώσῃ τὰς ἔθνικὰς παραδόσεις ἀκμαίας καὶ ζωηρὰς ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν καὶ ταῦτα πάντα ὅτε οἱ Λουκάρις καὶ οἱ Κονταρῆ καὶ οἱ Παρθένιοι καὶ οἱ Μελέτιοι ἐθανατοῦντο, ὅτε ἡ ἔξορία, ἡ καθαιρέσις καὶ τὸ δεσμοτήριον ἦτο συνηθέστατα ὁ κλῆρος τῶν στρατιωτῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ ὅταν ἐπὶ τέλος ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὅταν ὁ Ἕλληνισμὸς ἔμπλεως πλέον αὐτοπεποιθήσεως ἀπεφάσισε ν' ἀποτινάξῃ τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας, Ἕλλην κληρικὸς, ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὑψωσε πρῶτος τὴν σημαίαν τῆς ἀπολυτρώσεως.

Ἄλλὰ καὶ εὐθύς αἶμα τῆ ἀποκαταστάσει τοῦ ἔθνους ἡ στάσις τοῦ Ἕλληνικοῦ κλήρου δὲν ὑπῆρξεν ὑπέροχος; Μήπως ἐζήτησε ἀνταμοιβὴν τινα διὰ τὰς τόσας θυσίας του; Μήπως ἐξῆλθε εἰς τὰς ὁδοὺς ἵνα ἐξυμνήσῃ τὰ κατορθώματά του;

Ὅχι, δὲν ἐζήτησε. Ἄλλ' ἀπεσύρθη ἐν ἀφανείᾳ καὶ σιγῇ καὶ πενίᾳ εἰς τὰ καθήκοντά του μὲ τὴν συνείδησιν ἱκανοποιημένην, διότι ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον του.

ΞΕΝΟΦΩΝ ΙΩΑΝ. ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΟΣ

Διηγήτορας

ΝΕΦΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟΝ ΟΡΙΖΟΝΤΑ...

Εἰς τὸν χρονολογικὸν πίνακα τῶν γεγονότων τοῦ Φεβρουαρίου, ἀνεγράψαμεν ὡς ἐξαιρετικῆς σημασίας γεγονὸς τὸ ὅτι ὁ ἐν Ρουμανίᾳ Ρῶσος ἐπιτετραμένος Μπουτένκο, ἐγένετο ἀφαντοῦς ἐκ Βουκουρεστίου.

Ὁ Ρουμανικὸς τύπος τῆς 10ης Φεβρουαρίου ἐσχολίαζεν καὶ προσεπάθη νὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν μυστηριώδη ἐξαφάνησιν.

Ἀλλὰ τὴν 19ην τοῦ ἰδίου μηνός, ὁ Ρῶσος διπλωμάτης ἀναφαίνεται ὑπάρχων ἐν Ρώμῃ, ἀρθρογραφῶν ἐκεῖ καὶ ἀποκηρύσσων τὰς ἀρχὰς τοῦ Κομμουνισμοῦ. Τονίζει δὲ εἰς τὴν ἀρθρογραφίαν του:

Ἐχωρίσθη διὰ παντὸς ἀπὸ τοῦς μπολσεβίκους αἰσθάνομαι δὲ φρίκην διὰ τὰ συμβαινόντα ἐν τῇ χώρᾳ μου...

Τὴν τοιαύτην ἀναθεώρησιν τῶν πεποιθήσεων του ὑποπεύθη ἡ ἐν Μόσχᾳ τρομοκρατικὴ ὀργάνωσις Γκεπεοῦ, πρῶτος ὁ Μπουτένκο ἐγκαταλείπει τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ Σοβιετικὴν πρεσβείαν.

Ὡς ἐκ τούτου ἐγκαίρως ἐφθασεν εἰς τὸ Βουκουρέστιον ἐν ὑποπτον ἄτομον, τὸ ὁποῖον ἐγκατεστάθη εἰς τὴν σοβιετικὴν πρεσβείαν. Τὸ ἐν λόγῳ ἄτομον, καὶ δύο ἄλλοι πράκτορες τῆς Γκεπεοῦ οἱ ὁποῖοι παρέμενον ἤδη ἐν τῇ πρεσβείᾳ, ἐκάλεσαν τὸν Μπουτένκο καὶ τοῦ προέτειναν τρεῖς νὰ μεταβῇ μετ' αὐτῶν εἰς Σινάϊαν, πρᾶγμα ὑπερ οὗτος ἀπέκρουσεν. Οἱ πράκτορες ἐπέμειναν καὶ ὁ Μπουτένκο ἀντελήφθη, ὅτι τὰ τρία αὐτὰ ἄτομα ἠθέλαν νὰ τὸν ἀπαγάγουν ἢ νὰ τὸν φονεύσουν. Συνεπείᾳ τούτου ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πρεσβείας ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς ὀριστικῆς ἐκ Βουκουρεστίου ἀναχωρήσεώς του. Ἀλλὰ ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἀρθρογραφίαν του.

Ἀπὸ τὴν παιδικὴν καὶ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν διατηρῶ συμπαθεστάτας ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν παλαιάν Ρωσίαν, τὴν ὁποῖαν οἱ μπολσεβίκοι περιγράφουν ὡς

«βασιλείαν τοῦ κνούτου καὶ τῆς βίας». Ἦτο ἡ Ρωσία ποῦ ἔδωσεν εἰς τὸν κόσμον ἕνα Πούσκιν, ἕνα Τολστόι, ἕνα Ντοστογιέφσκι, ἕνα Τσαϊκόφσκι καὶ ἕνα Ρίμσκι-Κορσακῶφ.

Εἰς τὴν Ρωσίαν αὐτὴν, τὴν ὁποῖαν ὁ Στάλιν μὲ τὸ δῆθεν ἀλάνθαστον του χαρακτηρισμὸν ὡς «τὴν πλέον σκοτεινὴν ἀστυνομικὴν τρομοκρατίαν» ἠδύνατο νὰ λέγῃ καὶ νὰ γράφῃ τὰς ἀθανάτους σατύρας του ἐναντίον τοῦ τσαρισμοῦ ὁ μέγας Ρῶσος συγγραφεὺς Σολτίκωφ-Σέμπριν. Ὁ ρωσικὸς τσαρισμὸς, ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀγριωτέρας πάλης ἐναντίον τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, δὲν ὑψωσε τὰς χεῖρας ἐναντίον τῶν σφοδροτέρων πολεμίων του Γκόγκολ', Τολστόι, Σολτίκωφ-Σέμπριν, Γκόρκι.

Ἡ παλαιὰ Ρωσία, παρὰ τὰ ἐλαττώματα τοῦ καθεστώτος τῆς, μένει μέχρι σήμερον εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ ὡς ἐποχὴ τῆς γενικῆς ἀφθονίας, τῆς εὐδαιμονίας, τῆς ἐλευθέρας ἰσορροπίας, τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας καὶ τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας.

Τὴν ἱστορικὴν καὶ πνευματικὴν καθυστέρησιν τῆς ἐναντι τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, αὐτὴ ἡ Ρωσία προσεπάθει νὰ ὑπερνικήσῃ διὰ διαρκῶς στενωτέρας ἐπαφῆς μὲ τὰς πλέον πολιτισμένας χώρας τῆς Εὐρώπης.

Ἀλλὰ τότε ἐνεφανίσθη ὁ μπολσεβικισμὸς.

Τι ἔφερον οὗτος εἰς τὸν ρωσικὸν πληθυσμὸν καὶ τὰς ἄλλας φυλάς ποῦ ἀπέτέλουν τὴν παλαιάν τσαρικήν Ρωσίαν; Κολακεύων τὰ κατώτερα ἔθνη τοῦ χωρικοῦ, ὑπεσχέθη τότε τὴν ἐκ μέρους των κατάληψιν τῶν κτημάτων τῶν εὐγενῶν καὶ τὴν διανομὴν των.

Εἰς τὴν πραγματικότητα εἰσήγαγεν εἰς τὴν ρωσικὴν ὑπαιθρον τὴν σκληροτέραν δουλείαν ποῦ ἀνέφερε ποτὲ ἡ ἀνθρωπίνη ἱστορία. Ἐναντίον τῆς ἐλευθέρας θελήσεώς των, μὲ τὴν δύναμιν τῶν ὄπλων καὶ ἄλλα διοικητικὰ μέτρα οἱ χωρικοὶ συνεκεντρώθησαν εἰς κολλεκτιβιστικὰ κτήματα—δηλαδή ἐστερήθησαν ὄλων τῶν δικαιωμάτων ἰδιοκτησίας τῆς γῆς των, πάσης πρωτοβουλίας εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς ὁμαδικὴν ἀγγαρείαν ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ κνούτου.

Οἱ χωρικοὶ ὑπεχρεώθησαν νὰ παραδίδουν πᾶν ὅ,τι λωμβάνουν εἰς τὸ κράτος καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ζοῦν μὲ λίαν ἀθλιάν ἀμοιβήν.

Οἱ μπολσεβίκοι ὑπεσχέθησαν εἰς τοὺς ἐργάτας νὰ δώσουν εἰς αὐτοὺς τὰ ἐργα-

στάσια και να τους κάμουν «κυρίους της χώρας». Είς την πραγματικότητα η ρωσική εργατική τάξις υπέφερε τρομεράς στερήσεις ιδιαιτέρως αφ' ότου ήρχισεν η εποχή της λεγομένης «σοσιαλιστικοποιήσεως». Είς την θέσιν των παλαιών «κεφαλαιοκρατών» εδημιουργήθη μία νέα «μπουρζουαζία» αποτελουμένη κατά εκατό τοις εκατόν από Έβραίους. Δεν έχει σημασίαν το γεγονός, ότι ασήμαντος αριθμός Έβραίων παλαιών κεφαλαιοκρατών έφυγεν από την Ρωσίαν μετά την έκρηξιν της επαναστάσεως. Όλοι οι άλλοι Έβραίοι κάτοικοι της Ρωσίας έτυχον της ειδικής προστασίας του πλέον εμπιστού συμβούλου του Στάλιν, του Έβραίου Λαζάρου Καγκάνοβιτς.

Όλα τα μεγάλα έργαστάσια, το μονοπώλιον της παραγωγής, η πολεμική βιομηχανία, οι σιδηρόδρομοι, το μέγα και το μικρόν εμπόριον, εύρισκονται υδριαστικώς εις έβραϊκάς χείρας και η εργατική τάξις παραμένει θεωρητικώς «κυρία της οικονομίας».

Αί σύζυγοι και αί οικογένειαι των Έβραίων κατέχουν πολυτελή αὐτοκίνητα και έπαύλει, διέρχονται το καλοκαίρι εις τὰς καλύτερας λουτροπόλεις της Κριμαίας και του Καυκάσου, φοροῦν βαρύτιμα γουναρικά, έχουν κοσμήματα και φέρουν τὰ ένδύματά των και άλλα αντίκείμενα πολυτελείας εκ Παρισίων.

Έν τῷ μεταξύ ὁ εργάτης, τὸ θῦμα και τὸ παίγνιον της επαναστάσεως, λαμβάνει τετρακόσια ἢ πεντακόσια σοβιετικά ρούβλια τὸν μῆνα μετὰ τὰ ὁποία ζῆ μίαν ζωὴν πείνης λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἕνα ζεύγος κοινοτάτων ὑποδημάτων στοιχίζει 200—250 ρούβλια και ἕνα γεῦμα εις λαϊκὸν εστιατόριον 6 ἢ 8 ρούβλια.

Ὁ εργάτης μετὰ τὸ πέρας της εργασίας του ὑποχρεούται νὰ δαπανᾷ τὸν καιρὸν εις μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς λέσχας ποῦ ἀποτελοῦν τὸν μόνον νεωτερισμὸν τοῦ μπολσεβικικοῦ καθεστώτος. Οἱ μπολσεβί- ἐδημιούργησαν δεκάδας χιλιάδων τοιούτων λεσχῶν εις τὴν χώραν, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιζητοῦν νὰ ἀντισταθμίσουν τὰς υλικὰς στερήσεις τοῦ εργάτου μετ' ἔντονον και ἀποκρουστικὴν ἔβραιοκομμουνιστικὴν προπαγάνδαν.

Ὡμίλησα μετὰ πολλοὺς εργάτας, οἱ ὁποῖοι ἐνθυμοῦνται ἀκόμη πὼς ἦτο ἡ ζωὴ εις τὴν παλαιὰν Ρωσίαν. Τὴν ἐνθυμοῦνται ἀκόμη ὡς μακρινὴν χιμαίραν, διότι τότε ὁ μισθὸς τοῦ εργάτου ἐξησφάλιζεν εις αὐτὸν τὴν τροφήν του και τὴν δυνατότητα νὰ ἐνδύθῃ, ἐνῶ σήμερον ὁ εργάτης φορεῖ τὰ αὐτὰ ρούχα πέντε ἢ ἑπτὰ ἔτη, θεωρεῖ τὸ κρέας σπανίαν πολυτέλειαν και δὲν ἔχει καθόλου βούτυρον, ὑποχρεούμενος ταύτοχρόνως νὰ ψηφίζει καθημερινῶς

ἀποφάσεις ὑπὲρ τοῦ σοβιετικοῦ καθεστώτος.

Οἱ μπολσεβίκοι ὑπεσχέθησαν εις τοὺς λαοὺς της παλαιᾶς Ρωσίας πλήρη ἐλευθερίαν, αὐτανόμιαν και διεκήρυξαν «τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τῶν διαφόρων ἐθνότητων ν' ἀποχωρισθοῦν της Σοβιετικῆς Ὀμοσπονδίας».

Χωρὶς νὰ ἐκταθῶ θὰ ἐκθέσω μόνον τὴν κατάστασιν της Οὐκρανίας. Ὁλὴ ἡ διοίκησις εὐρίσκειται εις χεῖρας Έβραίων και ἀνθρώπων της ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τοῦ Στάλιν ποῦ στέλλονται ἐκ Μόσχας. Βιομηχανικῶς ἡ Οὐκρανία ἐξακολουθεῖ νὰ εἶνε ἕν εἶδος ἀποικίας της Μόσχας. Δεκάδες χιλιάδων κατοίκων της Οὐκρανίας ἐτυφεκίσθησαν ἢ ἐφυλακίσθησαν. Ὀμοῖα εἶνε ἡ κατάστασις της Γεωργίας, της Ἀρμενίας, της Λευκορωσίας και τῶν ἀσιατικῶν πληθυσμῶν.

Οἱ μπολσεβίκοι προσπαθοῦν νὰ παραμοιάσουν τὸ σοβιετικὸν καθεστὼς ὡς τὴν ἰδεώδη δημοκρατίαν. Ὅποια εἰρωνεῖται Εἰς τὴν Ρωσίαν τῶν Σοβιέτ δὲν ὑπάρχει οὔτε μίαν μὴ κομμουνιστικὴ ἡμέρις ἢ κἄν οὐδετέρη. Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἢ παραμικρὰ λέξις ἐναντίον τοῦ Στάλιν θεωρεῖται μέγα ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας και ἂν δὲν προκαλέσῃ τὸν τουφεκισμὸν θὰ ἐπιφέρῃ τοῦλάχιστον πολυετὴ φυλάκισιν.

Εἰς τὴν Ρωσίαν ἔχει δημιουργηθῆ ἕνα ἀνυπόφορον καθεστὼς στρατῶνος ὀχι μόνον εις τὸ πεδίον της πολιτικῆς, ἀλλὰ και εις τὸ της ἐπιστήμης και της τεχνικῆς. Πρὸ ὀλίγου οἱ μπολσεβίκοι συνέλαβον και ἐφυλάκισαν τὸν περίφημον καθηγητὴν Τουπόλεφ, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ κατασκευαστὴς εχεδὸν ὄλων τῶν τύπων τῶν σοβιετικῶν ἀεροπλάνων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖται ἡ μπολσεβικικὴ ἀεροπορία και αὐτῶν ἀκόμη, μετὰ τὰ ὁποῖα ἐπραγματοποιήθη ἡ ὑπὲρ τὸν Πόλον πτήσις πρὸς τὴν Ἀμερικὴν. Ὁ καθηγητὴς Τουπόλεφ δὲν ἠσχολεῖτο μὲν τὴν πολιτικὴν και ἦτο ἀφιερωμένος εις τὴν ἐπιστήμην του. Ἐκατοντάδες ἄλλων ἐπιστημάνων, καθηγητῶν, μηχανικῶν ὑπέστησαν ἢ θὰ ὑποστοῦν τὴν αὐτὴν τύχην.

Εἰς τὴν χώραν τοῦ μπολσεβικισμοῦ βασιλεύει ἡ φοβερωτέρα τρομοκρατία. Ἐθανάτωσαν τοὺς στρατηγούς των, δεκάδας τῶν γνωστοτέρων διπλωματῶν των, ὀλόκληρον σειρὰν τῶν διαπρεπεστέρων ὁμοφρόνων των κομμουνιστῶν ἡγετῶν.

Ἐγὼ, ὁ ὁποῖος παρέστην προσωπικῶς εις πολλὰς δίκας γνωρίζω καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον πόσοι ἄνθρωποι ἔντιμοι και ἀπολύτως ἀθῶοι κατεδικάσθησαν εις θάνατον.

Ἦδη ἀπεφάσισα νὰ ἀπαλλαγῶ ὀριστικῶς ἀπὸ τὸν μπολσεβικισμόν. Ἐξῆρα

τὸ 1937 και τὸ 1938 εις χώρας της Δυτικῆς Εὐρώπης και ἠδυνήθη ν' ἀντιληφθῶ καθαρὰ ὅλην τὴν κατάπτωσιν της σημερινῆς Ρωσίας.

Ἀντελήφθη δτι δὲν μοῦ ἐπετρέπετο πλέον νὰ διστάζω οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν και νὰ μὲνω ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ μπολσεβικικοῦ ψευδοσοσιαλισμοῦ, ὁ ὁποῖος κατέστρεψε τὰ πολυτιμότερα ἰδανικά και ἔφερεν εις τὸν κόσμον τὴν βασιλείαν της βαρβαρότητος, τοῦ πολέμου και της καταστροφῆς.

Τὸ πείραμα της μπολσεβικικῆς επαναστάσεως ἐν Ρωσίᾳ, τὸ ὁποῖον παρηκολούθησα ἐπὶ εἴκοσι πέντε ἔτη μετ' ἐπίσει περὶ τῶν σφαλμάτων της σοσιαλιστικῆς ἰδεολογίας ἐφαρμοζομένης εις τὴν καθημερινὴν ζωὴν και προσεχώρησα εις τὸν κοσμον τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ και της δικαιοσύνης, ἀποφασισμένος νὰ ἀφιερῶσω ὅλας τὰς δυνάμεις μου εις τὴν υπεράσπισιν της ἀνθρωπίνης προόδου.»

Αἱ ἰταλικαὶ ἀρχαὶ ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ ἀρθρογραφία τοῦ Μπουτένκο ἔλαβον μέτρα πρὸς προστασίαν του. Ἡ Γκεπεοῦ δὲν ἔπαυσεν νὰ τὸ παρακολουθῇ και ἐν Ρώμῃ.

Εἰς γνήσιος ἀντιπρόσωπος της Γκεπεοῦ, ὑπάλληλος εις τὴν ἐν Ρώμῃ σοβιετικὴν Πρεσβείαν μετέβη νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν εις ξενοδοχεῖον της Ρώμης διαμένοντα Μπουτένκο. Οὗτος φρονίμως ποιῶν και ἔχων πικρὰν πείραν τῶν ἐκάστοτε φροντίδων τῶν ὀργάνων της Γκεπεοῦ ἠρνήθη νὰ τὸν δεχθῇ Παραλλήλως πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐξομολογήσεις τοῦ Μπουτένκο, ἡ διεξαχθεῖσα ὁμαδικὴ δίκη ἐν Μόσχᾳ ἢ καταλήξασα εις τὴν εἰς θάνατον καταδίκην 17 ὀπαδῶν τοῦ Τρότσκι, ἀποτελεῖ μίαν ἐπὶ πλέον ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι τὸ ἐν Ρωσίᾳ ὑπάρχον καθεστὼς ἐκπίπτει εις τὴν συνείδησιν πολλῶν ἐκ τῶν ἄλλοτε θερμῶν ὀπαδῶν του, και ἔχει ἐντὸς αὐτῶν τούτων τῶν κόλπων του τὴν ἀντίδρασιν ἢ ὁποῖα ἐπιδιώκει νὰ τὸ φθείρῃ.

Προκειμένον περὶ ἑνὸς τῶν δικασθέντων τούτων, — τοῦ Χριστιανοῦ Ρακόφσκυ — ὅστις κατεδικάσθη εις 20 ἔτων φυλάκισιν, ἐδημόσιεύθη εις τὸν ξένον τύπον λίαν ἐνδιαφέρων χαρακτηρισμὸς γραφεὶς παρὰ τοῦ ἄλλοτε βουλευτοῦ της Ρωσικῆς Δούμας Ἀλεξίνσκι ὅστις γράφει τὰ ἑξῆς :

Ἐγνώρισα τὸν Ρακόφσκυ εις Παρισίους πρὸ τοῦ πολέμου. Τὸν συνήντων εις τὰς ὑπὸ τῶν Ρώσων φυγάδων ὀργανουμένης συγκεντρώσεις, εις τὸν πρῶτον ὄροφον τοῦ καφενεῖου «Βολταῖρος», ἐναντι τοῦ Ὡδείου. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ρακόφσκυ ἦτο ἕνας ὀρθόδοξος μαρξιστῆς μενσεβικικῆς τάσεως. Τὸ πρόσωπόν του ἐκόσμει μίαν ὠραία μαύρη γενειάς. Ὡμίλει ἀνέτως πολλὰς γλώσσας και δὲν ἦτο ἐκπληκτικὸν τὸ ὅτι ἦτο πολὺγλωσσος, διότι και ὁ ἴδιος δὲν ἐγνώριζεν ἀκριβῶς ποῖα ἦτο ἡ πραγματικὴ ἐθνικότης του. Ἐγεννήθη εις Δοβρουτσᾶν, ἐκ γονέων Βουλγάρων, εις ἐποχὴν ποῦ ἡ ἐπαρχία αὐτὴ ἀνήκεν εις τὴν Ὄθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν. Ἡ Δοβρουτσᾶ περιήλθεν ἀκολούθως εις τοὺς Ρουμάνους και ὁ Ρακόφσκυ μετέβαλεν ὑπηκοότητα. Τὰς σπουδὰς του ὁμῶς ἔκαμεν εις τὴν Γαλλίαν, ὅπου και ἠσθάνετο τὸν ἑαυτὸν του ἐν μεγαλυτέρᾳ ἀνέσει. Παρουσιάζετο ὡς ἕνας «Παρισινὸς διανοούμενος». Ἦτο πολὺ «καρτιῆ Λατέν», πολὺ «ριβ-γκῶς».

Ὁ πόλεμος ἐπρόκειτο νὰ μεταβάλλῃ αὐτὸν τὸν ντιλετάντε μενσεβίκον εις μπολσεβίκον. Τὸ παρισινὸ του βερνίκι δὲν τὸν ἠμπόδιζε νὰ ὑποστῇ, ὅπως και τόσοι ἄλλοι, τὴν ἐπίδρασιν της γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας. Ἄλλ' ἀπὸ της 1ης Αὐγούστου 1914 οἱ Γερμανοὶ σοσιαλισταὶ συναμείχθησαν, κατὰ συντριπτικὴν πλειονοψηφίαν, μετ' ὁ Καίζερ Γουλιέλμον Β' και τοὺς στρατηγούς του. Κατόπιν προσεπάθησαν νὰ δικαιολογήσουν τὴν στάσιν των, λέγοντες ὅτι ἡ Γερμανία εἶχε πολὺ περισσότερον ἐκβιομηχανισθῆ ἀπὸ τὴν ἀγροτικὴν Ρωσίαν ἢ τὴν «μικροαστικὴν» Γαλλίαν και ὅτι, κατὰ συνέπειαν αὐτὴν ἔπρεπε νὰ ὑκοστηρίξουν μετὰ ὅλας τῶν τὰς δυνάμεις οἱ γνήσιοι μαρξισταί, ἀφοῦ ἡ ὀικονομικὴ και κοινωνικὴ σύθεσις της ἐπέτρεπε νὰ προεξοφλῇ κανεὶς ὡς προσεχῆ και ἀναπόφευκτον τὴν ἔλευσιν τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ὁ Ρακόφσκυ ὑπῆρξεν εις ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευσαν εις τὰ ἐπιχειρήματα τῶν Γερμανῶν σοσιαλιστῶν. Εἰς στενὸν σύνδεσμον μετ' ὁν περίφημον Πάρβους, ἀνέλαβε τὴν προπαγάνδαν μετὰ τῶν Ρώσων, Ρουμάνων, Βουλγάρων, Γάλλων και Ἰταλῶν σοσιαλιστῶν. Καὶ μέσον τοῦ Ρακόφσκυ ὁ Πάρβους ἠδυνήθη νὰ ἐπιχωρηγῇ τὴν ντεφαιτιστικὴν ἐφημερίδα ποῦ ὁ Τρότσκι ἐξέδιδεν εις τὸ Παρίσι κατὰ τὸ 1915 και τὸ 1916.

Εὐτυχῶς ἡ προπαγάνδα αὐτὴ συνήντησεν εις τὰς συμμάχους χώρας ἔντονον ἐχθρότητα. Εἰς τὴν Ρωσίαν, ὁ Πλεχάνωφ και ἐγὼ ἀνελάβαμεν νὰ ὀργανώσωμεν τὴν ἀντίστασιν. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ ἀντίστασις κατὰ τῶν ντεφαιτιστικῶν κηρυ-

μάτων είχαν ως έμφυχτάς τόν Ζύλ Γκέντ, τόν Βαγιάν, τόν Σέμπα, τόν Σερβράκ και τόν... Μαρσέλ Κασέν. Είς τήν Ἀγγλίαν, ὁ γηραιὸς Χάουντμαν και εἰς τὸ Βέλγιον ὁ Βάντερβελντ ἀντέστησαν σθεναρῶς κατὰ τῶν ντεφαιτιστῶν. Εἰς τήν Ἰταλίαν ἡ τιμὴ τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ ἐλάχεν εἰς ἓνα νεαρὸν και φλογερὸν σοσιαλιστὴν, τὸν Μπενίτο Μουσσολίνι.

Φυσικὰ μεταξὺ τῶν ἀντι-ντεφαιτιστῶν σοσιαλιστῶν ὄλων τῶν χωρῶν εἶχον ἀποκατασταθῆ στενοὶ δεσμοί. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1914 ἴδρυσαν, διὰ νὰ καταπολεμήσω τὴν τάσιν τῶν ντεφαιτιστῶν, μικρὰν ἑβδομαδιαίαν ἐφημερίδα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ρωσία και ἡ Ἐλευθερία» τῆς ὁποίας ἡμην ταύχρονως ὁ ἀρχισυντάκτης ὁ συντάκτης και ὁ διορθωτής. Συνεργάται μου ἦσαν οἱ Γκέντ, Βάντερβελντ, Μουσσολίνι και μερικοὶ ἄλλοι σοσιαλ-πατριῶτες.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀντήλλαξα μὲ τὸν Μουσσολίνι μερικάς κρίσεις διὰ τὸν Ρακόφσκυ. Ὁ Ρακόφσκυ εἶχε μεταβῆ εἰς Ἰταλίαν διὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ συγκρατήσῃ τοὺς προλεταρίους τῆς χερσονήσου ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς γερμανικῆς προπαγάνδας και νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν προπαγάνδαν τοῦ Μουσσολίνι ὑπὲρ τῆς ἐξόδου τῆς Ἰταλίας εἰς τὸν πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Συμμάχων.

Πληροφορηθεὶς τὴν εἰδησίην ταύτην ἠρώτησα τὸν Μουσσολίνι ἂν ἦτο ἀκριβής. Ὁ μέλλων Ντοῦτσε μὲ ἐβεβαίωσεν, ὅτι πράγματι ὁ Ρακόφσκυ εὗρίσκετο εἰς Ρώμην. Εἰς δευτέραν του ἐπιστολὴν μὲ ἐπληροφόρει ὅτι ὀτιδήποτε και ἂν κάμῃ ὁ Ρακόφσκυ, εἶναι πλέον πολὺ ἀργά. Τὸ Ἰταλικὸν προλεταριάτον εἶχε πλέον κηρυχθῆ ὑπὲρ τῶν συμμάχων. «Ἐν πρώτοις, μοῦ ἔγραφε ὁ Μουσσολίνι, πρέπει νὰ κτυπήσωμεν τὸν Πρώσσον...».

Ἀφοῦ ὁ Ρακόφσκυ ἀπέτυχεν εἰς Ἰταλίαν κατέφυγε εἰς Ρουμανίαν διὰ νὰ κηρύξῃ τὸν ντεφαιτισμὸν. Ἀλλ' εἶχε ἤδη ἐπισημανθῆ ὑπὸ τῶν μυστικῶν ἀστυνομικῶν ὄλων τῶν συμμάχων ὡς πράκτωρ τοῦ ἐχθροῦ Συνελήφθη τότε και κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ἡ μπολσεβικικὴ ἐπανάστασις τὸν ἔσωσε. Ἡ συνέχεια εἶναι γνωστὴ. Ἡ σταδιοδρομία του εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ὑπῆρξε λαμπρὰ και κατέληξεν εἰς τὴν πρεσβείαν τῶν Παρισίων.

Ἐν τούτοις ὁ Ρακόφσκυ οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ προσαρμοσθῆ εἰς τὰς νέας συνθήκας τοῦ «θριαμβεύοντος σοσιαλισμοῦ». Ὅπως και οἱ ἄλλοι, ὅπως οἱ Μπουχάριν, Τρότσκι, Ρύκωφ, Ζηνόβιεφ, ἦτο πολὺ ἐπαναστάτης, ὥστε νὰ μὴ δέχεται ὅτι ἡ ἐπανάστασις ἐτερματίσθη. Ὁ Λένιν, ἦτο, βεβαίως, ἀπαιτητικὸς. Ἀπῆτει ἀπὸ τοὺς συνεργάτας του ὑπακοὴν ἀνευ

ἐπιφυλάξεων. Ἀλλ' ὅ,τι ἐζήτην ἦτο διὰ τὸ κόμμα και ὄχι διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Ἐνῶ ὁ Στάλιν ἐννοεῖ νὰ συνταυτίσῃ τὴν ἐπανάστασιν μὲ τὸ πρόσωπόν του.

Οἱ κατηγορούμενοι τῆς δίκης τῆς Μόσχας δὲν διέπραξαν βεβαίως τὰ ἐγκλήματα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀποδίδουν. Ἀλλὰ διὰ τὸν Στάλιν εἶναι ἔνοχοι, διότι ἔχουν ἀνεξαρτησίαν γνώμης. Τὸ παράδοξον διὰ τὸν Ρακόφσκυ εἶνε ὅτι, ἀνελθὼν εἰς ταῦτα ἀξιώματα τοῦ Κράτους χάρις εἰς τὸν ντεφαιτισμὸν, δικάζεται σήμερον ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως διὰ ντεφαιτισμὸν και προδοσίαν.

Ἐνα ρωσικὸν ποίημα λέγει.
«Σήμερον κάμνεις τὸν νόμον—αἴριον τι θὰ σὲ κάμουν ;». Μήπως οἱ στίχοι αὗτοι ἐγράφησαν διὰ τὸν Χριστιανὸν Ρακόφσκυ ;».

Πάντως τὸ ρωσικὸν δράμα συνεχίζεται και ἴσως θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἶπῃ ὅτι συνεχίζεται ὑπὸ μίαν νέαν φάσιν. Διότι δὲν εἶναι ἀσημαντος σταθμὸς διὰ τὴν σοβιετικὴν ἱστορίαν τὸ γεγονὸς ὅτι μεταξὺ τῶν εἰς θάνατον καταδικασθέντων συγκαταλέγεται ὁ Γιαγκόντα.

Οὗτος ὡς ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς Γκεπεοῦ, ἦτο μέχρι πρότινος παντοδύναμος. Δὲν παρήρχετο ἡμέρα χωρὶς τὸ ὄνομά του νὰ ἀναφέρεται ἀπὸ τὰς σοβιετικὰς ἐφημερίδας μὲ ὕμνους.

Ὁ δὲ Μπουχάριν—ἐπίσης εἰς θάνατον καταδικασθεὶς ἐθεωρεῖτο ἐπιτέτη ὡς ὁ ἐγκυρότερος ἐπίσημος ἐρμηνευτὴς τῆς μαρξικῆς θεωρίας. Τὰ συγγράμματά του κατελάμβανον τιμητικὰς θέσεις εἰς τὰς σοβιετικὰς βιβλιοθήκας.

Ἡ ἐν Ρωσίᾳ κρατοῦσα κατὰστασις ὠδήγησεν εἰς τὸ δικαστήριον αὐτοὺς τοὺς ἄλλοτε φίλους τῆς, ὡς ἐπιδιώξαντας ἢ ὡς δῆθεν ἐπιδιώξαντας τὴν ἀνατροπὴν τῆς. Πάντως τόσον ἡ δίκη, ὅσον και ἡ ἀρθρογραφία τοῦ Μπουτένκο, ἄγουν εἰς τὴν σκέψιν ὅτι ὁ σοβιετισμὸς περικλείει κατὰ βάθος ἐσωτερικὰς ἀνωμαλίας. Καὶ διόλου ἀπίθανον τὰ ἐλάχιστα τῶν ἀνωμαλιῶν αὐτῶν νὰ φαίνονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΟΣ

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ ...

(Σκιαγραφικὰ σημεῖωματα διὰ τὸν Θ. Κ. Παρασκευαΐδην και τὸν Σπύρον Νικολόπουλον).

Ο ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ

Σὲ μία ἀπόκεντρη γωνιά τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὰ σύνορα ποὺ χωρίζουν τὴν πόλιν ἀπὸ τὸ προάστειον τῆς Καλλιθέας, ἔσβυσεν ἥρῃμα και προώρως ἓνας διακεκριμένος μύστης τῆς Θεολογικῆς ἐπιστήμης, ἡ ὁποία ὄντως ἠσθάνθη τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἂν κρινώμεν ἀπὸ τὰς τιμητικὰς ἐκδηλώσεις μὲ τὰς ὁποίας οἱ συνάδελφοί του—μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν—περιεστοίχισαν τὸν νεκρὸν του. Ὁ Θ. Παρασκευαΐδης—τέως ἐκκλησιαστικὸς προϊστάμενος τῆς ἐν Λειψίᾳ ὀρθοδόξου Κοινοτήτος—και καθηγητὴς τῆς ἐκεί ἐλληνικῆς σχολῆς τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἶχεν ἰδρύσει, ἦτο μία ἐπιστημονικὴ αὐθεντία εἰς τὸν κύκλον τῆς πνευματικῆς δράσεώς του.

Ἐπρόκειτο περὶ κληρικοῦ ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν νὰ συράπτουν τὸ τίμιον ράσον ταν μὲ τὴν τήβεννον τῆς ἐπιστήμης.

Και ἐνῶ ἀντιλαμβάνετο τὴν ἐπιστήμην ὡς μέσον πρὸς ψυχικὴν και πνευματικὴν ἀνύψωσιν ἐκείνων, πρὸς τοὺς ὁποίους διὰ τοῦ λόγου ἢ διὰ τῆς γραφίδος ἀπηυθύνετο, δὲν ἔκαυσε νὰ θεωρῆ τὸ ράσον του ὡς σχῆμα ἐκ τοῦ ὁποίου προέκυπτεν ἡ ὑποχρέωσις τῆς καθημερινῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγαπᾶτε ἀλλήλους».

Αἱ μεγάλαι θεολογικαὶ συζητήσεις αἱ ὁποῖαι τόσῃν αἰσθησίην ἔκαμαν εἰς τὴν Γερμανίαν τῶν τελευταίων ἐτῶν, οἱ δοριμεῖς διαπληκτισμοὶ μεταξὺ ἐπιστημόνων διαφῆρων ἀποχρώσεων, εὔρον τὴν ἐπιστημονικὴν του διάνοιαν ψύχραιμον, ἐτοίμην πάντοτε νὰ ἀναλύῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα, και ἀπρόθυμον νὰ ἀκολουθήσῃ «θεωρίας τῶν ἄκρων» αἰτινας ἀβασανίστως σχηματιζόμεναι, ἀποπειρόνται νὰ φθαῖρουν τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀποκρούων ὅμως τοὺς ἐπιπολαίους νεωτερισμοὺς, δὲν ἔμενε προσηλωμένος εἰς τὸν «καλογηρισμὸν» εἰς τὴν τακτικὴν τῆς αὐτοαπομονώσεως τοῦ κλήρου ἀπὸ τὴν κοινωνίαν.

Ὁ «καλογηρισμὸς» εἶναι μία δειλία, και μία ἀντικοινωνικότης ἀγούσα εἰς τὴν ἄγιαν τῆς κοινωνίας, εἰς τὴν ἀμάθειαν περὶ τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα τὴν ἀπασχολοῦν, εἰς τὴν ἀχρηστειαν τοῦ κλήρου τοῦ ὁποίου προορισμὸς εἶναι νὰ μελετᾷ ἐπιστημονικῶς αὐτὰ τὰ ζητήματα και συνεπῶς νὰ γνωρίζῃ τὴν κοινωνίαν διὰ νὰ δύναται νὰ τὴν κατευθύνῃ.

Ὁ Παρασκευαΐδης ἠγεννήθη τὸ 1876 εἰς τὸ Βουρδούριον τῆς περιφερείας Ἰκονίου. Οἱ γονεῖς του ἦσαν ὀρθόδοξοι ἀλλὰ τουρκόφωνοι.

Ὅλος ὁ ἐν τῷ Βουρδουρίῳ ἐλληνικὸς πληθυσμὸς, εἶχεν ἐπὶ μακρὸν ἀπολέσει τὴν ἐλληνικὴν ὀμιλίαν, ἀλλὰ ζωηρὰ διετήρη τὰ αἰσθήματα τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνισμοῦ και τῆς ὀρθοδοξίας.

Ἡ τουρκικὴ πίεσις—ἰδίως κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους—ἤσκειτο πολὺ ἰσχυρὰ κατὰ τῶν κατοίκων τοῦ Βουρδουρίου και ὡς ἐκ τούτου ὅσοι γονεῖς ἠθέλον νὰ ἰσχυροποιήσουν τὴν ἐθνικὴν παράδοσιν τῶν τέκνων των, ἠναγκάζοντο νὰ τὰ σπουδάζουν κρυφίως, κατὰ τρόπον ἐνθυμίζοντα τὸ «κρυφὸ σχολιὸν» τῆς πρώτης μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κων)πόλεως περιόδου.

ὑπὸ αὐτὰς τὰς δυσχερεῖς συνθήκας ὁ Θ. Κ. Παρασκευαΐδης, ἔμαθε τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς χριστιανικῆς καὶ ἑλληνικῆς μορφώσεως, μέσα εἰς τὸ πλατεῖον τῆς κοινωρίας τοῦ Βουρδουρίου ἧπου οἱ κάτοικοι ἦσαν ἀγρόται καὶ βιοτέχναι, καὶ οἱ μὲν ἀγρόται ἐκαλλιέργουν τὸν ἀραβόσιτον, τὸν βάμβακα, τὴν σταφυλᾶν, καὶ κυρίως τὰ σιτηρά, τὸ ἕλιον καὶ τὸν καπνόν, εἰ δὲ βιοτέχναι ἐπεδίδοντο εἰς τὴν ἐξαγωγικὴν παραγωγὴν τῶν ἀλατζάδων.

Ἡ εὐνοία τοῦ Μικρασιατικοῦ συλλόγου «Ἀνατολή» συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ συνεχίσῃ τὰς σπουδὰς του ὁ Παρασκευαΐδης εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ριζάρειον Σχολήν, διὰ τὸ ἐπανέλθῃ κατόπιν εἰς τὸν τόπον του ὡς διπλωματούχος τῆς σχολῆς, καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων τὰ ὁποῖα ἐξηκολούθουν νὰ λειτουργοῦν ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας, ἐχειροτονήθη εἰς διάκονον τὸ 1905, ἐν ἔτει δὲ 1907 συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Τότε περὶ του προήχθη εἰς Ἀρχιμανδρίτην. Ὁ δὲ Μικρασιατικὸς Σύλλογος, ὁ ὁποῖος πάντοτε τὸν παρηκολούθη, τοῦ ἀνέθεσεν τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἱεροδιδασκαλείου τῆς Σάμου. Εἶναι τὸ ἱεροδιδασκαλεῖον τὸ ὁποῖον ἀρχικῶς εἶχεν ἰδρυθεῖν Πάτριω, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐφοίτησαν οἱ περισσότεροι κληρικοὶ καὶ διδάσκαλοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Κατὰ τὴν ἐν Σάμῳ ἀφιξίν τοῦ Παρασκευαΐδη—ἐν ἔτει 1908—ἔγραψεν ἡ τριμηνιαία ἔφημερίς «Πρόδοδος».

«Ἀφίκετο ὁ νέος διευθυντὴς τοῦ ἐνταῦθα ἱεροδιδασκαλείου τοῦ Μικρασ. Συλλόγου ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεολόγος Παρασκευαΐδης, ἐκ τῶν ἀρχαίων μελῶν τοῦ συλλόγου, καὶ ἐπὶ σειρᾶν ἐτῶν εἰδικὸς γραμματεὺς αὐτοῦ.

«Ὁ κ. Παρασκευαΐδης ἔδωκε τελευταίως ἐξετάσεις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, καὶ ἀνεκηρύχθη διδάκτωρ τῆς Θεολογίας μὲ τὸν βαθμὸν «ἀριστεία», εἶναι δὲ ὁ πρῶτος ὅστις λαμβάνει τὸν τίτλον τοῦτον, διότι οἱ μέχρι τοῦδε τῶν Θεολογικῆς Σχολῆς ἀνεκηρύσσοντο προλῦται. Ἐχει ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην μόρφωσιν καὶ πᾶσαν τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν, καὶ ἐμπνέεται ὑπὸ εὐγενεστάτων ἀρχῶν, διὰ τοῦτο πεποιθήμεν ὅτι, ἐὰν εὐδοκίμησῃ τελείως ἐν τῇ ἰδίᾳ τιμητικῇ θέσει εἰς ἣν ἐκλήθη τῇ ὁμοφώνῳ γνώμῃ πάντων τῶν ἀποτελούντων τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μικρασιατικοῦ Συλλόγου».

Ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἔφημερίδα ἀποσπῶμεν μερικὰ στιγμιότυπα τῆς ζωῆς τοῦ διακεκριμένου ἐργάτου τῆς ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν τελευτὴν τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ ἱεροδιδασκαλείου, εἰς ἣν εἶχεν προσέλθει σύμπας ὁ Σαμιακὸς κόσμος, ἡ «Πρόδοδος» ἐδημοσίευσεν τὴν ἑσομένην, τὴν κάτωθι περιγραφὴν :

«Ἐνώπιον τοῦ προχείρως διασκευασθέντος ἱεροῦ βωμοῦ ἵσταται ὁ Ἀρχιμανδρίτης καὶ διευθυντὴς τοῦ ἱεροδιδασκαλείου Θεολόγος Παρασκευαΐδης, μετὰ τοῦ ἱερέως τῆς Σχολῆς κτλ.»

«Ὁ Πανοσιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Παρασκευαΐδης, καθὼς καὶ ὁ ἱερεὺς τῆς Σχολῆς, ἀπαγγέλουσι μετὰ συγκινήσεως τὰς θείας εὐχάς...»

«Καὶ φιλᾶται Κύριε τὸ ἱεροδιδασκαλεῖον τοῦτο, καὶ ἀνάδειξον αὐτὸ φάρον τηλαυγὴ ἐκπέμποντα ἀνὰ τὸν κόσμον τὸ φῶς τῶν Σωτηρίων σου διδασμάτων... ἀναφωνεῖ ὁ νεαρός καὶ συμπαθὴς Ἀρχιμανδρίτης.

«Εὐθὺς ἀμέσως ψάλλεται ὑπὸ τῶν μαθητῶν ὁ Σαμιακὸς Ὕμνος, μεθ' ὃ ἀκολουθεῖ ὁ ἐμπνευσμένος καὶ μετὰ ζωηρᾶς συγκινήσεως λόγος ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου.»

Ἐπὶ τριετίαν διετήρησεν τὴν θέσιν ταύτην ὁ Παρασκευαΐδης. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, κατ'ἐπανάληψιν τὸν συνεχάρη διὰ τὸν ζῆλον μὲ τὸν ὁποῖον διεύθυνεν τὴν ἐν Σάμῳ Σχολήν.

Ἐν ἔτει δὲ 1911 μετέβη ὡς ὑπότροφος τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν Λεϊψίαν χάριν εὐρυτέρων σπουδῶν.

Σχεδὸν μόλις ἐφθάσεν ἐκεῖ καταλαμβάνει, τὴν θέσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ προϊσταμένου τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος. Ἐπὶ μίαν δλόκληρον εἰκοσαετίαν ἀπὸ τοῦ 1911 μέχρι τοῦ 1931, ἡ θέσις αὕτη ἀπετέλεσεν τὸ βᾶθρον τῆς δράσεως τοῦ Παρασκευαΐδη.

Πᾶς ὀρθόδοξος σπουδαστὴς τοῦ ἱστορικοῦ πανεπιστημίου τῆς Λεϊψίας καὶ ἰδιαιτέρως πᾶς Ἕλληνα σπουδαστὴς, εὗρισκεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Παρασκευαΐδη πολύτιμον ἀντιλήκτορα, φρονούντα ὅτι εἰς αὐτὸν ἔλαχεν ὁ κληρὸς νὰ φροντίζῃ ἐθελοντικῶς διὰ τὰς σπουδὰς τῶν ὀρθοδόξων, νὰ παρακολουθῇ τὰς πνευματικὰς τῶν ἐργασίας, αὐτὴν τὴν κοινωνικὴν ἀκόμη ζωὴν τῶν. Ἦτο ἕνας πολύτιμος πρῶτος ἀδελφὸς παντὸς ὀρθοδόξου νέου σπουδάζοντος ἐν Λεϊψίᾳ, ἕνα παρήγορον ἐκκλησιαστικὸν φῶς διὰ τῶν τῶν καὶ τῶν φιλοτίμων νέους οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο μὲ τὸν πόθον νὰ σπουδάσουν εἰς τὴν Λεϊψίαν, καὶ πολλάκις ἐξυπηρέτουν τὸν πόθον τῶν αὐτῶν μὲ θυσίας καὶ στερήσεις.

Ὁ στοργικὸς Ἀρχιμανδρίτης, δι' ὅλους αὐτοῦ τοὺς νέους ἐφρόντιζεν. Δὲν παρέλειπε καὶ τὰς κατοικίας τῶν νὰ ἐπισκέπτεται διὰ νὰ παρακολουθῇ τὰ κατ' αὐτοῦς.

Ὅσάκις κανεὶς σπουδαστὴς συνέπιπτε νὰ ἀσθενήσῃ, ὁ πνευματικὸς κληρικὸς ἐσπευδεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ κλίνην, καὶ ἐπισκέπτετο τὸν νοσηλευόμενον τακτικᾶ.

Διηγοῦντο πάντα ταῦτα ὅσοι Ἕλληνες ἀπὸ τοῦ 1911 μέχρι τοῦ 1931 ἐσπούδασαν εἰς τὴν Λεϊψίαν, καὶ λέγουσιν ὅτι εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τὸν τόσον μαρτυρῶν ἀπὸ τὰς ἐστίας τῶν ὀρθοδόξων τῶν Παρασκευαΐδης ἦτο δι' αὐτοῦς καὶ ἐστία οἰκογενειακὴ καὶ πατρὶς καὶ θρησκευτικῆς.

Αἱ παρεμπροσθεῖς πολιτικαὶ διαφοραὶ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γερμανίας ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ τὸν θεωρήσουν οἱ Γερμανοὶ ὡς αἰχμάλωτον πολέμου ἐν ἔτει 1918.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του τὰ ἀτομικὰ του δεινὰ δὲν ἦσαν ὀλίγα.

Ἡ καταστροφὴ τῆς γερμανικῆς κοινωρίας εἶχε ἀντίκτυπον καὶ εἰς τοὺς ἐν Γερμανίᾳ ἐγκαταστημένους ὀρθοδόξους τοὺς ὁποῖους ὁ Παρασκευαΐδης δὲν ἐπαύσε νὰ παρακολουθῇ, σπεύδων καὶ ἐκτὸς τῆς Λεϊψίας πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τοῦ ἱεροποστολοῦ, πρὸς ἠθικὴν ἐνίσχυσιν Ἑλλήνων καὶ ὀρθοδόξων διεσπαρμένων εἰς τὴν Γερμανίαν.

Εἰς τὸ ἐν Γερμανίᾳ κῆρος του συνετέλουν αἱ στεναὶ του σχέσεις μετὰ ὀρθοδόξων, καθολικῶν ἱεροποστολῶν καὶ διαμαρτυρωμένων, καὶ ἡ συμμετοχὴ του εἰς παγκοσμίου φήμης θεολογικὰ συνέδρια ὅπως εἰς τὸ τῆς Στοκχόλμης, εἰς τὸ τῆς Λωζάννης, καὶ εἰς τὸ συνέδριον τῶν καλαιοκαθολικῶν ἐν Βόννῃ τῆς Γερμανίας, ἐνθα μετέβη ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἐν τῷ μεταξὺ προστάθη ὡς ὑποψήφιος διὰ τὰς Μητροπόλεις Γόρτυνος τὸ 1921 καὶ Κερκύρας τὸ 1922. Τὸ 1927 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Μανιαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Πρωτοσύγγελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀλλὰ προετίμησεν νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του ἐν τῇ ἀγωνιζομένῃ σκληρῶν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα ἑλληνικῆ κοινότητι τῆς Λεϊψίας, ἐκτελῶν δωρεὰν χρῆσι διδασκάλου εἰς τὴν ἐκεῖ Σχολήν καὶ γραμματέως τοῦ ἐκεῖ ἑλληνικοῦ προξενείου.

Κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἐκλιπόντος κληρικοῦ ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Μπρατζιώτης, ἐξαίρων τὰς ἀρετὰς τοῦ μεταστάντος ἐεθόνισεν ὅτι ὁ Παρασκευαΐδης ἀνύψωσεν καὶ ἐτίμησεν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸ ὄνομα τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν ἀνύψωσιν αὐτὴν δὲν συνετέλεσεν μόνον ἡ δραστηριότης του, συνετέλεσεν καὶ ἡ βαρυσήμαντος ἐπιστημονικὴ του ἐργασία.

Αὕτη δύναται νὰ ταξινομηθῆ ὡς ἑξῆς:

1ον) Αἱ εἰς τὰ θεολογικὰ περιοδικὰ δημοσιευθεῖσαι πραγματεῖαι του, καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πατριωτικοὶ του λόγοι.

2ον) Ἡ Ὀμιλία. Σκοπὸς τῆς διατριβῆς ταύτης ἦτο ἡ ἀφήγησις τῆς πλήρους ἱστορίας τῶν ὀμιλιῶν καὶ τῆς ἐξελέξεως αὐτῶν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ καὶ Δυτικῇ ἐκκλησίᾳ.

3ον) Πρακτικαὶ ὁδηγίαι καὶ ὑποθήκαι διὰ τὸν κήρυκα τοῦ Θεοῦ λόγου.

4ον) Περὶ νηστίας κατὰ τοὺς πρώτους πρεῖς αἰῶνας μέχρι τοῦ ἔτους 325.

5ος) Ἀνέκδοτος διδασκτικὴ διατριβὴ συγγραφεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1930 ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐνχειρίδιον ὀμιλιτικῆς».

Ἀπὸ τὰς ὁδηγίας διὰ τὸν κήρυκα τοῦ Θεοῦ λόγου ἀποσπῶμεν τὰς περὶ «ἠθικοῦ κηρύγματος» ἀντιλήψεις του, οἷτινες ἀποκαλύπτουν τὴν βελύτητα τῆς σκέψεως τοῦ διακεκριμένου κληρικοῦ.

Ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τῶν κάτωθι γραμμῶν τοῦ ἐκλιπόντος.

«Ἡ λεγομένη ἠθικὴ κίνησις τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ὅτι κατέκτησε τὸν κόσμον καὶ ὅτι ἐθίκε τὴν χριστιανικὴν ἠθικὴν εἰς ἀχρησίαν καὶ ἐξωπάσης κυκλοφορίας. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἤρχισε νὰ γίνηται μετριοφρονεστέρα, τουλάχιστον ἐν τοῖς ἔργοις τῶν πλέον περικειραμένων καὶ συνετωτέρων ἀντιπροσώπων τῆς ἐν λέγῳ κινήσεως. Καὶ αὐτὸς ὁ περίπυστος καὶ μανιώδης ἀντιπρόσωπος ταύτης ὁ Λ. Forel ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἡ καθαρὰ ἠθικὴ τοῦ πολιτισμοῦ ἐμώρφωσεν μὲν καὶ ἦνοιξεν ἐλευθέρῳ ὁδὸν εἰς τὸ πνεῦμα, ἀλλ' οὐδεμίαν τροπὴν παρεσκεύασεν διὰ τὴν καρδίαν, ἐν ᾧ αἱ θρησκείαι, λέγει χορηγοῦσιν εἰς αὐτὴν ἰδίᾳ κατὰ τὰς δυσχερεῖς στιγμὰς, παραφυθίαν καὶ ἐκκοκοδομήν. Φαίνεται ὅτι δὲν αἰσθάνεται ὁ Forel ὅτι ἡ ὁμολογία του αὕτη περιέχει ἐν ἑαυτῇ μίαν λίαν ὀλεθρίαν καταδίκην διὰ τὸ ἠθικὸν του σύστημα διότι μία ἠθικὴ ἢ τις οὐδὲν δίδει εἰς τὴν καρδίαν, δὲν ἔχει λόγον ὑπάρξεως. Τουναντίον ὁ Forel εἶναι τόσο ἀπλοϊκός, παραδεχόμενος ὅτι δύναται νὰ δώσει παρηγορίαν χαρὰν καὶ θερμότητα μὲ γνησίαν καὶ ἀληθῆ ἀγνότητα εἰς ὅλας τὰς καλύβας, διὰ τῆς ἰδρύσεως «ἐνὸς διεθνοῦς τάγματος διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτισμόν», δι' ἀσύλων, διὰ ὀμιλιῶν κατὰ τὰς κηδεῖας, τοὺς γάμους κ.τ.λ.

Ἐν τοσούτῳ δύναται τις νὰ καταδείξῃ στατιστικῶς, ὅτι ἐκεῖ ὅπου κατόρθωσαν ἡ ἀθρησκὸς καὶ ἀντιχριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἄθρησκοὶ παραγόντες τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ νὰ περιορίσωσι τὴν χριστιανικὴν ἠθικὴν, ἐκεῖ ὅπου ἐκτιμῶσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀχρησίαν ταύτης καὶ ἀποπέμψουσιν θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τοὺς παλαιοὺς αἰωνίους ἠθικοὺς νόμους, ἐκεῖ οὐ μόνον δὲν ἀνθεῖ καμμία ἀνωτέρα ἠθικότης, ἀλλὰ ἐκεῖ ὀλομανεῖ ὑπὲρ τὸ δέον πᾶν εἶδος αὐθάδους καὶ συστηματικῆς ἀνηθικότητος καὶ ὑπερκεχειλίζει ταχέως ὁ χεῖμαρρος τῆς δημοσίας ἀκολασίας. Ὁ βιολόγος Η. Dreisch λέγει παρηγορία «ὅτι τὸ ἐπακολούθημα τοῦ ὀλισμοῦ εἶναι ἡ ἠθικὴ ἀναρχία» ὁ δὲ μαθητὴς τοῦ Hartmann, ὁ Dreus καθομολογεῖ, ὅτι ἅπαντα ἡ σημερινὴ ἠθικότης ἐπαναπαύεται καὶ ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ θεμελίου τῆς μὴ εἶναι ὅλως διόλου ἐξαφρανισθείσης θρησκευτικότητος καὶ ὅτι καὶ οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἀθρησκου ἠθικῆς, εἰ καὶ ἐν μέρει ἀσυνισθῆτως, τρέφονται ἀκόμη ἀπὸ τὸ διαμορφωθὲν καὶ κληρονομηθὲν παλαιὸν ἠθικὸν συναίσθημα.

Κατὰ ταῦτα δὲν πρέπει τὸ κύρηγμα νὰ τρομάξῃ ἐν τῇ σημερινῇ ἐποχῇ πρὸ τοῦ ἠθικοῦ καθήκοντος του. Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ τροποποιήσωμεν ἢ ν' ἀναθεωρήσωμεν τὸν ἡμέτερον ἠθικὸν νόμον, ἀλλ' εἴμεθα καθορισμένοι νὰ κυρήξωμεν αὐτόν, νὰ ἐνισχύσωμεν νὰ ἐφαρμόσωμεν εἰς τὰς συγχρόνους σχέσεις καὶ νὰ ὑποχρεώσωμεν καὶ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον εἰς τὴν διαφύλαξιν τούτου. Ἡμεῖς ζητοῦμεν ὑπακοὴν εἰς τοῦτον ἐπίσης ἐκ μέρους ἐνὸς γένους, οὔτινος ἡ χειρίστη ἀσθένεια εἶναι ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἀτα-

ξία, εἰς τὸν ὁποῖον δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν συνιστάται ὅτι εἶναι αὐτόνομος, ὅτι εἰς ἐξωτερικὸς ἠθικὸς νόμος, ἀναμειγνυόμενος καὶ εἰς τὰ τῆς συνειδήσεώς του εἶναι μία ἀνύποιος ἐτερονυμία καὶ θέσμευσις τῆς ἐλευθερίας καὶ ὅτι ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν νόμον, ἠθικῶς, εἶναι εἰ ἀνευ ἀξίας.

Ἀπέναντι τοιούτων ἀντιρρήσεων, ἡμεῖς θὰ τονίσωμεν τὴν ἀναγκαιότητα καὶ μιᾶς ἠθικῆς ἀθεντικότητος καὶ τὴν ἠθικὴν σημασίαν τῆς ὑπακοῆς εἰς ταύτην καὶ ἡμεῖς θὰ εἴμεθα τόσο συντηρητικοὶ καὶ οἰονεῖ, μὴ συγχρονισμένοι, ἵνα καθοδηγήσωμεν εἰς ταύτην τὴν ὑπακοὴν καὶ μάλιστα καὶ διὰ τῶν δικαιολογητικῶν μέσων τοῦ φόβου καὶ τῆς ποινῆς, διὰ τῶν παρασιτάσεων θανάτου, κριτηρίου καὶ ἄδου. Διότι δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ σύγχρονος ἀνθρωπότης εἶναι ἐφωδιασμένη τόσο μὲ πολὺ λεπτιὰς χορδὰς, ἢ εἶναι ἠθικῶς τόσο ὄριμος, ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀμιλήσῃ τις εἰς αὐτὴν περὶ νόμου, κριτηρίου καὶ τιμωρίας...

Πολὺ ὀρθῶς γράφει ὁ Veiss «Τόσον μεμορφωμένη ἢ κάλλιον εἰπεῖν, τόσο ἀμόρφωτος ἦτο καὶ ἡ ἀρχαία ἀνθρωπότης ὥστε εὗρισκε τὴν πίστην προσβλητικὴν διὰ τὴν ὑπερηφάνειάν της, καὶ τὰς δέκα ἐντολὰς ἀπαιτλήλους διὰ τὴν ἠγριωμένην καρδίαν καὶ τὴν ἀχαλῆνωτον φιληδονίαν. Ἐὰν ὁ νοῦς ἡμῶν ἐξεγείρεται κατὰ τοῦ ζυγοῦ τῆς πίστεως καὶ ἡ σὰρξ ἡμῶν κατὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ Δεκαλόγου, τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι καθόλου σημεῖον, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα μεμορφωμένοι, ἀλλὰ ἡ πλεον κραισιτικὴ ἀπόδειξις περὶ τούτου, ὅτι ἡμεῖς παρὰ τὰς ἐξωτερικὰς ἐφευρέσεις καὶ παρὰ τὴν λέπτυνσιν καὶ ἐξευγενισμόν τοῦ βίου, ἐμείναμεν ἐσωτερικῶς καὶ οὐσιοδῶς οἱ αὐτοί, ὅπως ἦσαν πάντοτε οἱ ἄνθρωποι φαντασιώδεις, δηλαδὴ διὰ τὸ ἄτομον ἡμῶν, ἐπιρροεῖς εἰς τὴν ἀμαρτίαν ἐπομένως εἴμεθα ἄνθρωποι, εἰς οὓς εἶναι ἀναγκαῖα ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγωγή εἶναι ἐν εὐεργέτημα».

Παρὰ πάντα ταῦτα ἠμολογοῦμεν ὅτι ὁ Förster δὲν ἔχει ἄδικον, ὅταν ἀξιοῖ ἵνα αἱ ἀπαιτήσεις τῆς ὑπακοῆς πρέπει νὰ ἐκφράζονται διὰ τὸ σύγχρονον γένος διὰ μιᾶς νέας καὶ εἰς πάντα καταληπτικῆς παιδαγωγικῆς καὶ ὅταν ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς δικαιολογεῖ τὸ τοιοῦτον, λέγων ὅτι εἶναι τις κεκορεσμένος ὄλως διόλου κατὰ βάθος τῆς ἀπλῆς ἀγωγῆς, τῆς ἀπλῆς, ψυχρῆς καὶ ἀπροσέκτου ἀκαγορεύσεως καὶ τῆς οἰονεῖ ἀστυνομικῶς λεκανοσιμένης ἐπιβολῆς καὶ ἐκπιέσεως.

Πρέπει δὲ αἱ ἠθικαὶ ἀξιώσεις νὰ ὑποστηρίζονται μετὰ προσοχῆς λογικῶς, ψυχολογικῶς, καὶ παιδαγωγικῶς νὰ διακριτῶνται ἀπέναντι φανερῶν καὶ κρυφίων ἀντιρρήσεων καὶ ἀντιστάσεων νὰ παρουσιάζονται ὡς ἀπαιτήσεις τῆς θείας βουλήσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ν' ἀφίνωνται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς βουλήσεως καὶ συνειδήσεως ἐκάστου. Οὕτω δὲ ἡ φαινομενικὴ ἐτερονυμία γίνεται μία ὕγιης καὶ ἀληθῆς αὐτονομία καὶ μορφοῦται μία ἐλευθέρη καὶ ἐλευθεροῦσα ὑπακοή.

Ἡ γβνικὴ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου ἐκτίμητις πρὸς τὸν διακεκριμένον κληρικόν, συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ τοῦ προταθῆ ἡ θέσις ἐκκλησιαστικοῦ προϊσταμένου τῆς ἐν Παρισίοις Ἑλληνικῆς Κοινότητος, ἀλλὰ δὲν ἐδέχθη. Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐνθα ἐπροτίμησεν τὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ πανεπιστημιακοῦ ναοῦ τῆς Καπνικαρέας.

Ἐξ ἄλλου ἡ πολυστῆς ἐργασία εἶχεν ὑποσκάψῃ τὸν ὀργανισμόν του σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, οὕτως ὥστε νὰ μὴν δύναται νὰ ἀνθέξῃ εἰς νέους κόπους.

Προσβληθὲς ἐν τέλει ὑπὸ μελαγχολίας μετέτρεψεν τὴν κατοικίαν του εἰς ἡσυχαστήριον ἀφοσιωθεὶς κατὰ τὸν χρόνον τῆς μονώσεώς του εἰς προσευχὴν καὶ μελέτην τῆς Ἀγίας γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων τῆς ἐκκλησίας, ἕως ὅτου ἔσβυσεν ἐν ἡρεμίᾳ τὴν 26ην τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου.

ΣΠΥΡΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Τὴν 10ην τοῦ παρελθόντος Μαρτίου ἡ ἑλληνικὴ δημοσιογραφία ἀπώλεσεν μίαν κορυφὴν ἢ ὁποῖα ἀνῆκεν ὄχι εἰς τὴν ὑψηλὴν σχολὴν τοῦ Γαβριηλίδου, ἀλλὰ εἰς τὴν θετικὴν σχολὴν τοῦ Καλαποθάκη.

Ὁ Σπύρος Νικολόπουλος ὁ ὁποῖος ἀπὸ νέος ἤρριξεν νὰ δημοσιογραφῇ, ἐγνώρισεν ἐκ τοῦ πολὺ πλησίον τὴν ἐποχὴν τῶν μεγάλων δυσχερειῶν τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἀναμφιβόλως θὰ ἠγωνίσθη μὲ αἰσθημα αἰσιοδοξίας καὶ μὲ ἐλπίδας διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ διὰ τὴν ἰδιὴν του ἀνύψωσιν.

Ἄλλὰ πόσον σκληροὶ ἦσαν οἱ ἀγῶνες ἐκεῖνοι!!

Ὁ συντάκτης ἐμελέται, ἠργάζεται, ἐκουράζεται καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα, καὶ πεοῖμενε νὰ φθάσῃ τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, τὸ ἀπόγευμα τῶν πληρωμῶν, μὲ ἓνα ἐβδομαδιαῖο καρδιοχτύδι... Ἄρα-γε τὸ ταμεῖον τῆς ἐφημερίδος θὰ ἦναι εἰς θέσιν νὰ ἐνεργήσῃ πληρωμὰς;

Ζωὴ ἐντὸς ἐθελοντικοῦ μαρτυρίου, καὶ λέγομεν ἐθελοντικοῦ, διότι οἱ νέοι τῶν χρόνων ἐκείνων μόνον ἀπὸ ἓνα εὐγενὲς ἰδανικὸν ἔστεκαν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς δημοσιογραφίας, ἐνῶ ἦσαν ἀρκητὰ εὐλορόσδεκτοι εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα.

Ἄ τόδαις τὸ πῶσον διέπρεψαν ἀλλαχοῦ, ὅσοι δὲν ἀνθεῖξαν εἰς τὸ μαρτύριον καὶ ἀπεσύρθησαν ἀπὸ τὰς ἐπάλλξεις.

Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς αὐτὰς συνέπεσε ἓνα βράδυ—κατὰ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1912—νὰ εὐρίσκειται εἰς ἓνα δημοσιογραφικὸν κύκλον.

Κάποιος ἦλθε καὶ μᾶς ἔφερε τὴν εἶδησιν ὅτι πρὸ ὀλίγου ὁ ταμίας μᾶς ἐφημερίδος, ἐδέχθη τὴν διὰ μαχαίρας φονικὴν ἐπίθεσιν, συντάκτου τοῦ ὁποῖου καθυστερεῖτο ἡ πληρωμὴ....

Μὲ ἄλλους λόγους, ἐποχὴ διὰ τὴν δημοσιογραφίαν, ἱκανὴ νὰ ὀδηγῇ εἰς ἀπελπισίαν τοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ Νικολόπουλος τὴν ἔζησεν αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, ὑπὸ τὴν στέγην τῶν «Καιρῶν» τοῦ Πέτρου Κανελίδου.

Εἰς ἓνα στενὸν διάδρομον, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἦσαν τὰ στενόχωρα γραφεῖα τῆς συντάξεως.

Εἰς τὸ βίθος τὸ γραφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ.

Τὸ Σάββατον τὸ ἀπόγευμα, οἱ συντάκται ἀφίεναν ἀνοικτὰς τὰς πρὸς τὸν διάδρομον θύρας.

ἠργάζοντο, καὶ ἔριχναν ματιὰς πρὸς τὸν διάδρομον, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ φθάσῃ ὁ ἀστυφύλαξ.

Καὶ ἦτο ὁ ἀστυφύλαξ αὐτός, ἓνας μεγαλοπρεπὴς ἀπόστρατος τῆς παλαιᾶς ἄστυνομίας—διατηρῶν τὴν σιολὴν του, καὶ ἓνα παχύτατον καλοστριμένον λευκὸν μύστικα.

Ὁ ἀστυφύλαξ ὑπερέτη ὡς θυρωρὸς εἰς οἰκίαν πολιτικοῦ ἡγέτου.

Ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος ἡγέτης, ἀπέστειλε κατὰ Σάββατον εἰς τοὺς «Καιροῦ» πεντακοσίων δραχμῶν ἐπιχορήγησιν.

Ὁ ἀστυφύλαξ διασχίζων τὸν διάδρομον ἐκτραίτη ἓνα μεγαλόσχημον φάκελλον κλεισμένον μὲ μαῦρα βουλοκέρια. Ἐντὸς τοῦ φακέλλου, εὐρίσκατο τὸ πεντακοσιόδραχμον.

Ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ φακέλλου μία γενικὴ ἀνακούφισις ἐπεκράτει εἰς τὰ γραφεῖα τῆς συντάξεως.....

Ἄλλὰ ὁ ἀθηναϊκὸς τύπος ἐγνώρισεν καὶ ἐβδομάδας ἀνευ φακέλλων.....

Πολλὲς φορὲς κατὰ τὰ μεσάνυχτα οἱ συντάκται συγκεντρωμένοι εἰς τὸ γραφεῖον τῆς συντάξεως, «ἐπρωίμεναν καμμίαν κηδεῖαν». Ἦτο ἡ ἀναμονὴ κατενός «ἐνδεχομένου νεκροσήμεου» τὸ ὁποῖον ἐνίστατο τὸ ἔφερναν ἀργά, καὶ ὁ κομιστὴς μὲ δραχμὰς τινὰς, τὸ ἐπλήρωνεν ἀμέσως. Ἐπὶ τῶν δραχμῶν αὐτῶν οἱ συντάκται ἐνήργουν κατὰσχῆσιν ἄμεσον, ἀπέναντι τῶν καθυστερουμένων μισθῶν των.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως—πάντοτε κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους—ὁ Δημήτριος Καλαποθάκης—ὁ Διευθυντὴς τοῦ «Ἐμπρός»—ἠρριξεν βραδέως ἀλλὰ ἀσφαλῶς νὰ διδῇ μίαν νέαν κατεύθυνσιν πρὸς τὴν δημοσιογραφίαν. Κατ' αὐτὸν ἡ ἐφημερίς ἦτο ἓνας πνευματικὸς ὀργανισμὸς ὁ ὁποῖος ἐχρειάζετο βάθρον διὰ νὰ σταθῇ καὶ νὰ ἀποβῇ ὠφέλιμος. Καὶ τὸ βάθρον ἦτο τὸ βιομηχανικὸν μέρος τῆς δημοσιογραφικῆς ἐργασίας.

Ἡ ἐργασία τοῦ ἐκδίδειν ἐφημερίδα, ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιῆ πιστήρια ἰδιόκτητα, καὶ εἰσατήρια καλὰ.

Ἡ δὲ ἀνάγκη τῆς παγιώσεως τῆς κυκλοφορίας δὲν ἔπρεπε νὰ περιφρονεῖται. Ὁ διευθύνων τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ δημοσιογράφος καὶ βιομήχανος. Ὡς δημοσιογράφος νὰ προσέχη τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν διὰ τοὺς ὁποῖους ἐκδίδεται ἡ ἐφημερίς, ἀλλὰ ὡς βιομήχανος νὰ μὴν ἀδιαφορῇ διὰ τὴν κατανάλωσιν καὶ νὰ μὴν προβάλλῃ πρὸς αὐτὴν φῦλλον ἀκαλαίσθητον εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἢ εἰς τὸ περιεχόμενον, ἢ ἰδέας αὐθαιρέτως συλλαμβανόμενας καὶ ἀπειρεσκάσας εἰς τὸν καταταλωτὴν.

Ἀντιθέτως ὁ Γαβριηλίδης δὲν ἐπίστευσεν ποτὲ εἰς τὸ ὅτι ἔπρεπε νὰ προσέχη. Ἀδιάφορος κατὰ τὰς ὥρας πού ἡ κατανάλωσις του ἦτο εἰς τὰ ὕψη, δὲν ἀπεταμίευσεν ὅπως ἀποταμίουν οἱ βιομήχανοι, καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον τῆς ἐπιχειρήσεως, δὲν ἐδυσκολεύθη πολλάκις νὰ λακτίσῃ τὴν μεγάλην κυκλοφορίαν του, διότι ἔτσι τὸ ἠθέλε, διότι ἠσθάνετο τὴν ἐσωτερικὴν ἀν' ἄγκη νὰ γράψῃ ἄρθρον δυσάρεστον εἰς τὸ πολὺ καινόν, ἢ νὰ ἐκθειάσῃ πρόσωπον ἄσημον ἢ ἀντιπαθές.

Μὲ αὐτοὺς τοὺς ἠρωϊσμοὺς του ὁ Γαβριηλίδης καθίστατο πνευματικὸς ἡγέτης καλῶν τὰ πλήθη νὰ τὸν ἀκολουθοῦν, ἀλλὰ ἀδιαφορῶν πόσοι θὰ τὸν ἠκολούθουν, ἓνας διανοητικὸς ἀνθρώπος μὴ φοβούμενος τὰς συνέπειας τοῦ διαζυγίου τοῦ ὁποῖου οὐχὶ ἔπαξ ὑπεγράφη μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ μεγάλου ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ. Ἡ ἐφημερίς τοῦ Γαβριηλίδου πάντοτε ὠφέλιμος εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλλάδος, συντελοῦσα συστηματικῶς εἰς τὸ νὰ ἀναδεικνύῃ νέας φυσιογνωμίας, δὲν ἦτο διόλου βιομηχανικὴ ἐπιχείρησις, καὶ δὲν ἠδύνατο διὰ τοῦ παραδείγματός της νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας ὅπως συνετέλεσεν ὁ Καλαποθάκης. Κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην κατ' ἦν τὸ «Ἐμπρός» ἦτο ἡ νέα βιομηχανικὴ πνοὴ τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου, ἢ δὲ «Ἀκρόπολις» τοῦ Γαβριηλίδου παρέμενε συνεχῶς ἀνανεουμένη πνοὴ τοῦ ἀθηναϊκοῦ πνεύματος, (ἀλλὰ μόνον τοῦ πνεύματος) ὁ Σπύρος Νικολόπουλος ἠργάζετο εἰς τοὺς «Καιροὺς» τοῦ Πέτρου Κανελίδου.

Ὁ Μιχάριμα Πέτρος—ὅπως τὸν ἔλεγαν οἱ δημοσιογράφοι—σεβαστὸς τοῦ τύπου παλιόμαχος, δὲν ἀνιλαμβάνετο τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Καλαποθάκη.

Ἡ σύζυγός του τοῦ ἔλεγε κάποτε: Πέτρο... ποῖος ὁ λόγος νὰ βγάξῃς ὀλόκληρον ἐφημερίδα; Ὁ κόσμος δὲν παίρνει τοὺς «Καιροὺς» παρὰ μόνον γιὰ νὰ διαβάσῃ τὸ ἄρθρον σου... Μπορεῖς νὰ βγάξῃς μίαν μικρὴν ἐφημερίδα πού νὰ περιέχῃ μόνον καὶ μόνον τὸ ἄρθρον σου... Τὰ ἄλλα ἔξοδα ἐντελῶς περιττά....

Μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τοιούτων πεπαιχταμένων ἀντιλήψεων ὁ Σπύρος Νικολόπουλος, νέος καλῆς οἰκγενείας μὲ τὴν ὄρεξιν νὰ προαγεύσῃ, δὲν ἔκανε-

στάτησεν, ἀλλὰ ἠργάσθη μὲ φιλοτιμίαν καὶ μὲ παρατηρητικότητα βλέπων τὰ δυσάρεστα τῶν δημοσιογραφικῶν ὀργανισμῶν, καὶ πρόθυμος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καλητέρεσίν των, ὅταν θὰ ἤϋξανον τὰ ἐφόδια τὰ ὁποῖα ἐργαζόμενος ἀπέκτα καὶ ὅταν αἱ περιστάσεις θὰ τοῦ τὸ ἐπέτρεπον.

Μοῦ διηγεῖται κάποτε τὸ ἑξῆς :

— Ἐνα ἀπόγευμα ποὺ τὸ ταμεῖον τῶν «Καιρῶν» εὐρίσκετο εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν ἐλήγειν εἰς τὸ γραφεῖον νὰ ἐργασθῶ. Εἶχα ἐξῆντα λεπτὰ εἰς τὴν τσέπην μου, καὶ ἐνῶ περνοῦσα ἀπὸ ἕνα ἀρτοκοιτεῖον εἶδα ἀπ' ἔξω τρεῖς ψωμάδες. Ὅλος τυχαίως ἤλθε εἰς τὸν νοῦ μου τὸ ἔγκλημα τῶν τριῶν ψωμάδων τοῦ Πειραιῶς. Εἶχε συμβῆ πρὸ πολλοῦ καὶ εἶχε λησμονηθῆ, χωρὶς τίποτε νὰ ἀνακαλύψῃ ἢ ἀστυνομία... Φθάνω εἰς τὸ γραφεῖον καὶ δίδω τὴν ἐντολὴν νὰ τυπωθῶν καὶ τοιχοκλήθουν ἀγγελίες : « Ἀπὸ αὐρίου εἰς τοὺς Καιροὺς πλήρες φῶς ἐπὶ τοῦ ἐγκλήματος τῶν τριῶν ψωμάδων τοῦ Πειραιῶς... »

Ἀφάνταστο τὸ ἀνάβασμα τῆς κυκλοφορίας μὲ αὐτὸ τὸ ἀνάγνωσμα εἰς τὸ ὁποῖον ἔγραφα ὅτι μοῦ κατέβαινε....

Διηγούμενος αὐτὰ ὁ Σπύρος Νικολόπουλος, τὰ διηγεῖτο ὡς τραγικὰς καταστάσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας διήλθε ὁ τότε ἀθηναϊκὸς τύπος.

Ὅταν πρὸ εἰκοσιπέντε ἔτων ὁ Νικολόπουλος ἐξέδωσεν τὸ «Ἔθνος» τὰ πράγματα εἶχαν ἀρχίσει νὰ μεταβάλλονται, ἢ σχολὴ τοῦ Καλαποθάκη εἶχεν κἀπως ἀρχίσει νὰ ἐπικρατῇ.

Πιστὸς δὲ αὐτῆς τῆς σχολῆς διαδόξ ὁ Σπύρος Νικολόπουλος ἐδημιούργησεν ἕναν πάγιον δημοσιογραφικὸν ὀργανισμόν, τὸν ὁποῖον ἤξευρε νὰ διευθύνῃ εἰς ὅλας του τὰς λεπτομερείας.

Διευθυντὴς τυπικὸς καὶ οὐσιαστικὸς, ἀλλὰ καὶ πρῶτος ῥεπορτερ τῆς ἐφημερίδος του. Δὲν περνοῦσε μέρα χωρὶς νὰ διαθέσῃ ὡρε : διὰ τὸ ῥεπορταζ.

Ἀρρωστὸς κάποτε καὶ πάσχων ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐθεάτο τακτικὰ ἀνερχόμενος μετὰ δυσκολίας τὴν κλίμακα ἐνὸς πολιτικοῦ ἀρχηγοῦ, διὰ νὰ ἐνημερωθῇ ἐπὶ τῆς καταστάσεως.

Τὸ ρεπορταζ δὲν ἦτο δι' αὐτὸν ἀπλὴ ἀπασχόλησις. Ἦτο πάθος.

Καὶ αὐτοκροσώπως ἐξενηρέτη τὴν μανίαν ἢ ὁποῖα τὸν ἐξωθοῦσε εἰς τὸ νὰ ἔχῃ τὸ «Ἔθνος» καθημερινὴν εἰς τὸ ρεπορταζ ἀριότητα. Καὶ τὸ κατόρθωνε.

Ἡ τελευταία σελίς—ἢ σελίς τῶν εἰδήσεων—ἦτο δι' αὐτὸν ὄχι ἀπλὴ δημοσιογραφία, ἀλλὰ ἕνας βωμὸς ἱερός, βωμὸς τὸν ὁποῖον ὁ Σπύρος Νικολόπουλος τὸν ἔστισε μὲ τὰ χέρια του καὶ τὸν ὀφείρωσεν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην. Τὴν κοινὴν γνώμην ποὺ λίγοι τὴν ἐσεβάσθησαν ὅσον αὐτός. Τὸν σεβασμὸν αὐτὸν καθημερινῶς τῆς ἐξεδήλου, διότι καθημερινῶς κατέθετεν εἰς τὸν βωμὸν—δηλαδὴ εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα—εἰδήσεις αἱ ὁποῖαι δὲν ἐμπαιναν ἐκεῖ πρῶτον ἐὰν δὲν ἐξηκουβῶντο τελείως, καὶ δεύτερον ἐμπαιναν ἀποκλειστικῶς ὡς εἰδήσεις, καὶ χωρὶς νὰ συνωδεύῃ τὴν ἐκτύπωσίν των ἐκεῖ ἔστω καὶ ἀμυδρὸς χρωματισμὸς προερχόμενος ἀπὸ τὰ αἰσθήματα τῆς ἐφημερίδος.

Ἡ ἐφημερίς αὐτὴ κατὰ τὰ περισσότερα ἔτη τῆς ζωῆς της ἠκολούθησεν ἕνα ὀρισμένον πολιτικὸν κόμμα. Τὸ ἠκολούθησεν μὲ εἰλικρίνειαν καὶ πίστην. Ἀλλὰ τὸ κόμμα αὐτὸ τοῦ ὁποῦ κἀποτε ὁ Νικολόπουλος ἦτο καὶ μέλος τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς, οὐδέποτε διανοήθη ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ πατήσῃ τὸ πόδι του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ «Ἔθνους». Ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχε πολιτικὴ.

Ἄλλως τε καὶ τὸ κύριον ἄρθρον τοῦ Ἔθνους—σύντομον καὶ πρὸ παντὸς μετρούμενον ἠγγόνησεν κάθε ἀκρότητα εἰς ἡμέρας πολλῶν ἀκροτήτων.

Εἰς τὸ φύλλον τῆς 10ης παραβάντος Μαρτίου, τὸ ὁποῖον ἀναγγέλει τὸν θάνατον τοῦ Νικολοπούλου, παρατηρῶ ὅτι ἐπὶ 25, ἔτη τὸ «Ἔθνος» ἐξέδωκεν 8999

φύλλα. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἔρευνήσῃ ὄλαις αὐτὲς τὶς χιλιάδες τῶν φύλλων (τὸν γραπτὸν αὐτὸν ὄγκον τὸν περικλείοντα τοὺς κόπους καὶ τοὺς μόχθους τοῦ ἀληθμονήτου Σπύρου) εἶναι ζήτημα ἐὰν θὰ ἀνακαλύψῃ μέσα εἰς αὐτὰ ἔστω καὶ μίαν ὑβρίν, ἢ μίαν ἐπιθέσιν κατὰ προσώπου.

Πρὸ τινῶν ἔτων ἕνα βράδυ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Ἀκροπόλ, ἐρωτάσθη ἢ εἰκοσατηρίς, νομίζω, τοῦ «Ἔθνους». Ὁ Νικολόπουλος ἂν καὶ ἡ ὑγεία του ἦτο κλοισμένη—παρευρίσκετο εἰς τὸ γεῦμα καὶ προήδρευε αὐτοῦ.

Συνέπεσαν νὰ εἶμαι εἰς διπλανὴν οἴθουσαν ὅπου ἐφθασεν ἢ ἦκῶ τῶν πρόσεων. Μία φράσις ἐκυριόρχη σὲ μίαν ἐκάστην ἐκ τῶν προπώσεων ἐκείνων. Ἡ φράσις ἢ τονίζουσα τὸ «ἀπόβωπον» τοῦ Ἔθνους, τὸ πρόγραμμα δηλαδὴ τῆς ἀποφυγῆς κάθε ὑπὲρ ἢ ἐναντίον προσώπου προκαταλήψεως, πρόγραμμα ποὺ δύσκολα ἐφηρομόζκετο εἰς ἕναν τόπον μεσημβρινὸν καὶ τόπον ὃ ὁποῖος διήλθε ἀπὸ τόσας περιπετείας...

Ἐνας Διευθυντὴς ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος ἔλεγεν κάποτε : «τὸ ἄρθρον τοῦ Νικολοπούλου εἶναι πάντοτε τρεῖς λέξεις, γαλήνη, τάξις καὶ ἡσυχία. Αὐτὲς τὶς τρεῖς παρατάσσει καθημερινῶς καὶ σχηματίζει ἕνα ἄρθρον....»

Πόσον ὁμως ἐπίστρευν ὁ Νικολόπουλος εἰς αὐτὰς τὰς τρεῖς λέξεις ! Ἦσαν λέξεις ποὺ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ καλοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, τοῦ καλοῦ υἱοῦ, τοῦ καλοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ καλοῦ προϋσταμένου, τοῦ καλοῦ χριστιανοῦ, τοῦ καλοῦ πατριώτου, τοῦ καλοῦ φίλου.

Ἀπὸ τὴν γαλήνην, τὴν τάξιν καὶ τὴν ἡσυχίαν ἐξῆρτα τὴν προοδευτικὴν τοῦ τόπου ἐξέλιξιν. Καὶ ὑπεβोधῆ αὐτὴν τὴν πρόοδον οὐχὶ μὲ νευρικὰς μαχητικότητας ἀλλὰ μὲ λεπτὰς τὴν ἔκφρασιν καὶ θετικὰς κατὰ τὸ περιεχόμενον ὑποδείξεις, μὲ συγκρατημένους καὶ πάντοτε δικαιολογημένους ἐκαίνους, μὲ ἀγῶνα δηλαδὴ πολὺ δυσκολότερον, ἀπὸ τὰς εὐκολίας καὶ ἔχουν αἱ κολλάκις ἀνούσιαι «λάβραι δημοσιογραφικαὶ ἐπιθέσεις», αἱ ἀμελέτητοι καὶ ἐνθουσιώδεις τῶν ζητημάτων χειρισμοί, οἱ ὑπερβολικοὶ διθύραμβοι ὑπὲρ προσώπων.

Ἡ λεπτή—μελετημένη—καὶ θετικὴ στάσις του, δὲν ἦθελε μόνον κόπον διὰ νὰ τηρεῖται ἀσάλευτος, ἦθελε καὶ ἀγῶνα παρασηκνωτικὸν ἀποκρούοντα ἀξιώσεις φίλων ἢ ἀξιώσεις φλογερῶν ὁμοφρόνων, ἕκαστος τῶν ὁποίων τοῦ ἐζήτει πράγματα ἕνα πρὸς τὴν γραμμὴν ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ὁ Νικολόπουλος δὲν ἦτο διατεθειμένος νὰ πορευθῆν.

Ἡ καλουμένη ρουκέτια δὲν φαίνεναι νὰ τὸν ἠλκυσεν καὶ τόσον πολὺ. Δηλαδὴ ἢ «ἔκτακτος εἰδησις, τὴν ὁποῖαν δὲν ἔχουν αἱ ἄλλαι ἐφημερίδες», ἢ ἐξαιρετικὴ αὐτὴ ἐπιτυχία ποὺ ἀναβιβάζει τὴν κυκλοφορίαν προσωρινῶς, ἦτο κἀτι ποὺ δὲν τὸ ἀπέκρουε, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπετέλει τὸ ἰδανικόν του. Τὸν ἠλκυεν ἢ καθημερινὴ τῆς τετάρτης σελίδος του ἐμφάνισις, τοῦ ἀπέσπα τὴν σκέψιν καὶ ἢ θέσις εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ καταχωρίζετο τὸ κάθε τί. Καὶ ἀντὶ νὰ τὸν χαροποιούν αἱ ἐξ ἐκτάκτων ἀφορμῶν ἔκτακτοι τῆς κυκλοφορίας αὐξήσεις, τὸν ἱκανοποιεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἢ κοινὴ γνώμη τοῦ ἀνεγνώριζεν εὐθύτητα—εὐγένειαν καὶ εἰλικρίνειαν, καὶ τοῦ ἐξεδήλου τὴν ἀναγνώρισιν ταύτην μὲ τὴν μόνιμον μεγάλην κυκλοφορίαν ποὺ τοῦ παρεῖχε.

Ἀνσφιβόλως καὶ αἱ ἄλλαι σελίδες τοῦ «Ἔθνους» ἦσαν μία ἐπίσης μόνιμος ἐπιτυχία. Τὰ «ἄσεμνα», τὰ «ἀντιπατριωτικά», τὰ «ἀντιθηρησκευτικά» δημοσιεύματα δὲν ἦσαν πράγματα ποὺ ἠδύνατο νὰ εἰσδύσουν ἐκεῖ. Αὐτὰς τὰς ἄλλας σελίδας, ὁ Νικολόπουλος τὰς ἠθέλεν καὶ τὰς εἶχε πλήρεις ἀπὸ τόνον εὐχάριστον καὶ ἠθοπλαστικόν. Ὁ εὐγενὴς αὐτὸς Πελοποννήσιος δὲν ἤξευρε νὰ κἀνῃ ἀστειὰ μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην ποὺ τοῦ παρεῖχεν ἢ κοινωνία. Καὶ τὸ «Ἔθνος» διαρκῶς ἐξελάσσετο εἰς μεγάλον δημοσιογραφικὸν ὀργανισμόν. Σὺν τῷ χρόνῳ κατέστη ἕνας ἀπὸ τοὺς παγίως πρωτεύοντας δημοσιογραφικοὺς ὀργανισμοὺς τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Νικολό-

πουλος όμως δὲν ἐσκέφθη νὰ μειώσῃ τοὺς κόπους του. Παρέμενε πάντοτε καὶ οὐσιαστικὸς διευθυντὴς καὶ πρῶτος ρέκτορ. Οἱ κόποι τοὺς ὁποίους κατέβαλεν γένος ἐπὶ ἐπάλξεων ἀσταθῶν, δὲν ἐμειώθησαν κατόπιν, ὅταν καὶ ἄλλοι καὶ αὐτὸς εἶχαν στερεώσῃ τὰς ἐπάλξεις ταύτας.

Αὐτὸ τὸ στάδιον τὸ πρωτοεγνώρισεν ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης, καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀρχηγοῦ, ἐννοοῦσε νὰ προσφέρῃ ἐπ' ἀπειρον ὄχι μόνον τὰς φροντίδας τοῦ διευθύνοντος ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς κόπους τοῦ ἀπλοῦ στρατιώτου.

Τὸν βιρύτατον «γιλὶδ» τοῦ ρεπορτάζ οὐδέποτε ἐσκέφθη νὰ τὸν ἀποβάλλῃ. Πῶς νὰ μὴ φθαρῇ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἢ ὑγεία τοῦ Σπύρου, καὶ πῶς νὰ μὴν ἐπισπεύσουν ὅλα αὐτὰ τὸν θάνατον τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ ἀνθρώπου;

Ὅσοι διηύθυναν καὶ ὅσοι διευθύνουν πολιτικὰ γραφεῖα, θὰ τὸν διατηρήσουν εἰς τὴν μνήμην των ὡς ἐπίσκεψιν ἀπαράμιττον πού ἔφθανε λίγο πρὸ μεσημβρίας πρὸς ἔξανξιβωσιν εἰδήσεων. Προσηγῆς, ἀπείριτος, ἤρεστο καὶ ἐκάθητο εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ διευθύνοντος, ἀναμένων νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ ἀνώτερον δωμάτιον, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ὠμίλει πρὸς ὅλους τοὺς ἐν τῷ γραφεῖῳ εὐρισκομένους μὲ ἀκούραστον καὶ ἀπαράμιλλον εὐθυκρίσιαν.

Δὲν ἦτο ὅμως μόνον αὐτό. Ὁ Νικολόπουλος δουλῶν—ἰδίως πρὸς τοὺς νεωτέρους—ἔριχνε ἓνα βλέμμα ἐρευνητικόν—ὄχι ὀχληρὸν ὅπως πολλῶν ἄλλων ἀνθρώπων τὰ ἐρευνητικὰ βλέμματα. Ἡ ἐρευνητικὴ του ματιὰ καὶ τὰ ἐρωτήματά του (ὄσάκις σὰς ἤρωτα γιὰ τὸν ἑαυτὸν σας) σὰς ἐνέπνεαν ἐμπιστοσύνην. Ἡσθάνεσθε ὅτι αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος ψάχνει νὰ βρῇ τί προτέρημα ἔχετε, καὶ μὲ βράσιν αὐτὸ τὸ προτέρημά σας, νὰ σπεύσῃ νὰ σὰς βοηθήσῃ χωρὶς ἑσεῖς νὰ τοῦ ζητήσετε βοήθειαν, καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν καλητέρευσίν σας ἢ τὴν φήμην σας ὄχι μὲ τὸν ἀσυγκράτητον γαβριηλίδειον τρόπον, ἀλλὰ μὲ δύο μέτρα καὶ μὲ δύο σταθμά. Νὰ σὰς ἐνισχύσῃ, νὰ σὰς ἐπαινήσῃ καὶ νὰ σὰς κάνῃ καὶ ἰδιαιτέρως καμίαν ἀδελφικὴν παρατήρησιν, διότι ἡ ἐπιθυμία του ἦτο, αὐτὸν πού ἔξελεμα νὰ τὸν ἔβλεπε σὺν τῷ χρόνῳ καλῆτερον.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἐπαρκῶς ἀπέδωσα εἰς αὐτὰς τὰς ἐλάχιστας σελίδας τὴν εἰκόνα τοῦ ἀληθομονήτου Σπύρου. Φοβοῦμαι μάλιστα διὰ δὲν εἶπα ὅσα ἔπρεπε γιὰ τὸν ἀλτρουϊσμόν του. Δὲν λησμονῶ διὰ τὸ 1924 ὁ Ρέπουλης ἐπανῆλθε ἀξόριστος ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν διὰ νὰ εὐρεθῇ ἰδίῳ εἰς κατάστασιν βαρύτερας ἐξορίας.

Οἱ ὁμόφρονες, οἱ παλαιοὶ συναγωνισταὶ τοῦ Ρέπουλη ἐξενίσθησαν καὶ διότι ἐπανῆλθε... εἰς τὴν Ἑλλάδα... Μόνον ὁ Νικολόπουλος ἐσκέφθηκε νὰ θέτῃ τὸ ἀθεσκήνητόν του εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ρέπουλη.

Ὁ ἴδιος ὁ Σπῦρος, μοῦ διηγήθη ὅτι ὕστερα ἀπὸ μίαν διαδρομὴν, ὁ Ρέπουλης ἠθέλησε νὰ δώσῃ ἓνα ἑκατοντάδραχμον ὡς ποῦρ—μπαῦρ στὸν σφεῖρ.

Ὁ σφεῖρ ἠρνήθη.

— Διατί τὸ ἀρνεῖσαι;—ἔρωτᾷ ὁ Ρέπουλης—ἐπειδὴ εἶμαι πτωχός;

Καὶ διηγεῖτο ὁ Νικολόπουλος μὲ πικρίαν αὐτὴν τὴν γενικὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ Ρέπουλη. Διότι ὁ Νικολόπουλος εἶχεν καρδίαν ἀλτρουϊστοῦ καὶ τὸ ἀδικον τὸν ἐπίκρανε.

Ἀλλὰ ὡς μὴν ἐπεκταθῶμεν. Ὁ ἀλτρουϊσμός τοῦ Νικολοπούλου εἶχε ἐκδηλώσεις ἀπειραξίθιμους. Ἄς ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ νὰ κλείσωμεν τὰς σελίδας αὐτὰς ὡς ἔκφρασιν τιμῆς «ἀντὶ στεφάνου» εἰς τὴν μνήμην τοῦ Σπύρου, μνήμην τὴν ὅποیان πρέπει νὰ δαιωνίσῃ εἰς τὸ κοιμητήριον τῶν Ἀθηνῶν τὸ σχῆμα τοῦ τιμίου σταυροῦ, ὅσονδῆποτε πολυτελές καὶ ἂν θὰ εἶναι τὸ μαυσαλεῖον πού θὰ τοῦ ἐτοιμάσουν.

Ἄς μὴν παραληφθῇ ἀπὸ ἐκεῖ ὁ σταυρός. Ἦτο πρὸ παντὸς καλὸς χριστιανός, ὁ ἐπιφανὴς δημοσιογράφος ὁ ὁποῖος πρῶτως ἀπέθανεν.

ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

ΚΡΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Οἱ Συνεταιρισμοί. - Τὰ σιτηρά. - Τὰ χαρούπια. - Τὰ δένδρα. - Ἡ κτηνοτροφία. - Βιομηχανίαι καὶ Βιοτεχνίαι.

Διατριβὴ τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ τῆς Κρητικῆς Πολιτείας κ. Κ. ΦΟΥΜΗ

Ἡ συνεταιριστικὴ ἰδέα γυγαντοῦται ἐν Κρήτῃ.

Τελευταίως, ἐν Ἡρακλείῳ, συνήλθον οἱ ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν Ἑνώσεων Κρήτης, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Συνεταιρισμῶν Κρήτης κ. Δεληβοργιά καὶ συνεζήτησαν διάφορα συνεταιρικὰ ζητήματα κυρίως δὲ τὸ τῶν, ἀπὸ κοινῆς προμηθειῶν καὶ πωλήσεων καὶ τῆς ἐνιαίας κατευθύνσεως τῶν Συνεταιρισμῶν Κρήτης πρὸς ἐπιδίωξιν καὶ ἄλλων σκοπῶν τοῦ Συνεταιρισμοῦ, ὡς τῶν τῆς ἠθικοκοινωνικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς ὀργανώσεως, τῆς προαγωγῆς νέων καλλιέργειῶν, τῆς ὀργανώσεως καὶ τῶν ἄλλων προϊόντων τῆς Νήσου, χαρουπιῶν, ἀμυγδάλου, ἐσπεριδοειδῶν νοπῶν σταφυλῶν ἐν γένει ὀπωρῶν κ.λ.π. ὡς καὶ τῆς συμβολῆς τῶν Συνεταιρισμῶν εἰς τὴν ὑγειονομικὴν ὀργάνωσιν τῆς ἰπαιθροῦ.

Ἡ συνέλευσις ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην τῆς ἰδρύσεως τοιαύτης «Παγκρητίου Ἑνώσεως» μὴ ἀπομακρυνομένης τῶν σκοπῶν τῆς «Πανελληνίου Συνεταιριστικῆς Ὀμοσπονδίας». Ὅσον ἀφορᾷ τὴν, διὰ τὴν ἐφειτηνὴν παραγωγὴν ζήτησιν τῶν Ἑλληνικῶν ἐν γένει οἴνων μὲ συμπερούσας τιμὰς ἐν ταῖς Ἑυρωπαϊκαῖς ἀγοραῖς ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς ἐπὶ ἔλαττον, διαφορᾶς ἀποθεμάτων μεταξὺ τῶν τοῦ, παρελθόντος ἔτους καὶ τοῦ λήγοντος κατὰ 600.000 ἑκατόλιτρα ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀλγερίᾳ, τῆς φειτηνῆς ἐσοδείας ἣτις ἦτο μετρία καὶ τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ καταστάσεως, ὑποφώσκει ἔλπις βελτιώσεως τῶν τιμῶν τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς ἐπομένως καὶ τῶν οἴνων τῆς Κρήτης ὡς καὶ τῶν τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ ὡς ἐξετάσωμεν τὴν παραγωγὴν τῶν σιτηρῶν.

Κατὰ τὸ ἐξ ὀφείν, μηνιαῖον δελτίον πληροφοριῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἡ παραγωγή τοῦ σίτου εἰς ὅλοκληρον τὴν Κρήτην ἀνῆλθεν εἰς 14.850.000 ὀκάδων ἐκ τῆς ὁποίας τὰ ἑπτὰ ἑκατομμύρια παρήχθησαν εἰς τὸν Νομὸν Ἡρακλείου. Ἐπίσης ἡ παραγωγή τῆς κριθῆς ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 21 ἑκατομμυρίων ὀκάδων, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἐννέα ἑκατομμύρια παρήχθησαν εἰς τὸν Νομὸν Ἡρακλείου τοῦ δὲ σιγοῦ εἰς τὸ ποσὸν 7.400.000 ἐκ τῶν ὁποίων τὰ δύο ἑκατομμύρια παρήχθησαν εἰς τὸν Νομὸν Ἡρακλείου.

Ἡ αἰτία τῆς, ἐν τῷ Νομῷ Ἡρακλείου, παραγωγῆς μείζονος ποσότητος ἐκ τῶν εἰδῶν τούτων πλὴν τῶν λοιπῶν γνωστῶν λόγων ἀρεῖται καὶ εἰς τὸ ὅτι ἐν τῷ Νομῷ τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ἡ πεδιάς τῆς Μεσσαρᾶς μὲ τὴν πεδιάδα Λαρίσσης, ἰσοδυναμοῦσα κατὰ τὸν Βέλγον μηχανικὸν Ρόσελ μελετήσαντα, ἐπὶ τῆς Κρητικῆς πολιτείας (1899) τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου ἐν τῇ πεδιάδι ταύτῃ μέχρις Ἡρακλείου. Ὡς γνωστὸν αὕτη ἐπὶ Ρωμαϊκῆς κατακτήσεως (66—330 μ. χ.) ὀνομάζετο «ὁ σιτοβολῶν» τῆς Ρώμης ἐπὶ Ἑνετικῆς δὲ κυριαρχίας (1204—1669)

εἰς τὴν πεδιάδα ταύτην ὡς καὶ εἰς τὰ ὄροπέδια, (ιδίως τοῦ Λασηθίου) ἀπηγορεύετο ἢ σπορὰ σιτηρῶν καὶ, ἐν γένει, δημητριακῶν, διὰ τὴν μὴ δύναται νὰ σιτίζονται οἱ ἐπαναστάται κατὰ τὰς περιόδους τῶν δέκα τριῶν ἐπαναστάσεων καὶ ἄλλων τόσων στάσεων καὶ ἀνωμαλιῶν κατὰ τῆς Ἑνετικῆς κυριαρχίας.

Ἡ σιτοκαλλιέργεια καί, ἐν γένει, δημητριακῶν, ἠΰξησεν ἰδίως ἀπὸ τῆς ἐν Κρήτῃ ἀλματικῶς διαδόσεως τῶν χημικῶν λιπασμάτων, ἀρξαμένης ἐπὶ Κρητικῆς Πολιτείας, ἰδίως δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὅποτε, ἀντὶ τῆς ἀγροναπαύσεως, ἤρχισεν ἐφαρμοζομένη ἢ ἀμοιφισπορὰ καὶ αὐτὴ ἢ σκαλιστικὴ καλλιέργεια (π.χ. ὑπὸ τῆς Σχολῆς Τυμπακίου καὶ Κάμπων Κυθωνίας ἀποδώσασα ἄριστα ἀποτελέσματα (παραγωγή 30 ὀκάδων διὰ μιᾶς ὀκάς σπόρου) ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐπιλογῆς τῶν σπόρων, τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν ἀπὸ τὰ παράσιτα καὶ λοιπῶν καλλιεργητικῶν βελτιώσεων.

Ἐν τούτοις αἱ ἐν Κρήτῃ ὑπάρχουσαι δυσμενεῖς, διὰ τὰ δημητριακά, ἰδίως δὲ τοῦ σίτου, κλιματολογικαὶ ἔδαφολογικαὶ καὶ μετεωρολογικαὶ συνθῆκαι, ὑπαγορεύουν τὸν, βαθμιαῖον, μέχρι τοῦ ἐλαχίστου ὄριου, περιορισμὸν τῆς καλλιέργειας τῶν εἰδῶν τούτων.

Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο κατέληξεν, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Κρητικῆς Πολιτείας ἢ μελετήσασα τὸ ζήτημα Γεωργικῆ Ὑπηρεσίας Κρήτης, ὡς καὶ ὁ ἐρωτηθεὶς, ὑπ' ἐμοῦ, ἀείμνηστος Διευθυντὴς τῆς ἐν Κύπρῳ Γεωργικῆς Ὑπηρεσίας Γεννάδιος.

Ἀμφότεραι αἱ ὑπηρεσίαι αὗται ἀπεφάνθησαν ὅτι αἱ δύο αὗται Ἑλληνικαὶ Νῆσοι εἰς τὸν αὐτὸν ἰσημερινὸν εὗρισκόμεναι, πρέπει νὰ καλυφθοῦν, ἰδίως κατὰ τὴν ζώνην τὴν περιεχομένην μετὰ τῶν ἀλπικῶν αὐτῶν ὄρεων, μέχρι δὲ τῶν πεδιάδων ἐκτεινομένων, χαλεπῶδων καὶ βουνῶδων ἐκτάσεων, διὰ δένδρων μακρορῖζων καὶ εἰς τὴν πολύμηνον ξηρασίαν ἀντεχόντων, οἷα ἢ χαρουπέα, ἢ ἀμυγδαλὴ ἢ συκὴ, ἢ ἐλαία ἢ ἀμπελος ἢ κατασταγέα καὶ πλεῖστα ἄλλα ὁπωροφόρα δένδρα, χρησιμοποιουμένων τῶν πεδινῶν αὐτῶν καὶ λοιπῶν ἐκτάσεων διὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ρεόντων καὶ τῶν ὑπογείων αὐτῶν, ἄλλ' εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, διὰ μηχανικῶν μέσων, δυναμένων νὰ ἀντληθοῦν ὑδάτων, διὰ πλουσιωτέρας καλλιέργειας ἐσπεριδοειδῶν, ἐν γένει ξυνοδένδρων, κηπικῶν, κτηνοτροφικῶν, ἰδίως τεύτων, τριφυλλίου, σόγιας κ.λ.π. καὶ ὁπωροφόρων δένδρων.

Τοιοῦτοτρόπως θὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ αἱ, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀνεκμετάλευται, ἤδη, χαλεπῶδεις ἐκτάσεις εἰς αὕξησιν τῶν ἀναγκαιουσῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα γαιῶν αἵτινες, μετὰ τινα ἰδίως ἔτη, θὰ ἀναγκαιοῦν περισσότερο εἰς τὸν, ὁσημέραι, αὐξανόμενον, κατὰ ἑκατὸν περίπου χιλιάδας ἑτησίως, πληθυσμὸν τῆς Ἑλλάδος. Εὐτυχῶς τοιοῦτον πρόγραμμα διέγραψεν, ἤδη, τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ **χαρούπια** δεόν νὰ ἀναφέρω ὅτι ἰδιαζούσης μνείας κρίνω ἀναγκαίαν τὴν χαρουπιᾶν περὶ τῆς ὁποίας εὗρὸν ἔκαμα λόγον καὶ εἰς τὸ «Βῆμα τοῦ Λαοῦ» Χανίων (δημοσιεύματά μου 1937 καὶ εἰς τὴν ἐνώπιον τῆς Γεωργικῆς ἐπιτροπείας τῆς Γερουσίας (1931) ἔκτενῆ ἐκθεσίν μου.)

Τὸ λιτοδίαιτον τοῦτο, ἀδάπανον καὶ αὐτάρκεις δένδρον, τοῦ ὁποίου ἢ παραγωγή, εἰς χαρούπια ἢ ξυλοκέρατα ἢ κουντουρίδια ὡς ἀποκαλοῦν ταῦτα οἱ Νησιῶτες τῶν Κυκλάδων, φθάνουν ἐν Κρήτῃ, εἰς καλὰς ἐσοδείας, μέχρι τριάντα ἑκατομμυρίων χιλιογράμμων τείνει νὰ καταστῇ ἐν τῶν, πολυτιμωτέρων δένδρων τῆς Ἑλλάδος. Μέχρι πρό τινων ἔτων τὰ ἄγρια αὐτοῦ δένδρα ἐκόπτοντο, διὰ μετατροπὴν εἰς ξυλάνθρακα!! Ἐν μέρει γίνεται τοῦτο καὶ σήμερον ἄλλ' εὐτυχῶς, σήμερον, μέρος ἐκ τῶν, εἰς ἀγρίαν κατάστασιν, εὗρισκομένων, ἀκόμη, τοιούτων δένδρων, ἄρχισαν νὰ ἐμβολιάζονται καὶ ἐξημερώνουν.

Ἡ ἀξία κατ' ὀκᾶν, τοῦ καρποῦ τῆς χαρουπέας φθάνει, ἤδη περίπου τὰς 3 δραχμὰς ἢ δὲ κατὰ δένδρον, ἀπόδοσις καρποῦ, εἰς κατάλληλα ἔδάφη, τὰς 200 ἕως

400 ὀκάδας, ἴτοι κατ' ἐλάχιστον ὄρον, ἕκαστον δένδρον ἀποφέρει, ἀδαπάνως, πλὴν τῆς δαπάνης τῆς συλλογῆς καὶ μεταφορᾶς του, ἀξίαν δραχμῶν 600.

Ἡ περιεκτικότης αὐτοῦ εἰς ζάχαρον, φθάνει, κατὰ τοὺς μετριοτέρους ὑπολογισμούς, εἰς 20—25%)ο.

Ἡ παραγωγή, ἐκ τούτου, ζάχαρης ἀπὸ τὰ, ἐκ Κρήτης χαρούπια (30.000.000 χιλιόγραμμα ἑτησίως) ὑπολογίζεται ὅτι δύναται νὰ φθάσῃ τοὺς 3000 τόννους. Ἀμφισβητεῖται ὅμως, σοβαρῶς, ἢ ἐπιτυχία τοιαύτης, μελετωμένης ἤδη, ἐπιχειρήσεως, ἀπὸ οἰκονομικῆς βιομηχανικῆς ἀπόψεως (ἴδε καὶ Ἀγροτικῆς Κρήτης φύλλον τῆς 3 Ἰανουαρίου 1938).

Ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων ὑπολογίζεται, κτηνοτροφικὴ ὕλη 12.000 τόνων καὶ σπόρων 3.000 περίπου τόννων, ἀξίας 10—12 λιρῶν Ἀγγλίας κατὰ τόννον. Ἀπὸ τὸ χαρούπι παράγεται, ἤδη, χαρουπάλευρον ὑπὸ διαφόρων ἐργοστασιῶν τῆς Κρήτης τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρίστη κτηνοτροφικὴ τροφή, πετουμέξι, δύναται δὲ νὰ παραχθοῦν, οἰνόπνευμα, τρυγικὰ ἄλατα τὸ δὲ ζάχαρον ὑπὸ τὴν ἡμίρυστον ἢ ρευστὴν αὐτοῦ μορφήν, ἐμπεριέχον πληθὺν βιταμινῶν πρωτεϊνῶν κ.λ.π. ἀποτελεῖ ἄριστον καὶ ὑγεινότατον ποτόν, ὡς καὶ σιρόπιον ἰωδοτανικ, ἢ τονοτικόν, ἀνώτερον τῆς Κίνας Λαρόχ.

Ἐπίσης δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν κατασκευὴν πλακούντων, καραμελῶν, χαλβιάδων, μαρμελάδων. Ἡ δύποτον ἐκ τούτου παραχθὲν ἀπεδείχθη ἀνώτερον καὶ τῆς βενεδικτίνης ἐβραβεύθη δὲ ἢ παραγωγή τοιοῦτου εἶδους ἐκ Κρήτης, διὰ πρώτου χρυσοῦ βραβείου μετ' ἐπαίνου καὶ χρηματικοῦ ἐπάθλου ἀπὸ τὴν τελευταίαν διεθνή ἐκθεσιν Θεσσαλονίκης. Ὁ ἀρμοστής Κύπρου ἐδημοσίευσεν ὅτι ἂν ἐπετυγχάνετο τὸ πείραμα τῆς ἐκ χαρουπίου κατασκευῆς κινηματογραφικῶν ταινιῶν ἢ παγκόσμιος παραγωγή χαρουπίου δὲν θὰ ἐπῆρκει μόνον διὰ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην. Ἡ ἐξημέρωσις λοιπὸν καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς τοῦ πολυτίμου τούτου δένδρου εἶναι ἔργον Ἑθνικῆς ἀφελείας.

Ἐπιτραπείσης ὑπὸ τῆς Γεν. Διοικήσεως Κρήτης, ὀρθῶς καθ' ἡμᾶς, τῆς εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐξαγωγῆς σφαγίων, παρετηρήθη μείωσις τῆς, διὰ τὴν Κρήτην, ἀναγκαιούσης ποσότητος κρέατος. Ἡ προσωρινὴ αὕτη δυσχέρεια θὰ ἀποβῇ ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ἐν Κρήτῃ οἰκοσίου κτηνοτροφίας, ἀρκεῖ ἢ Κυβέρνησις νὰ πλήξῃ, διὰ βαρέως ἐξαγωγικοῦ δασμοῦ τὰ, ἐκ Κρήτης, ἐξαγόμενον νῦν χαρουπάλευρον.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη τὴν **δενδροκαλλιέργειαν** ἐξαιρέσει τῆς ἐλαίας.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1936 τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἢ ἀξία τῶν, ἐκ τῆς, ὡς ἄνω, δενδροκαλλιέργειας, ἀνῆλθεν εἰς δραχμὰς 128.500.000. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀσφαλῶς εἶναι πολὺ κατώτερον τῆς πραγματικότητος. Κατὰ τὰ τελευταῖα τρία ἕως τέσσαρα ἔτη, ἢ ἐν Κρήτῃ ἐπίδοσις εἰς τὴν δενδροκαλλιέργειαν εἶναι μεγάλη καὶ προϊοῦσα, ἰδίως εἰς τὴν καλλιέργειαν ἐσπεριδοειδῶν, κίτρων, καὶ ἐν γένει ξυνοδένδρων.

Καθ' ἕκαστον νέον ἔτος εἰσάγονται εἰς τὴν παραγωγὴν, ἑκατοντάδες χιλιάδων τοιούτων δένδρων ἐσχάτως δέ, μὲ νέας ἐκλεκτὰς ποικιλίας.

Τὰ ἀρξάμενα νὰ κατασκευάζονται ἀρδευτικὰ ἔργα, θὰ πολλαπλασιάσουν τὴν παραγωγὴν καὶ τούτων καὶ ἐν γένει τὴν παραγωγὴν, αὐξάνοντα, οὕτω, καὶ τὴν ἀξίαν τῆς γῆς.

Νέα παραγωγή προϊμῶν λαχανικῶν, καρπῶν τροπικῶν κλιμάτων καὶ δυνατὸς τῆς παραγωγῆς τείου.

Ἐκ τῶν ἐσχάτως, δεδομένων, ἀπὸ τὰς γενομένας πειραματικὰς καλλιέργειας εἰς τὴν ἀνατολικομεσημβρινὴν Κρήτην (ἐπαρχίας Σητείας καὶ Ἱεραπέτρας) ἰδίως δὲ εἰς τὴν περιφέρειαν Γραῖς Λυγιάς Ἱεραπέτρας ἀνεπτύχθη, ἐπιτυχέστατα, ἢ παρα-

γωγὴ μεγάλων ποσοτήτων προΐμιου τομάτας καὶ πιτατῶν βεβαιούται δὲ καὶ ἡ εὐδοκίμησις τῆς ἀναπτύξεως δένδρων τροπικῶν κλιμάτων π. χ. φοινίκων (χουρμαδιῶν βανάνας), ἐνεργεῖται δὲ ἑναρξίς πειραμάτων φυτείας καὶ δένδρων τείου. Ἀπὸ τὰ μέσα Ἰανουαρίου 1938 ἤρχισεν ἡ συγκομιδὴ προΐμιου τομάτας ἀρίστης ποιότητος καὶ ἄλλων λαχανικῶν. Ἐπίσης εἰς τὴν περιοχὴν Μαλλίων τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου παράγονται προΐμιος, καρπούζιαι πεπόνια καὶ λοιπὰ εἶδη κηπευτικῶν. Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς μεσημβρινῆς Ἰδίας, Κρήτης, θὰ ἐξυπλωθῇ, μετ' οὗ πολὺ, ἡ καλλιέργεια καὶ τῶν, τοιαύτης φύσεως, εἰδῶν ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Κρήτης καὶ τῆς ἐν γένει Ἑθνικῆς Οἰκονομίας μὲ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν καὶ τῶν νέων τούτων εἰδῶν καλλιέργειας ἰδίως δὲ τὴν, εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐξαγωγὴν αὐτῶν.

Ἡ κτηνοτροφία ἀπὸ τοῦ ἔτους 1931—1935, ἄγει εἰς τὰ κάτωθι συμπεράσματα:

Κατὰ τὰ, ὅπ' ἐμοῦ, δημοσιευθέντα ἐν τῇ ἐφημερίδι «Βῆμα τοῦ Λαοῦ» τοῦ 1937 ἀρυσθέντα ἐξ ἐπισήμων πηγῶν, ὁ μέσος ὅρος εἶναι ὁ ἑξῆς διὰ τὰ ἀναφερόμενα ζῶα:

Πρόβατα	521.635.—
Αἴγες	325.298.—
Ἴπποι	3.821.—
Ἡμίονοι	16.707.—
ὄνοι	26.111.—
Βόες	41.324.—
Χοῖροι	54.761.—
ὄρνιθες	506.455.—
Κόνιχλοι	176.479.—

Μέσος ὅρος ἀξίας εἰσοδημάτων Κρήτης κατὰ τὰ ἔτη 1934—1935:

Ἐκ Γεωργικῶν Προϊόντων	1.381.104.492.—
Ἐκ Κτηνοτροφικῶν »	385.398.460.—
	<hr/>
	1.766.502.952.—

Σημείωσις — Αἱ ἐν Κρήτι γεωργικαὶ οἰκογένειαι ἐπὶ πληθυσμοῦ ὑπερβαίνοντος τὰς 400.000 ὑπολογίζονται, περίπου, εἰς 70.000. Ἐν ἑκάστη αὐτῶν ἔτρεφε μίαν γουρουνίαν, τίχτασαν δὲς, ἑτησίως, περὶ τὰ 20 γουρουνόπουλα, θὰ εἴχαμεν ἑτησίαν παραγωγὴν 1.400.000 γουρουνουπόλων. Ἡδὴ στερούμεθα χοιρέϊου κρέατος.

Ἡ. Σημείωσις. — Καθὼς ἀνέφερα εἰς προηγούμενον ἀρθρον μου δημοσιευθὲν εἰς τὸ 2ον τεῦχος τοῦ παρόντος περιοδικοῦ ἡ ἀξία τῆς παραγωγῆς ἐλαίου τῆ 1937—1938 θὰ ὑπερβῇ τὸ ἐν δισεκατομμύριον. Ἐπομένως ἡ ἀξία τῆς συνολικῆς γεωργικῆς παραγωγῆς τοῦ ἔτους 1937—1938 θὰ ὑπερβῇ τὰ δύο δισεκατομμύρια δραχμῶν.

Προκειμένου δὲ περὶ **Βιομηχανικῶν καὶ Ἡεροτεχνικῶν** δέον νὰ ληφθῶσι ὅπ' ἄρην τὰ κάτωθι:

Τὸ Βιομηχανικὸν πνεῦμα ἤρχισεν ἀναπτυσσόμενον ἐν Κρήτι μὲ σταθερὸν

πρὸς τὰ πρόσω ρυθμόν, βάσιν ἔχον τὰς ἐν Κρήτι παραγομένας, πρώτας ὕλας.

Ἐν Ἡρακλείῳ, καὶ Ρεθύμνῃ λειτουργοῦν νέα ἐργοστάσια σταφίδος ἐλαιουργείας, σαπωνοποιείας ψυγεῖα σταφυλῶν, κίτρων, βυρσοδεψεῖα κλπ.

Ἐν Χανίοις λειτουργοῦν ἤδη ἀκμάζουσαι βιομηχανίαι. Ἐν παραδείγματι ἀναφερόμεν τὰς ἑξῆς:

Ἄνωνυμος Βιομηχανικὴ Ἑταιρία ΛΒΕΑ ἐξάγουσα πυρηνέλαιον ἐκ πυρήνης καὶ παράγουσα σάπωνας ἀρίστης ποιότητος λειτουργοῦσα καὶ ὡς ραφινερία ἐλαίου.

Ὀμοίας φύσεως Ἑταιρία Πρέβε Ἰωαννίδη.

Παράρτημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλαιουργείας, ὁμοίας φύσεως ἐργασίας.

Ἀλευρόμυλοι Σούδας Σουλᾶκου Πωλογιώργη καὶ Σία.

Ἐργοστάσια Σταφιδικῆς Ἐνώσεως.

Ἐπιχειρήσεις αἰθερίων ἐλαίων ΑΣΤΕΛ.

Ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας χαρουπίων, μετάξης κ.λ.π.

Ἐργοστάσιον πλεκτῶν μαλλίων Μαλλινάκη.

Καπνοβιομηχανία Κωνστ. Μανωλικάκη κ.λ.π.

Βιομηχανία Βυρσοδεψίας) λίαν ἀνεπτυγμένη.

Μακαρονοποιεῖον.

Διάφορα ἐπιπλοποιεῖα τροφοδοτοῦντα καὶ τὴν ἀγορὰν Ἀθηνῶν. Ὑφασματοποιεῖα «Ὁ διπλοῦς πέλεκυς» καὶ Ἑταιρίας Φιλέργων.

Παρομοίας φύσεως βιομηχανίαι ὑπάρχουν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πόλεις καὶ κομποπόλεις τῆς Κρήτης ὁσημέραι προαγόμεναι.

Πλοποιεῖον ἐν Νεαπόλει Μεραμβέλλου χρησιμοποιοῦν ὡς ὕλην ἐγκάρια δέρματα κουνελιῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Μ. ΦΟΥΜΗΣ

Δὲν ἐννοῶ ἀγωγὴν καὶ μόρφωσιν ἀπλῶς μόνον τὰ νὰ μάθουν γράμματα καὶ νὰ γεμίσουν τὸ κεφάλι τοὺς μὲ γνώσεις ἐννοῶ πρὸ παντὸς τὴν μόρφωσιν τοῦ χαρακτήρος, τῶν παιδιῶν μας, μόρφωσιν καθαρῶς ἐλληνικὴν, ἐθνικιστικὴν, δημιουργίαν χαρακτήρων ἰσχυρῶν, σωματικῶν δυνατῶν καὶ ἀποφασισμένων παιδιῶν, νέων καὶ κοριτσιῶν, δυναμένων ὅχι μόνον νὰ ὑποστηρίξουν μὲ τὰς μικρὰς τῶν δυνάμεις καὶ μὲ τὸν παιδικὸν τὸν ἐνθουσιασμόν τὸ ἔργον τὸ σήμερον ἐπιτελούμενον, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ πάρουν μίαν ἡμέραν εἰς τὰ χέρια τῶν καὶ νὰ τὸ προαγάγουν καὶ νὰ ἀναγάγουν τὸν τόπον αὐτὸν εἰς μεγαλεῖον.

Ἐὰν μία γενεὰ δὲν φροντίζῃ νὰ μορφώσῃ, νὰ ἀναπτύξῃ τὴν γενεάν, ἡ ὁποία θὰ τὴν διαδεχθῇ μίαν ἡμέραν, τότε ἡ γενεὰ αὕτη ἐγκληματεῖ κατὰ τῆς πατρίδος. Δι' αὐτὸ καλῶ ὄλους τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἀγαπῶντας τὸν τόπον αὐτόν, τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν αὐτῶν, τὴν ἐκκλησίαν, ὡς βοηθοὺς τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

1. ΜΕΤΑΞΕΛΣ

(Ἀπὸ τὸν λόγον τὸν ἐκφωνηθέντα ἐν Καβάλλᾳ τὴν 4ην Μαρτίου 1938)

Η ΜΥΓΔΑΛΙΑ...

Ἐρωτευμένη στά γερά με τὸ Γενάρη
ἢ μυγδαλιά, τὰ πέπλα της ἀπλώνει
στὴ νεκρωμένη φύσι ξαναδώνει
τῆς ἀνοιξῆς τὴν εὐωδιά, κι' ὅλη τὴ χάρι.

Μύρια ἄστρα μοιάζουνε στὸ κάθε της κλωνάρι
τ' ἀνθάκια της, ποὺ μῆτε πιά τὸ χιόνι
μῆτε ὁ Βορρηᾶς ποὺ τόσο δυναμώνει
τὴ φόβισαν . . . Τῶχει περήφανο καμάρι,

ποὺ πρώτη αὐτὴ, ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα τ' ἀνθία φτάνει,
πιστὴ στὸ ραντεβοῦ της κάθε χρόνο
τὸ φίλο της τὸν ἀκριβὸ νὰ μὴ πικράνη.

Μὰ κεῖνος μ' ἀστοργιὰ καὶ δίχως πόνου
τὰ ρόδινά της πέπλα κουρελιάζει
κι' ἀγέρωχος — σὰν ἐραστής — χλευάζει . . .

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΙΑΚΑΚΟΥ

ΝΥΧΤΕΣ

Νύχτες ποὺ σβύνουν στὴ σιγὴ τοὺς ἀναστεναγμούς μου
Νύχτες ποὺ σένα, φέρνανε στοὺς στοχασμούς μου,
Νύχτες θερμοῦ καλοκαιριοῦ ποὺ δίνουνε τὴ ζάλη,
Νύχτες γλυκὲς τῆς Ἀττικῆς, νύχτες γεμάτες κάλη.

Νύχτες ποὺ τρεμοσβύνουνε στὸν οὐρανὸ τ' ἀστέρια,
Νύχτες ποὺ πόθο δίνουνε στ' ἀγαπημένα ταίρια,
Νύχτες φεγγαροφώτιστες καὶ σιωπηλὰ κυλοῦνε,
Νύχτες π' ἀνάβουνε φωτιὲς σ' ἐκείνους π' ἀγαποῦνε.

Νύχτες ποὺ με τὴ θάλασσα τσακίζουνε καράβια,
Νύχτες—σὲ μένα ἀγνωστες—ποῦχουν φιλιὰ καὶ χάρδια,
Νύχτες ὅπου ἐνώνουνε καρδιὲς ἀγαπημένες
Νύχτες ποὺ θανατώνουνε, νύχτες φαρμακωμένες.

Νύχτες ποὺ κρύβουν φονικὰ καὶ χέρια ἀρματώνουν,
Νύχτες θανάτου, φοβερές, ποὺ τίς καρδιὲς ματώνουν,
Νύχτες ποὺ βλέπουν πράγματα ποὺ δὲν τὰ βλέπ' ἡμέρα,
Νύχτες ὅπου χωρίζουνε τὸ γυιὸ ἀπ' τὸν πατέρα

Νύχτες θεές μελαχροινές, οβῦστε μου τὴ λαχτάρα
ποὺ ἔχει ἀνάψει μέσα μου ἡ ἐρωτικὴ ἀντάρα.
Δώστεμ' Αὐτὴν, ποὺ τὴν καρδιά μου σπάρραξε στὰ στήθη
Ἡ δώστε μου τὸ θάνατο, ἢ δώστε μου τὴ λήθη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΟΥΤΖΟΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΛΗΣΑΝΤΟΣ ΜΗΝΟΣ

Η ΜΗΤΕΡΑ

‘Από τὰ χρόνια τὰ πιληὰ κι’ ἄου θαρθοῦν καὶ τώρα,
καθένας ἀπ’ τὴν κούνια του κι’ ὡς τὴ στερνὴ τὴν ὥρα,
πάντ’ ἀπομένει σὰν παιδί, μικρό, ‘μπρὸς τὴν Μητέρα’
σὲ κάθε δύσκολη στιγμή, θὰ θυμηθῆ μιὰ ‘μέρα
πὼς ἔβρισκε παρηγοριὰ ‘στό στοργικὸ της χᾶδι,
θὰ θυμηθῆ τὰ μάτια της, ποῦλαμπαν ‘στό σκοτιάδι
νά τοῦ φωτίζουσαν τῆς βραδυαῖς’ συχνὰ θὰ νοσταλγίση
τότε ποῦ τὸν ‘νανούριζε νὰ τὸν ἀποκοιμίση.
‘Στοὺς πρώτους του συλλαβισμοὺς πρώτη τὸν εἶχε νοιώσει
γιὰ τοῦτο δίχως δισταγμὸ κι’ ἕστερ’ ἂν μεγαλώση,
τῆς λέγει κάθε του χαρὰ, τῆς λέγει κάθε πόνο
καὶ ‘βρίσκει τὸν ἀντίλαλο ‘στὴ Μάννα του καὶ μόνο,
‘στά τρυφερὰ τὰ λόγια της ἀπ’ τὸ ‘δικό της στόμα.
‘Ὅπως ‘στά πρώτα βήματα καὶ διαρκῶς ἀκόμα
κάθε του βῆμ’ ἀκολουθεῖ μ’ ἀκούραστη φροντίδα
κι’ ἂν τοῦδωσε μία ζωὴ, μὰ κάθε μιὰν ἡμέριδα
κι’ ἀπ’ τὴ ‘δική της τὴ ζωὴ, σ’ αὐτὸν ἔχει δοσμένει...
καθένας ‘μπρὸς τὴ Μάννα του παιδί πάντ’ ἀπομένει.

ΚΡΙΤΩΝ Γ. ΣΟΥΡΗΣ

1 ΜΑΡΤΙΟΥ. ‘Ο Πρωθυπουργὸς κ. Μεταξᾶς φθάνει ἐξ ‘Αγκύρας εἰς Κωνίπο-
λιν, Προβαίνει εἰς τὰς ἐξῆς δηλώσεις:

«Εἶμαι εὐτυχὴς διὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν τῆς Βαλκανικῆς Διασκέ-
ψεως.

«Διὰ τῶν ληφθεισῶν ἀποφάσεων, ἡ Βαλκανικὴ Συνεννόησις κατέστη στενωτέρα
καὶ μονιμωτέρα. Τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα εἶχομεν πρὸς συζήτησιν, ἦσαν ἐξαιρετι-
κῶς λεπτά.

«Εἶμεθα ὅλοι εὐτυχεῖς διότι κατωρθώσαμεν νὰ εὐρώμεν λύσεις συμφωνούσας
πρὸς τὰ συμφέροντα ὅλων, ἐν ἀπολύτῳ ἁρμονίᾳ.

«Εἶμεθα ἐξαιρετικῶς εὐτυχεῖς οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Ἕλληνες διότι, χάρις εἰς τὸ
νέον Ἑλληνοτουρκικὸν Σύμφωνον, ἐνισχύεται ἡ Ἑλληνοτουρκικὴ φιλία, ἡ ὁποῖα
εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἰσχυροτέρους παράγοντας τῆς εἰρήνης καὶ τῆς προόδου τῶν
λαῶν μας».

‘Ο κ. Μεταξᾶς ἐπισκέπτεται τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

‘Ο κ. Μεταξᾶς φθάνει εἰς Διδυμότειχον.

2. ΜΑΡΤΙΟΥ. ‘Ο κ. Μεταξᾶς εἰς Διδυμότειχον καὶ Σουφλί. Διασχίζων
τὴν Θράκην προκαλεῖ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν κατοίκων.

3 ΜΑΡΤΙΟΥ Καθέλκυσις εἰς τὰ ναυπηγεῖα τοῦ Γιάρρου τοῦ Ἑλληνικοῦ
ἀντιτορπιλικοῦ «Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Αὐτός».

‘Ο Πρωθυπουργὸς κ. Μεταξᾶς εἰς Ἀλεξανδρούπολιν, Κομοτινὴν καὶ Ξάνθην.

‘Απὸ τὸν λόγον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐν Κομοτινῇ ἀποσπῶμεν τὰ ἐξῆς:

‘Απὸ τῆς ἡμέρας ποῦ ἔχω νὰ σᾶς ἰδῶ συνέβησαν τόσα καὶ τόσα πράγματα
καὶ εὐχάριστα καὶ δυσάρεστα.

‘Ο θάνατος ἀφήρησεν ἀπὸ τὸ μέσον μας ὑψηλὰ πρόσωπα, πρὸς τὰ ὁποῖα
ἐστρέφετο ἀμέριστος ἡ ἀγάπη σας, ἀλλὰ καὶ ἀφ’ ἑτέρου εἶχομεν καὶ εὐχάριστα
εἰς τὴν Βασιλικὴν Οἰκογένειαν καὶ εὐχάριστα ἐν γένει εἰς τὸ ἔθνος. Εἰργάσθη
ὁ λαὸς μὲ ὀλην του τὴν ψυχὴν. Καὶ ὡς ἀγρότης ἐργάσθη καὶ παρήγαγε...

4 ΜΑΡΤΙΟΥ. ‘Η ἐφημερὶς Πρωτὰ γράφει:

Αἱ ἐνέργειαι τῶν φιλοπροόδων κατοίκων τῆς Πύλου διὰ τὴν ἀνάγεισιν μου-
σείου εἰς τὴν πόλιν των εἶνε ἀξιέπαινοι καὶ πρέπει νὰ τόχουν τῆς ὀφειλομένης
προσοχῆς. ‘Η ἰδέα τῆς ἰδρύσεως ἱστορικοῦ καὶ ἐθνολογικοῦ μουσείου εἰς τὴν Πύ-
λον, τὴν ὁποίαν πρῶτος συνέλαβεν ὁ Γάλλος δημοσιογράφος καὶ θερμὸς φιλέλληνας
Ρενέ Πυώ, εἶνε ἐπιτυχὴς. Τὰ συλλεγόμενα ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Πυώ κειμήλια τῆς
ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου, καθὼς καὶ τὰ εἰς χεῖρας ἰδιωτῶν εὕρισκόμενα ἱστο-
ρικὰ ἔγγραφα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα τοῦ Ἀγῶνος πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν εἰς ἐλ-
δικὸν μουσεῖον, ἀνεγειρόμενον εἰς τὸν τόπον τοῦ ὁποῖου τὴν ἱστορίαν συμβολίζουν».

‘Ο Πρωθυπουργὸς κ. Γ. Μεταξᾶς εἰς Ξάνθην καὶ Καβάλλαν. ‘Ομιλῶν πρὸς
τὸν λαὸν τῆς Καβάλλας λέγει σὺν τοῖς ἄλλοις: «Τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεώς μου
τὸ γνωρίζετε· δὲν ἔχετε ἀνάγκην νὰ σᾶς τὸ ἀναπτύξω, διότι ὅλοι σας τὸ ἔργον
τοῦτο τὸ ἐξήσατε καὶ δὲν τὸ ἠκούσατε ὡς πρόγραμμα ἐπαγγελίας. Τὸ ἐξήσατε ὁ
καθεὶς μὲ τὴν ζωὴν του. Ἐξήσατε σὺ ὁ ἐργάτης μὲ τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν
καὶ ἐπροστάτευσαν καὶ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν υἰεῖαν σου καὶ τὸ μέλλον σου οἱ
ἀγρόται τὸ ἐξήσατε ἐπίσης μὲ τὰ μέτρα τὰ προστατευτικά, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν
καὶ διὰ τῆς ἄρσεως τοῦ φοβεροῦ βάρους τῶν χρεῶν καὶ μὲ τὰ μέτρα διὰ τῶν ὁ-
ποίων ἀνεπτύχθη ἡ γεωργία. Οἱ ἄστοι τὸ ἐξήσατε σεῖς περισσότερο πάσης ἄλλης
τάξεως, διότι εἰς πρὸ παντός, οἱ ἄστοι, ἔχετε ἀνάγκην ἡσυχίας καὶ γαλήνης διὰ
νὰ ἐργασθῆτε καὶ νὰ ἀποδώσετε καὶ αὐξήσετε καὶ τὸν πλοῦτον τῆς χώρας καὶ τὸν
πολιτισμὸν αὐτῆς. Δι’ αὐτὰ ὅλα ἔχετε ἀνάγκην ἐσωτερικῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως

άνευ τών όποιών οί άστοί δέν δύνασθε νά προκόψετε και νά ζήσετε. "Ολοι σας, λοιπόν, έζήσατε τό έργο τής κυβερνήσεως μου. "Αλλ' εκείνο τό όποιον έζήσατε οί "Ελληνες πέρα, από τοϋ πρώτου έως τοϋ τελευταίου, ήτο τό άίσθημα τής άσφαλείας και έσωτερικής και τής έξωτερικής, τής άπολύτου άσφαλείας, άνευ τής όποιας δέν είνε δυνατόν εις ένα έθνος ούτε νά ζήσῃ ούτε νά έργασθῆ, ούτε νά προκόψῃ.»

Εις τό στρατοδικεϊόν "Αθηνών άρχεται ή δίκη τής "Ελλης Ροδοκανάκη, δακτυλογράφου τοϋ ύπουργείου τών "Εξωτερικών και τοϋ Φιλανθοϋ Γιοχάνες Χόρνυ κατηγορουμένων τής μέν Ροδοκανάκη ότι έχορήγησεν εις τόν Χόρνυ έμπιστευτικά έγγραφα τοϋ ύπουργείου τών "Εξωτερικών, τοϋ δέ Χόρνυ ότι έλαβε ταύτη πρός τόν σκοπόν διενεργείας κατασκοπείας και επί πλέον ότι είχαν συντάξει χάρτην άεροπορικών και λοιπών στρατιωτικών έγκαταστάσεων.

"Αποφάσει τής Α. Μ. τοϋ Βασιλέως διορίζεται "Υποσταυλάρχης τών "Ανακτόρων ό έν άποστρατεία Συνταγματάρχης κ. Μίκης Π. Μελάς.

5 ΜΑΡΤΙΟΥ. "Ο κ. Μεταξάς εις Δράμαν.

Τό στρατοδικεϊόν επιβάλλει ποινήν φυλακήσεως 5 έτών εις τήν δακτυλογράφον Ροδοκανάκη και πρόσθετον 5 έτών έκτοπίσεως και πρόστιμον 60.000 δρχ. Εις δέ τόν Χόρνυ ποινήν 7 έτών ειρκτικής και πρόστιμον 90.000.

6 ΜΑΡΤΙΟΥ. "Ο Πρωθυπουργός κ. Μεταξάς τυγχάνει μεγάλης λαϊκής ύποδοχής εις τās "Αθήνας. Αί δηλώσεις του περί τής έν Θράκη διαδρομής έχουν ως έξης: «"Επιστρέφω ένθουσιασμένος έκ τής ύποδοχής, τής όποιας έτυχον καθ' όλην τήν Θράκην, ό λαός τής όποιας με έβεβαίωσε διά μίαν άκόμη φοράν περί τής άπολύτου έμπιστοσύνης, τήν όποιαν τρέφει πρός τήν κυβέρνησιν και τό συντελούμενον υπ' αϋτῆς έργον. "Οσον άφορᾷ τήν ύποδοχήν τοϋ άθηναϊκοϋ λαοϋ, τήν ειδατε μόνοι σας.»

"Εν συνεχεία ό κ. πρόεδρος αναφερόμενος εις τās έργασίας τής Βαλκανικής Διασκέψεως, έδήλωσε: «Τά τών έργασιών τής Βαλκανικής Διασκέψεως έν "Αγκύρα σάς είνε ήδη γνωστά έκ τοϋ Τύπου. "Απεδείχθη διά μίαν άκόμη φοράν ή άλληλεγγύη τών κρατών Βαλκανικής Διασκέψεως και ή προσήλωσις των πρός τό ιδεώδες τής ειρήνης. "Επίσης σάς είνε γνωστή ή στενωτέρα σύσφιξις τών σχέσεων "Ελλάδος και Τουρκίας, ή όποία άλλωστε είνε φυσική συνέπεια τών σινοτάτων δεσμών, οί όποιοι συνδέουν τά δύο έθνη.»

"Επάνοδος τοϋ Διαδοχικοϋ ζεύγους εις τās "Αθήνας.

8 ΜΑΡΤΙΟΥ. Κατόπιν προσκλήσεως τής γερμανικής κυβερνήσεως και τοϋ προέδρου τής "Εκθέσεως τής Λειψίας, αναχωρεί διά Γερμανίαν πρός έπίσκεψιν τής έκθέσεως ταύτης ό ύφυπουργός κ. Θεολ. Νικολούδης.

"Αναχώρησις έξ "Αθηνών τής Πριγκηπίσσης Μαίρης τής "Αγγλίας.

Θάνατος τοϋ έν Μόσχα πρεσβευτοϋ τής "Ελλάδος κ. Δημ. Κ. Νικολοπούλου.

9 ΜΑΡΤΙΟΥ. Δημοσιεύονται ευχάριστα στατιστικά δεδομένα διά τήν τεραστίαν αύξησιν τής βαμβακοπαραγωγής τής "Ελλάδος. "Ενώ πρό έξαετίας ή συνολική παραγωγή τής χώρας άνήρχετο εις 3.000.000 χλμ. έκκοκκισμένου βάμβακος αξίας 83.000.000 δρχ. ή έφετεινή παραγωγή άνέρχεται περίπου εις 20.000.000 χλμ. αξίας 820.000.000 δρχ., ήτοι έντός μιās έξαετίας ή αξία τής παραγωγής ηϋξήθη κατά 737.000.000 δρχ. "Η παραγωγή αύτη καταναλίσκεται επί τόπου.

Τά μέτρα τής κυβερνήσεως συνετέλεσαν εις τοϋτο. "Ιδίως ό νόμος περί Ιδρύσεως κέντρων σποροπαραγωγής άμιγών ποικιλιών βάμβακος. Τοιαύτα κέντρα έχουν Ιδρυθῆ εις "Αργος, Λήμνον, περιφέρειαν Μώλου—"Αταλάντης φθιωτιδαφωκίδος και Παλαμά τής Καρδίτης. Εις τά κέντρα ταύτα θά καλλιεργηθοϋν σπόροι τής άμιγοϋς γνωστής ποικιλίας "Ακαλα τους όποιους θά χορηγήσῃ ό "Οργανισμός Βάμβακος. Εις τās περιφέρειας ταύτας άπαγορεύεται διά νόμου ή ύπαρξις όπωσδήποτε βαμβακοσπόρου άλλης ποικιλίας, πλην εκείνης, τήν όποιαν χορηγεί ό οργανισμός, δι' άύστηροτάτων δέ ποινών τιμωροϋνται οί παραβαίνοντες τόν νόμον.

"Η έμπορεία τοϋ σπόρου, τίθεται ήδη συμφώνως τῷ νόμῳ ύπό τόν έλεγχον τοϋ κράτους και τοϋ "Οργανισμοϋ Βάμβακος. Συμφώνως πρός τόν νόμον, οϋδείς δύναται νά πωλήσῃ βαμβακόσπορον πρός σποράν, έφ' όσον δέν είνε έφωδιασμένος διά σχετικής άδειας, παρεχομένης ύπό τοϋ ύπουργείου.

10 ΜΑΡΤΙΟΥ. "Η έφημερίς «Πρώτα» εξαίρει τόν αναγκαστικόν νόμον διά τοϋ όποιοϋ συνίσταται "Οργανισμός διά τήν κατασκευήν και έκμετάλευσιν πλωτῆς δεξαμενής έν Σύρω. "Η «Πρώτα» λέγει: «Διά τόν καθαρισμόν και τās έπισκευάς τής φορτηγοϋ και τής επιβατηγοϋ ναυτιλίας μας έχομεν έως τώρα τρείς

μόνον δεξαμενάς εις τόν Πειραιᾶ— ή μεγάλη πλωτή δεξαμενή τοϋ Ναυστάθμου χρησιμοποιείται μόνον διά τὰ σκάφη τοϋ Πολεμικοϋ Ναυτικοϋ. Αί δεξαμενάι αϋται είνε αί δύο— μικρά και μεγάλη—τοϋ "Οργανισμοϋ Λιμένος Πειραιώς και ή ιδιότυπος δεξαμενή - έσχάρα Βασιλειάδη, επί τής όποιας τοποθετείται τό πλοϊον, μεθ' ό ανασύρεται αύτή, μαζί με τό σκάφος. Εις αϋτάς τās τρείς δεξαμενάς τὰ έλληνικά σκάφη καθαρίζονται και έπισκευάζονται, όσάκις προκύψῃ άνάγκη έπισκευῆς. Είνε, όμως, προφανές ότι αϋται δέν άρκοϋν...

"Η κατασκευασθησομένη πλωτή δεξαμενή τής Σύρου θά είνε διά σκάφη μεγάλα—κοί άνω τών 5 χιλιάδων τόννων—δέν ύπάρχει δέ άμφιβολία ότι σϋν τῷ χρόνῳ θ' άποκτήσῃ και ξένην πελατεϊαν και λόγω τών σχέσεων τών "Ελλήνων έφοπλιστῶν με ξένους, αλλά πρωτίστως διότι μία έπισκευή, ή έν καθαρίσμα εις τήν Σύρον θ' στοιχίζῃ άισθητῶς όλιγώτερον παρά εις ένα άλλον ξένον λιμένα, άκόμη δέ και διά τόν λόγον ότι έν σκάφος ύποστάν έλαφράς ζημίας εις τόν Δούναβιν, ή τόν Εϋξεινον, θά εύρίσκῃ συμφέρον νά τās έπισκευάζῃ εις τήν Σύρον χωρίς νά λοξοδομηῇ από τήν πορείαν του.»

Δημοσιεύεται ό νόμος περί "Ασφαλείας τοϋ Κοινωνικοϋ καθεστῶτος. "Ο νόμος καθορίζει τὰ τής δικαιοδοσίας τών "Επιτροπῶν "Ασφαλείας, τήν αναγνώρισιν και διάλυσιν τών σωματείων, ως και τὰ κοινωνικά φρονήματα τών διοριζομένων δημοσίων όκαλλήλων και ύπηρετῶν.

Τιμωρεῖται διά φυλακίσεως τριῶν τουλάχιστον μηνῶν και έκτοπισμοϋ έκ τοϋ τόπου τής κατοικίας του και τής τελέσεως τοϋ άδικήματος επί έξ μήνας μέχρι δύο έτών: α') Πᾶς όστις έγγράφως, προφορικῶς ή καθ' οϊονδήποτε άλλον τρόπον επιδιώκει τήν διάδοσιν και έφαρμογήν θεωριῶν, ιδεῶν ή κοινωνικῶν, οικονομικῶν και θρησκευτικῶν συστημάτων τεινόντων εις τήν άνατροπήν τοϋ κρατοϋντος έν τῇ χώρᾳ κοινωνικοϋ καθεστῶτος ή εις τήν άπόσπασιν ή αϋτονόμησιν μέρους τής "Επικρατείας, ως και όστις προσηλυτίζει εις τās θεωρίας, ιδέας και συστήματα ταύτα καθ' οϊονδήποτε τρόπον. β') Πᾶς όστις πρός έπίτευξιν τών άνωτέρω άνατρεπτικῶν σκοπῶν προκαλεῖ τήν κήρυξιν λόκ-άουτ ή έξωθει εις κήρυξιν άπεργίας, κηρυχθιντων δέ τούτων συμβουλεύει, παροτρύνει ή προκαλεῖ τους άπεργούς ή πάντα άλλον εις έκτέλεσιν παρανόμων πράξεων, έπιφυλακτομένων τών ύπό τοϋ νόμου επιβαλλομένων ποινῶν διά τās βαρύτερον κολαζόμενας τοιαύτας πράξεις, γ') Πᾶς όστις μετέχει τών έν έδαφίῳ β' τοϋ παρόντος πράξεων. δ') Πᾶς όστις έν γνώσει προσέρχεται εις συγκεντρώσεις είτε έν ύπαίθρῳ είτε έν κλειστῷ χώρῳ, καθ' ός πρόκειται ν' αναπτυχθῶσιν ή όπωσδήποτε έκδηλωθῶσιν αἱ έν τοῖς άνωτέρῳ έδαφίοις ιδέαι και συστήματα.

Αἱ ποιναι δέν δύνανται νά μειωθῶσι πέραν τοϋ ήμίσεως τοϋ άνωτάτου όριου αϋτῶν προκειμένου περί προσώπων αναγνωριζομένων ως "Αρχηγῶν ή όδηγῶν εις περιπτώσεις όμαδικής έκτελέσεως τών άνωτέρω άδικημάτων ή ως άνηκόντων εις ώργανωμένους ομάδας, πυρήνας, άκτίνας ή οϊωνδήποτε χαρακτηρισμῶν ένώσεις ή τμήματα έχοντα ειδικάς έντολάς έν τῇ επιδιώξει τής άνατροπῆς τοϋ Κοινωνικοϋ Καθεστῶτος τής Χώρας.

Κατά τό άρθρον 3ον, άπαγορεύεται ή έκδοσις, έμπορία, κυκλοφορία έν γένει βιβλίων ή άλλων έντύπων, τών όποιών τό περιεχόμενον ύποπίπτει εις τās διατάξεις τοϋ παρόντος Νόμου. "Επίσης άπαγορεύεται και ή κατοχή αϋτῶν, έφ' όσον συνδέεται πρός σκοπόν προπαγανδισμοϋ ή διαδόσεως τών έν τῷ άρθρῳ 1 θεωριῶν, ιδεῶν και συστημάτων.

Εις τās Δημοσίας Βιβλιοθήκας και τās τοιαύτας τών Νομικῶν προσώπων παραδίδονται έντυπα τοιαύτα πρός μελέτην πάντοτε έντός τών αἰθουσῶν τής βιβλιοθήκης υπ' ευθύνη τοϋ διευθυντοϋ τής βιβλιοθήκης μόνον εις πρόσωπα έχοντα άνάγκην ως ή άνωτέρω παράγραφος.

Κατά τό άρθρον 7 διά πάντα καθιστάμενον διά τής κομμουνιστικῆς αϋτοϋ επιδράσεως επικίνδυνον εις τήν Δημ. "Ασφάλειον ή διά πάντα ύποπτον παραβάσεως τοϋ άρθρου 1 τοϋ παρόντος, πλην τών έν ενεργεία αξιωματικῶν και τών όπλιτῶν δι' οϋς Ισχύουσιν Ιδιαίτεροι διατάξεις, υποβάλλεται ύπό τής οίκίας άστυνομικῆς άρχῆς λεπτομερῆς πρότασις έκτοπισμοϋ του εις τήν κατά τό άρθρον 1 τοϋ Ν. Διατάγματος 1921 "Απριλλιοϋ 1924 άρμοδίαν "Επιτροπήν Δημοσίας "Ασφαλείας.

Θάνατος τοϋ Σπύρου Νικολοπούλου διευθυντοϋ τής "Εφημερίδος «"Εθνος».

11 ΜΑΡΤΙΟΥ. "Ο ύφυπουργός κ. Νικολούδης φθάνει εις τήν Λειψίαν.

12 ΜΑΡΤΙΟΥ. "Απόφασις τής Κυβερνήσεως νά χρησιμοποιήσῃ έπωφελῶς τὰ μὴ χρησιμοποιηθέντα κληροδοτήματα.

Ἡ Αὐτοῦ Βασιλικὴ Ὑψηλότης ὁ Πρίγκηψ Ἀνδρέας ἐπανέρχεται ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ὁ Ὑφυπουργὸς κ. Νικολοῦδης ἐφθασεν εἰς Βερολίνον.

13 ΜΑΡΤΙΟΥ. Σεισμικαὶ δονῶσεις εἰς Λευκάδα καὶ Πρέβεζαν. Καταστροφὴ οἰκημάτων.

14 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἐγκατάστασις τῶν νέων Πανεπιστημιακῶν ἀρχῶν.

15 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἀρχεται ἐν Ἐδέσῃ ἡ δίκη τῶν ὑπευθύνων διὰ τὰ αἱματηρὰ γεγονότα τῆς κατὰ Μαῖον τοῦ 1936 ἀπεργίας ἐν Θεσσαλονίκῃ.

17 ΜΑΡΤΙΟΥ. Δημοσιεύεται ἡ ἔκθεσις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἡ ἔκθεσις καταλήγει μὲ τὸ ἐξῆς συμπέρασμα :

«Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς συντόμου ἐξετάσεως τῆς οικονομικῆς ἱστορίας τοῦ παρελθόντος ἔτους, εἰς ἣν προέβημεν ἀνωτέρω, μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος συντασσόμενος δείκτης, ἡ οικονομικὴ δραστηριότης τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἀνωτέρα ἢ τὸ 1936 καὶ αἱ οικονομικαὶ συνθήκαι γενικῶς καλύτεραι. Τοῦτο ὀφείλεται ἀναμφιβόλως εἰς τὴν πλουσίαν ἐσοδεῖαν τοῦ 1937, εἰς τὴν ἐργατικότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἰς τὸ αἶσθημα ἀσφαλείας καὶ τάξεως ἐν τῇ χώρᾳ, ὅπερ ἐνέπνευσεν ἡ Κυβέρνησις, ὡς καὶ εἰς τὴν μεγαλύτεραν δραστηριότητα τῆς διεθνούς οικονομίας. Ἡ ὑφεσις τῆς τελευταίας ταύτης δὲν ἔθιξεν αἰσθητικῶς τὴν ἔθνικὴν ἡμῶν οἰκονομίαν. Ἐάν δὲ ἡ ὑποχώρησις αὕτη ἀποδειχθῇ παροδικὴ αἰκαιρικὰ συνθήκαι εὐνοήσουσι καὶ πάλιν τὴν γεωργίαν, καὶ συγκρατηθοῦν ἐντὸς λογικῶν ὁρίων αἱ τιμαὶ καὶ τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς, ἐπιτρέπεται ἡ ἐλπίς, ὅτι ἡ ἔθνικὴ οἰκονομία θὰ ἐπιτελέσῃ νέαν πρόσδον καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος».

Ἀφικνοῦνται αἱ Α.Α.Β.Β.Υ.Υ. αἱ πριγκίπισσαι Ἑλένη χήρα τῆς Α.Β.Υ. τοῦ ἀειμνήστου πρίγκηπος Νικολάου καὶ ἡ πριγκίπισσα Ὀλγα τῆς Νοτιοσλαβίας.

19 ΜΑΡΤΙΟΥ. Τελεῖται ἐν Ταϊοῖω τὸ τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Πρίγκηπος Νικολάου.

Τὸ κακουροδικεῖον Ἐδέσεως καταδικάζει τοὺς ἐνόχους διὰ τὰ γεγονότα τῆς ἀπεργίας τῆς 9ης Μαΐου.

20 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ὁ ὑπουργὸς κ. Νικολοῦδης ἐπανῆλθεν ἐκ Γερμανίας.

21 ΜΑΡΤΙΟΥ. Παρουσία τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Α. Υ. τοῦ Πρίγκηπος Ἀνδρέα, τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Μεταξᾶ καὶ μελῶν τῆς Κυβερνήσεως τελοῦνται τὰ ἐγκαίνια τῆς Πανελληνίου Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως εἰς τὸ Ζάππειον.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς λέγει : «Ἐδῶ ἀνοίγονται αἱ αἰθούσαι αὐταὶ προσιταὶ εἰς πάντας, ἀνευ οὐδενὸς ἰδιαιτέρου κόπου διὰ τὸν καλλιτέχνην καὶ ἀνευ ἰδιαιτέρας διὰ κανένα προστασίας. Κοινὴ εἶνε ἡ προστασία, καὶ τὸ ἔργον ἐκάστου δύναται νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὰ ὅμινα τοῦ κοινοῦ, τὰ ὅποια δύναται νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἐκλέξῃ. Εἶνε ἐπομένως ὁ θεσμὸς αὐτὸς τὸ καλύτερον μέσον τῆς ἀπ' εὐθείας ἐπικοινωνίας τῆς καλλιτεχνίας μετὰ τοῦ κοινοῦ.

Ἐπὶ πλέον τὸ κράτος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς προστασίας. Πρόκειται τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας νὰ δαπανήσῃ καὶ ἕνα μέγα ποσὸν ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν διοίκησιν τῆς Πρωτεύουσας διὰ τὴν ἀγορὰν ἔργων, τὰ ὅποια θὰ ἦσαν κατάλληλα διὰ τὴν ἀνάρτησιν εἰς τὰ δημόσια γραφεῖα, ἐπομένως διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν καλυτέρων ἔργων, ὅπως ἐπίσης καὶ ἕνα ἀρκετὰ μεγάλο ποσὸν διὰ βραβεῖα. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ ὑποβοηθηθῇ ὁ καλλιτέχνης εἰς τὸ ἔργον του. Θὰ ὑποβοηθηθῇ ἐπίσης καὶ ἡ κριτικὴ, ἀνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται τὸ κοινὸν καὶ ἐν γένει καὶ ἡ καλλιτεχνία νὰ ἀναπτυχθῇ, ἐπομένως καὶ ὁ καλλιτέχνης. Διότι ὁ κριτικὸς δὲν θὰ μεταβαίη ἀπὸ ἀτελιῆ εἰς ἀτελιῆ, οὐδέ ἀπὸ ἔκθεσιν εἰς ἔκθεσιν. Θὰ βλέπῃ τὰ ἔργα ὅλα συγκεντρωμένα ἐδῶ καὶ ἡ κρίσις του εἶνε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εὐκολωτέρα, διότι θὰ δύναται νὰ κάμῃ τὰς παρατηρήσεις του εἰς τὰ διάφορα ἔργα καὶ τὴν σύγκρισιν μετὰ τῶν ἔργων.

Ἐπίσης θὰ ὑποβοηθηθῇ καὶ τὸ κοινὸν εἰς τὸ νὰ κρίνῃ μετὰ τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ νὰ κρίνῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς κριτικούς, οἱ ὅποιοι κάποτε λησμονοῦν ὅτι ὁ σκοπὸς τῶν εἶναι νὰ βοηθήσουσι τὸ κοινὸν εἰς τὴν κρίσιν του καὶ ἐπηρεάζονται ἀπὸ ἰδέας ἐντελῶς ἀτομικῆς, εἴτε καὶ ἀπὸ συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας. Ἐπομένως τὸ κοινὸν ἀναγινώσκον τὴν κριτικὴν καὶ βλέπον τὰ ἔργα θὰ κρίνῃ ὄχι μόνον καὶ τὴν τέχνην καὶ τοὺς καλλιτέχνους, ἀλλὰ καὶ τοὺς κριτικούς του, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀπαραίτητοι εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κοινοῦ».

22 ΜΑΡΤΙΟΥ. Τελεῖται εἰς τὸν «Παρνασσόν» φιλολογικὸν μνημόσυνον τοῦ Πρίγκηπος Νικολάου, παρισταμένων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας, τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Μεταξᾶ, μελῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκλεκτοῦ κόσμου. Ὁμιλήσαν ὁ πρόεδρος τοῦ Παρνασοῦ κ. Καραβίας, ὁ κ. Ν.

Λάσκαρης ἀναπτύξας τὸ θεατρικὸν ἔργον τοῦ Πρίγκηπος, καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν κ. Ἀργυρός.

Ἐν τέλει ὁ κ. Κρίτων Ζουρῆς ἀπήγγειλε τὸ πρὸς τὸν Πρίγκηπα Νικόλαον ποιημὰ του, τὸ ὁποῖον προηγουμένως εἶχεν δημοσιευθῆ εἰς τὸ τεῦχος 3 τῶν «Νέων Δρόμων».

23 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἡ Ἐθνικὴ νεολαία διὰ συγκεντρώσεως εἰς τὸ θέατρον «Ὀλύμπια» δίδει τὸ σύνθημα τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἐθνικῆς ἐπετείου. Νοτιοσλαβοὶ φοιτηταὶ μετὰ τῶν καθηγητῶν τῶν ἐρχονται εἰς τὰς Ἀθήνας.

24 ΜΑΡΤΙΟΥ. Τὰ τμήματα τῆς Ὄργανώσεως Ἐθνικῆς Νεολαίας συγκεντρῶνται ἐνώρως τὸ ἀπόγευμα εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Ἄρεως. Τὸ σύνολον τῶν νέων ἀνέρχεται εἰς 20.000 ἐξ ὧν αἱ 12.000 ἐν στολῇ. Ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Μεταξᾶς προσφωνεῖ τὴν νεολαίαν λέγων σὺν τοῖς ἄλλοις :

«Τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν δὲν ἔχει σταματήσει ποτὲ εἰς τὸν δρόμον του! Ὄυτε ἡ ζωὴ του ἡμπορεῖ νὰ ἀνακοπῇ! Ἀρκεῖ μονάχα κάθε νέα γενεὰ πού ἀκολουθεῖ κάθε προηγουμένην τῆς νὰ εἶναι καλύτερη ἀπὸ ἐκείνη πού διαδέχεται. Αὐτὸ ἀναμένουμε ἐμεῖς ἀπὸ σᾶς νέοι καὶ νέαι τῆς Ἑλλάδος. Καὶ μὲ τὴ βεβαίτητα ὅτι θὰ φανῆτε ἀντάξιοι καὶ ἀντάξια τῶν ἐλπίδων μας σᾶς φωνάζω : Ζήτω ἡ Νεολαία τῆς Ἑλλάδος».

Ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἀπογεύματος διεξάγονται πανηγυρικαὶ τελεταὶ εἰς ὄλας τὰς σχολὰς καὶ τὰς ὀργανώσεις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν περιχώρων.

Εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν ὁμιλήσεν ὁ πρόεδρος κ. Κεραμόπουλος ἐξετάσας τὰς αἰτίας. Ἔνεκα τῶν ὁποίων χῶραι τινὲς ἔλαβον διστακτικῶς τὰ ὄπλα ἢ ἐνεφανίσθησαν ὀλίγον δρῶσαι ἢ ἐξηντλήθησαν ταχέως καὶ ἐξέλιπον τῆς πολεμικῆς σκηνῆς. Μία τῶν αἰτιῶν τούτων ἦτο ὅτι πολλὰ περιφέρειαι εἶχον κατοίκους ἀλλοθῶσους, οἵτινες δὲν ἠσθάνοντε τὸν αὐτὸν μὲ τοὺς Ἕλληνας πατριωτικὸν παλμόν, ἐπὶ πλέον δὲ οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Ρουμᾶνοι εἶχον ἤδη τύχει ἐλευθεριῶν τιμῶν καὶ διέστελλον ἑαυτοὺς τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Βούλγαροι διέκειντο συμπαθέστατα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα, ὥστε τὸ πλεῖστον τούτων δὲν ἐφαντάζοντο ἑαυτοὺς ἔξω τῶν συνόρων τοῦ κράτους, τὸ ὁποῖον ἐπέδωκε νὰ ἰδρῦσῃ ἡ ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις».

Ἡ Ἀκαδημία προέβη μετὰ εἰς τὴν ἀπονομὴν τῶν κεκανονισμένων βραβείων

Εἰς τὴν Σιβιτανίδειον Σχολὴν ὁμιλήσεν πρῶτος ὁ Πρόεδρος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς κ. Ἀνδρέας Ν. Χατζηκυριακὸς τινύσας ὅτι τὸ ἔθνος ὀφείλει εὐγνωμοσύνην πρὸς πάντας τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν πρόσδον αὐτοῦ, μετὰ τῶν ὁποίων συγκαταλέγονται καὶ οἱ Σιβιτανίδαι οἱ ἰδρυταὶ τῆς Σχολῆς. Ὁ κ. Χατζηκυριακὸς κατέληξε μὲ θερμὸν ἐγκώμιον τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Κυβερνήτου συντελεστῶν τῆς νῦν προόδου. Ἐπηκολούθησαν ὀμιλῆσαι τῶν καθηγητῶν κ. κ. Παπαδάκου καὶ Παπαβέα ὅστις ἀνέπτυξεν τὰ σύγχρονα τοῦ κράτους ἰδανικά καὶ τὴν σημερινὴν μετὰ τῶν Τούρκων εἰλικρινῆ φιλίαν. Κατόπιν ὁ μαθητὴς τοῦ τμήματος μηχανοτεχνίας Δ. Ζῶης ἀπήγγειλε ποιημὰ διὰ τὴν 25ην Μαρτίου. Ἐν τέλει δὲ ἐγένετο ἡ παρέλασις τῆς Σχολῆς, ἀποσπάσασα τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν παρισταμένων, διὰ τὴν ἀρτιότητα τῆς ὑπὸ τὸν κ. Σπάθην μουσικῆς, τὴν ἀρτιότητα τῆς ἐμφανίσεως τῶν στολῶν, καὶ τὴν ἐν γένει στρατιωτικὴν παράστασιν τῶν μαθητῶν.

Εἰς τὴν τεχνικὴν Σχολὴν «Ἡφαιστός» ὁμιλήσεν ὁ καθηγητὴς τῆς Βιοτεχνικῆς ἱστορίας κ. Ν. Π. Ἀποστολόπουλος εἰπὼν σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι οἱ ἐν τῇ Σχολῇ σπουδάζοντες τεχνίτες δέον νὰ μὴ λησμονοῦν ὅτι ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία ὑπῆρξεν ἀκαύγασμα τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ ἡ πνευματικὴ αὕτη ἀναγέννησις ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς ὕλικῆς ἀκμῆς ἣν βαθμηδὸν ἐξησφάλισαν εἰς τὰς ἐπὶ τουρκοκρατίας κοινότητες οἱ Ἕλληνες βιοτέχναι, καὶ ἀγρόται καὶ ἔμποροι, ὁ φιλοτίμως ἐργαζόμενος πληθυσμός».

Περὶ τὴν 8ην ἑσπερινὴν ὁ πρωθυπουργὸς κ. Μεταξᾶς ἐπεσκέφθη τὴν συγκέντρωσιν τῶν Ταγματῶν Ἐργασίας. Ἀπὸ τῶν ἐκεῖ λόγον του ἀποσπῶμεν τὴν φράσιν : «Μὲ τὴν βοήθειαν τῆς νεολαίας θὰ ὑπερνικήσωμεν ὅλα τὰ ἔμπόδια».

Ἡ νυκτερινὴ λαμπαδοφορῖα ἐκτελεῖται ὑπὸ 1000 φαλαγγιτῶν οἵτινες διασχίζουν τὴν πόλιν.

Διὰ Διαταγμάτων ἡ Α.Β.Υ. ὁ πρίγκηψ Παῦλος προάγεται εἰς ἀντισυνταγματάρχην τοῦ πεζικοῦ ἐν τῷ στρατῷ τῆς ἡρᾶς, εἰς ἀντισμήναρχον εἰς τὴν ἀεροπορίαν καὶ εἰς ἀντιπλοίαρχον ἐν τῷ Ναυτικῷ.

25 ΜΑΡΤΙΟΥ. Καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα παρηγυρισμὸς τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς.

Εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὴν πρωϊνὴν τελετὴν ὠηραὶ τοῦ λαοῦ ἐκδηλώσεις ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, τοῦ Διαδόχου καὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπηκολούθησε ἡ στρατιωτικὴ παρέλασις.

Τὸ ἀπόγευμα ἐγένετο ἡ παρέλασις τῶν ὀργανώσεων τῶν μαθητῶν καὶ τῆς νεολαίας.

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Πρυτάνεως κ. Φωτεινοῦ ὠμίλησεν ὁ καθηγητὴς κ. Ε' Πεζόπουλος τούσας διὰ «Τὰ σπέρματα τοῦ καθ' ὅλου ἑλληνικοῦ βίου ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐπαναστάσει», ἐνυπὴρχον καὶ ἦσαν ἀποταμιευμένα ἐν τῇ ἀθανάτῳ ἑλληνικῇ ψυχῇ καὶ βλαστήσαντα καὶ ἐνωθέντα εἰς ἓν στέλεχος, ἀνύψωσαν τὸ μέγα τὸ δένδρον τοῦ τρίτου ἐλευθέρου καὶ αὐτονόμου βίου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Κατὰ τὴν δῶσιν τοῦ ἡλίου ἐξεκίνησεν ἡ μεγάλη στρατιωτικὴ λαμπαδηφορὰ διασχίσασα τὰ κέντρα τῆς πόλεως.

Τὴν 10,30 μ. μ. ἢ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Λαόν τὸ κατωτέρω διάγγελμά του, ἐκ τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ, τοῦ ὁποῦ ἐτέλεσεν οὕτω τὰ ἐγκαίνια:

«Ἡ ἀπόκτησις τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ, τοῦ ὁποῦ ἡ λειτουργία ἀρχαίται ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ταύτης, Μοι παρέχει τὴν εὐχάριστον εὐκαιρίαν νὰ ἐπικοινωνήσω προφορικῶς μὲ σᾶς τοὺς ἀγαπητοὺς Μου ὑπηκόους, καὶ νὰ σᾶς καταστήσω κοινωνοὺς τῶν ἐντυπώσεων Μου ἐκ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς σημερινῆς μεγάλης διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπετείου.

Ἡ ἐνώπιόν Μου γενουμένη στρατιωτικὴ παρέλασις κατέδειξε πλήρως, ὅτι ἡ ἀρξαμένη ἀναδημιουργία τῶν πολεμικῶν δυνάμεων τῆς χώρας βαίνει σταθερῶς πρὸς τὴν ἀρτίαν αὐτῆς συντέλεσιν. Κατέδειξεν ὅτι πάντες οἱ μετέχοντες τῶν πολεμικῶν ἡμῶν δυνάμεων, ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων στελεχῶν μέχρι τοῦ ὀπλίτου, ἐμφυχοῦνται ὑπὸ πνεύματος ἀδειασείτου πειθαρχίας καὶ ἀπολύτου προσηλώσεως εἰς τὸ καθήκον αὐτῶν καὶ ἐκραταίωσε τὴν κεκοι. ἡσιν, ὅτι τοιαῦται δυνάμεις θὰ φανῶσι, παρισταμένης τυχὸν ἀνάγκης ἀξίαι τῶν προσδοκιῶν τῆς Πατρίδος.

Ἐπίσης ἡ ἐμφάνισις τῆς σχολικῆς καὶ λοιπῆς Νεολαίας διεπίστωσεν, ὅτι ὑγιεῖς εἶνε αἱ βάσεις, ἐφ' ὧν διαπλάσσεται ἡ νέα γενεὰ καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς γενεᾶς ταύτης τὸ ἔθνος δικαιούται ἀναμφιβόλως νὰ στηρίξη τὰς ἀρίστιας αὐτοῦ ἐλπίδας. Ὁ δὲ ἐνθουσιασμός, μετὰ τοῦ ὁποῦ ὀλόκληρος ὁ Λαὸς ἐώρτασε καθ' ὅλην χώραν τὴν σημερινὴν ἐθνικὴν ἐπέτειον, παρέχει τὴν βεβαιότητα περὶ τῆς διαρκοῦς ἀνυψώσεως τοῦ φρονήματός του.

Τὰ ἐκ τῶν ἐντυπώσεων τούτων αἰσθήματα ἱκανοποιήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ συμμερίζομαι ὀλοφύχως μεθ' ὑμῶν. Εὐχόμενος δέ, ἵνα μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ εὐοδοῦται ὀλοὲν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὸ κοινὸν ἔργον, ἀπευθύνω πρὸς πάντας τὸν ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν Μου».

Ἡ ἐφημερὶς «Καθημερινή» δημοσιεύει ὀλοσέλιδον βιογραφίαν τοῦ Ἀγγέλου Βλάχου ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατὸ ἐτῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του.

26. ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἀπὸ ὀλας τὰς ἐπαρχίας καταφθάνουν τηλεγραφήματα λέγοντα ὅτι ὡς καὶ ἐν Ἀθήναις οὕτω καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐωρτάσθη ἡ ἐθνικὴ ἑορτή.

Ἡ ἐφημερὶς «Πρωτὰ» κρίνει τὴν γενομένην παρέλασιν:

«Διὰ πρώτην φθόραν ὁ ἐθνικὸς στρατὸς ἐνεφανίσθη τήσων ἀρτίως ἐξωπλισμένος. Τὰ νέα μηχανοκίνητα τμήματα τοῦ πυροβολικοῦ, τὰ νέα ἀντιαεροπορικὰ τηλεβόλα, τὰ βαρέα πυροβόλα, τὰ νέα ὀχήματα, οἱ νέοι σχηματισμοί, τὸ πλῆθος τῶν ἀεροπλάνων, ἐνεφάνιζον ἐν ὀργανικὸν σύνολον πλήρες, καλῶς λειτουργοῦν. Καὶ ὀπήρξε γενικὴ ἡ ἀναγνώρισις τοῦ καταφανοῦς αὐτοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀκοιμήτου κυβερνητικῆς μερίμνης εἰς τὸ πρωταρχικῆς σημασίας κεφάλαιον τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης».

Ἡ «Καθημερινή» γράφει σχετικῶς: «Ναί, χθὲς ἐπεστρέψαμεν—ἡμεῖς οἱ παλαιότεροι τοῦλάχιστον—εὐτυχέστεροι εἰς τὰ σπῆτια μας. Ἐσκέφθημεν ὅτι ἐπὶ τέλους ἡ παρέλασις αὐτὴ εἶναι πραγματικὴ. Ὅτι εἶναι ἀνθρώποι, μὲ πόδια, μὲ χέρια, μὲ ὀπλα, μὲ νεῦρα, μὲ κέφια καὶ ὅτι παρυσιαίζονται μὲ νέα, ὀραῖα ἱδανικά. Ὅτι δὲν εἶναι, ὀπως αἱ παλαιαὶ παρελάσεις, διαδηλωταὶ Δὲν ἦλθιν ἀπὸ τὰ χωριά μὲ τὰ κάρρα καὶ δὲν μᾶς ἔφεραν τὴν εἰκόνα τοῦ ὀποιηφίου εἰς μέγεθος ὀπερφυσικόν. Ὅτι δὲν θὰ σταματήσουν κάτω ἀπὸ τὸ μπαλκόνι τοῦ ἀττικάρχου διὰ νὰ ἀκούσουν λόγια, λόγια, κάτω οἱ φόροι, κάτω οἱ ἐκμεταλλεῦται τοῦ Λαοῦ, διὰ νὰ καταλήξουν τὴν νύκτα εἰς τὰ καπηλεῖα τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ ζητοῦν διὰ παντός τρόπον καυγᾶν μὲ τοὺς ἀντιπάλους των. Ὅτι οἱ ἀνθρώποι αὐτοί, οἱ νέοι κοί οἱ στρατιῶται, ἀπετέλεσαν τὴν διαδήλωσιν τοῦ καλοῦ ρυθμοῦ, τῆς τάξεως, τῆς χαρᾶς. Ὅτι ἀπετέλεσαν τὴν διαδήλωσιν τῆς Ἑλλάδος. Δι' αὐτὸ ἡμεῖς οἱ παλαιότεροι τοῦλάχιστον—ἀλλὰ διατὶ μόνον ἡμεῖς; Ὅλος ὁ κόσμος αἰσθα ὀμέθα αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν ἀνάγκην νὰ εἴμεθαι τιμοὶ. Νὰ σταθᾶμεν ἐμπρὸς εἰς τὸν

κ. Μεταξᾶν καὶ χωρὶς πολλὰ λόγια καὶ προσφωνήσεις κοινὰς, νὰ τοῦ σφίξωμεν τὸ γέρι:

Κύριε Μεταξᾶ, ἔκανες τὴν δουλειὰ σου καλὰ. Ἐστάθης ἀξίος καὶ σπουδαῖος πολίτης τοῦ τόπου αὐτοῦ, ἔχεις δικαίωμα εἰς τὴν ἀληθινὴν, τὴν τιμὴν εὐγνωμοσύνην μας. Ζήσῃε διὰ τὸ συμφέρον ὀλων μας καὶ ἔχε ὀπομονήν. Περίμενε νὰ ἐξοφλήσουν τὸ χρέος μας τὰ παιδιὰ μας: Τὸ Πεντελικὸν εἶναι κοντὰ. γλύπται θὰ ὀπάρξουν—καὶ ἐλπίζομεν καλλίτεροι ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς—καὶ θὰ σοῦ σκαλίσειν ἓνα πάλλευκον ἀγαλμα...

Εἰς τὴν ἱερὰν Ἀλτιν τῆς ὀλυμπίας, ὁ Διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου ἐναποθέτει τὴν καρδίαν τοῦ Βαρῶνου Κουμπερτέν.

27 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἡ λογία κ. Γαλάτεια Καζαντζάκη ὁ ἱατρὸς Φ. Βλουμίδης, οἱ δημοσιογράφοι Ν. Λουρωτᾶς καὶ Α. Καστανάκης ἀποκυρήσουν διὰ τοῦ τύπου τὸν κομμουνισμὸν. Σχετικῶς δημοσιεύεται τὸ γεγονός, ὅτι προσφάτως τὰ ὀργανα τῆς τάξεως συνέλαβον ἐν Ἀθήναις εἰς τὴν ὀδὸν Αἰόλου νέους ὧν ἡ σύλληψις ἔφερεν εἰς φῶς μίαν νέαν πλευρὰν τῆς κομμουνιστικῆς προσπάθειας. Ὁ ἀθηναῖκός τύπος σχολιάζων ταῦτα γράφει ὅτι ἡ Τρίτη Κομμουνιστικὴ Διεθνὴς εἶχεν δώσει ἐν Ἑλλάδι τὸ σύνθημα τῆς ἱδρύσεως Λαϊκοῦ ἀντιδικτατορικοῦ μετώπου. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐματαιώθη διὰ τῆς ἐλεύσεως τῆς 4ης Αὀγούστου 1936. Τὰ ὀπολείματα ὀμως τῶν πρακτόρων τῆς Τρίτης Διεθνοῦς προσελκύσαντα ἀριστερίζοντας τινὰς διανοουμένων, ὀπέβαλον αὐτοῖς τὴν ἱδέαν ἱδρύσεως μιᾶς ἐνώσεως, εἰς τὴν ὀποίαν ἐδόθη ὁ τίτλος «Ἐταιρεία Ἐλευθέρης Σκέψης». Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐργαζόμενος κόσμος ἔπαυσε τελινῶν τὸ οὐς εἰς τὰ ἀνατρεπτικὰ κηρύγματα, οἱ ἐν λόγῳ «διανοοῦμενοι» ἔστρεψαν τὰς ἐνεργείας των πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς φοιτητὰς—πρὸς τὴν νεολαίαν.

Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου προέκυψαν αἱ συλλήψεις.

Θάνατος τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ Ἀνδρέα Μιχαλακοπούλου.

29 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἀνακοινώσεσι τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν ὀικονομικῶν ἐπὶ τοῦ κυρωθέντος προῦπολογισμοῦ.

Ὅταν, πρὸ ἔτους κατετίθετο ὁ προῦπολογισμὸς ἐνεφάνιζεν ἑλλειμμα 570 περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Τὰ τακτικὰ ἔξοδα τοῦ προῦπολογισμοῦ ἠῶξήθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους κατὰ 967 ἑκατομμύρια ἀπροβλέπτων δαπανῶν, ἐκ τῶν ὀποίων τὰ 314 διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης, παρ' ὀλα ταῦτα, ὀμως, ὁ κυρωθεὶς προῦπολογισμὸς ἐμφανίζει ἤδη ἑλλειμμα 295 μόνον ἑκατομμυρίων, τὸ ὀποῖον εἶνε δυνατὸν, ἀπολογιστικῶς, νὰ μειωθῇ ἀκόμη περισσότερον.

Ὁ περιορισμὸς τοῦ ἐλλείματος ἐπετεύχθη διὰ κανονικῆς εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Ἡ Κυβέρνησις ὀργανώνει ἐπὶ νέων βάσεων τοὺς Γεωργικοὺς Συνεταιρισμοὺς, μὲ πρόγραμμα νὰ ἀναβιώσουν, οἱ εἰς ἀδράνειαν περιπεσόντες.

30 ΜΑΡΤΙΟΥ. Εἰς τὸ κοιμητήριον τῶν Ἀθηνῶν τελεῖται μνημόσυνον τοῦ Χαριλάου Τρικούπη.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΛΗΣΑΝΤΟΣ ΜΗΝΟΣ

1. ΜΑΡΤΙΟΥ. Εἰς τὸ Λονδίνον ἔρχονται αἱ προκαταρκτικαὶ συνομιλίαι μετὰ τῶν ἐμπειρογνομῶνων τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν διὰ τὸ ζήτημα τῶν ἱαπωνικῶν ναυπηγήσεων, καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν ἐντὸς τῶν ὀρων τῆς Συνθήκης τοῦ Λονδίνου.

2. ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἀγγέλλεται ἐκ Γκαρντάνε τῆς Ἰταλίας ὅτι ὁ Ἰταλὸς ποιητὴς Γαβριήλ ντ' Ἀννοντσιο ἀπέθανε ἐκ στηθάγγης.

Ὁ ποιητὴς εἶχεν ἀποσυρθῆ εἰς τὴν ἐν Γκαρντάνε ἐπαυλίαν του ἀπὸ τοῦ 1930. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤτο καταβεβλημένος, δὲν εἶχε παύσει ὀμως νὰ παρακολουθῇ τὰ ἐνδιαφέροντα ζητήματα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μαρκόνι, εἶχε διορισθῆ πρόεδρος τῆς ἱταλικῆς Ἀκαδημίας.

Ὁ Ντ' Ἀννοντσιο ἐγεννήθη τῷ 1864 εἰς τὴν Πσκοῦραν τῆς ἐπαρχίας τῶν Ἀβρουξίων. Εἰς ἡλικίαν 16 ἐτῶν εἶχε γράψει τοὺς πρώτους αὐτοῦ στίχους. Τὸ ποιητικὸν ἀριστούργημα τῆς νεότητός του «Κάντο Ναυόβιο» ἐδημοσιεύθη τὸ 1881. Δεκαοκταετῆς εἰς τὴν Νεάπολιν συνειργάσθη ὡς δημοσιογράφος μὲ τὴν Ματθίλδην Σεράο εἰς τὴν ἐφημε-

ρίδα την όποιαν εξέδιδεν ό Έλλην την καταγωγήν Σκυλίτης. Τό 1890, έγραψε τό πρώτον του θεατρικόν έργον «Όνειρον θερινής πρωίας», άκολούθως δέ τά «Σιτά Μόρτα» «Τζιόκόντα» και «Γιλόρια» εις την όποιαν πρωτηγωνίστησεν ή Έλεονώρα Ντουζε μαθ' ής συνεδέθη ό ποιητής μετά φλογερού έρωτος.

Έκ παραλλήλου πρds την φιλολογικήν του δρασίμ ό Ντ' Άννούτσιο ήσχολείτο και εις την πολιτικήν. Τό 1897 εξέλέγη βουλευτής ταχθείς κατ' άρχάς με την άκραν δεξιάν, κατόπιν δέ μετέστη εις την άκραν άριστεράν. Τόν Μάιον του 1915 άπήλθεν εκ Γαλλίας και μετέβη εις Ιταλίαν, όπου εξέφώνησε θερμόν λόγον υπέρ της εξόδου εκ της ούδετερότητας. Κατά τόν πόλεμον του άνετέθη ή άμυνα της Βενετίας. Τήν 10ην Φεβρουαρίου έτραυματίσθη εις τόν δεξιόν όφθαλμόν. Τόν Οκτώβριον του 1917 έλαβε μέρος εις την αεροπορικήν επίδρομήν κατά του Κατάρου. Τό 1918 έπεχείρησε πτήσιν υπεράνω της Βιέννης, όπου και έσπριψε προκηρύξεις πρds τόν πληθυσμόν. Μετά τό πέρας του πολέμου έλαβε τό χρυσούν μετάλλιον. Τόν Σεπτέμβριον του 1919, έπειδή διά της συνθήκης του Άγλου Γερμανού τό Φιούμε δέν παρεχωρείτο εις την Ιταλίαν ό Ντ' Άννούτσιο με την λεγομένα τών έθελοντιών άπήλθε την 12ην Σεπτεμβρίου διά τό Φιούμε, τό όποιον κατέλαβε. Έπί έν έτος διετέλει διοικητής δημιουργήσας ούτω τελεσεμένον γεγονός νομοθέτης και δικτάτωρ του Φιούμε, μέχρι τών Χριστουγέννων του 1920, όποτε τά ιταλικά στρατεύματα προήλασαν πρds την πόλιν διά νά τόν εκτοπίσουν και καταστήσουν σεβαστάς τάς αποφάσεις, τάς όποιας ή Ιταλία ειχε λάβει από κοινού μετά τών συμμάχων. Ό Ντ' Άννούτσιο παρεδόθη κατόπιν συμπλοκής, διαρκούσης της όποιας ή πόλις έθουβαρδίσθη. Τό 1922 άνεμίχθη εις την υπό τόν Μουσσολίνι φασιστικήν κίνησιν και ύπήρξεν εις τών ένθερμοτέρων υποστηρικτών αυτού κατά την πορείαν έναντίον της Ρώμης. Έκτοτε έπανησεν άναμειγνυόμενος ενεργώς εις την πολιτικήν.

Έπί τών θανάτω του ποιητού άνεβλήθη διά την 10ην Μαρτίου ή συνεδρίασις του Μεγάλου Φασιστικού Συμβουλίου Ό κ. Μουσσολίνι άνεχώρησεν εις Γκαρντόνε διά νά επιβλέψη άυτοπροσώπως εις τά της κηδείας.

Δημοσιεύσις της Λευκής Άγγλικής Βίβλου άφορώ σης την άμυναν της χώρας. Αί δαπάναι ύπολογίζονται εις 278.260.000 λίρας στερλίνας. Τά 80.000.000 θά έξευσθεθούν δι' εκδόσεως δυνείων. Πλήν τών ως άνω ποσών 51.250.000 λίραι προορίζονται διά την άντιαεροπορικήν άμυναν. Αί δαπάναι διά την έπομένην οίκοδομικήν χρήσιν άνέρχονται εις 344.250.000 λίρας με 8.500.000 λίρας διά την άντιαεροπορικήν άμυναν. Όσον άφορά τά μετέπειτα έτη αί δαπάναι θά έξαριτηθούν εκ τών περιστάσεων, δεδομένου ότι δέν εινε γνωστόν κατά πόσον θά επιτύχουν αί προσπάθειαι, τάς όποιας καταβάλλει ή άγγλική Κυβέρνησις διά την γαλήνευσιν της διεθνούς άτμοσφαιρας. Ως έχουσι νύν αί διεθνείς συνθήκαι—λέγει ή Βίβλος—δέον ν' αναμένεται και εις περιπτώσιν άκόμη, καθ' ήν δύναται τις νά προεικάσθι ότι τό 1939 θά εινε, ως φαίνεται πιθανόν, έτος καθ' ό αί δαπάναι διά την άμυναν θά φθάσουν εις τό ανώτατον όριον, τό σύνολον τών δαπανών, τών κατανεμημένων εις τάς πέντε οικονομικάς χρήσεις 1937—1941, δέν θά υπερβή τό ποσόν του 1.590.000.000 λιρών στερλινών.

Εις την Βουλήν τών Κοινοτήτων ήρωτήθη ό κ. Τσάμπερλαιν ένδν κατόπιν του λόγου του Χίτλερ της 20ης Φεβρουαρίου, ειπόντος ότι ή Γερμανία εινε άποφασισμένη νά ανακτήσθι τds άποικίας της, ή κυβέρνησις έλαβεν έπίσημον έγγραφον της γερμανικής κυβερνήσεως. Ό κ. Τσάμπερλαιν άπήντησεν, ότι πλήν του λόγου του Φύρερ, ούδεμίαν άλλην έπίσημον ανακοίνωσιν έλαβεν ή άγγλική κυβέρνησις.

3. ΜΑΡΤΙΟΥ. Κηδεύεται ό Ντ' Άννούτσιο εις Γκαρντόνε παρουσία του Ντουίσε, του δουκός του Μπέργκαμο, ως αντιπροσώπου του Βασιλέως, και τών μελών της κυβερνήσεως και τών ανωτέρων τιτλούχων του Φασισμού και του κράτους. Η σορός, ήτις ειχε τοποθετηθή επί κιλλίβαντος πυροβόλου μετά την θερησκευτικήν τελετήν μεταφέρθη εις τόν βωμόν τών μαρτύρων και άκολούθως επί της πρώρας του τορπιλλοβόλου «Πούλια» της εύρισκομένης ως γνωστόν έντός του Βιτοριάλε. Ό γραμματεύς του Φασιστικού Κόμματος άνελθών επί της ίδιας πρώρας άνέγνωσε τό φασιστικόν προσκλητήριο και όλον τό παριστάμενον πλήθος άπήντησε με την λέξιν «παρών» όταν έξεφωνήθη τό όνομα του Γαβριήλ Ντ' Άννούτσιο.

5. ΜΑΡΤΙΟΥ. Ό Λόρδος Πέρθ αναχωρεί διά Ρώμην πρds ένναρξιν τών άγγλοϊταλικών διαπραγματεύσεων.

6. ΜΑΡΤΙΟΥ. Παρά τό άκρωτήριο Πάλοσ πλησίον της Καρθαγένης συνήφθη ναυμαχία καθ' ήν οι κυβερνητικοί Ισπανοί κατεβήθησαν τό έθνικόν πολεμικόν «Βαλεαρίδες».

7. ΜΑΡΤΙΟΥ. Συνεδρίασις εις την Βουλήν τών Κοινοτήτων. Ό κ. Τσάμπερλαιν

άρνεϊται ότι κατά τds Άγγλοϊταλικάς διαπραγματεύσεις θά τσθή ζήτημα άποικιακών εξώσεων της Γερμανίας. Ό κ. Τσάμπερλαιν έτόνισεν ότι επιβάλεται ή αύξησις τών δαπανών διά την άμυναν της Άγγλίας.

Διά την Κοινωνίαν τών Έθνών ειπεν τά εξής:

«Είμαι πολύ καλύτερος φίλος της άπθ μερικόνς οι όποιοι όμιλούν έξ όνόματός της. Η Κοινωνία τών Έθνών εινε σήμεραν άκρωτηρίασμένη, έξηρθρωμένη και χωλαίνει. Όσοι, όπως έγώ, προσπαθούν όσον δύνανται νά την καταστήσουν μίαν πραγματικήν Κοινωνίαν τών Έθνών του κόσμου, την έξυπνητεού, καλύτερον παρ' όσον είνε οι ολίτινες θέλουν νά την ίδουν αναλαμβάνουσας έργα, τά όποια ως έχει αύτη σήμεραν εινε εκδηλον ότι υπερβαίνουν τάς δυνάμεις της. Έρωτώ: Ποίον μικρόν κράτος έν Ευρώπη ήθελε βασισθθί επί της Κ.Τ.Ε. ότι θά τό προστατεύσθι αύτη έναντίον επιθέσεως, με την όποιαν θά τό ήπειλζι άλλη μεγάλη χώρα; Προκαλώ τά μέλη της αντιπολιτεύσεως ν' άπαντήσουν εις τ' έρώτημά μου τουτο. Τά μικρά κράτη δύνανται νά έχου φίλους ισχυρούς, οι όποιοι θά θράσουν υπέρ αυτών ως φρουροί και ως προστάται και οι όποιοι θά διαφυλάξουν ούτω την ειρήνην. Διατί όμως θά έπροσπαθούσαμεν νά πείσωμεν τά μικρά κράτη ότι ήμπορούν νά έχου εμπιστοσύνην πρds την ειρήνην, όταν ή τωιαύτη βεβαίωσις εινε άπατηλή; Η Κοινωνία τών Έθνών ως ιδεώδες είνε μέγα, αλλά διά νά καταστή τό ιδεώδες τουτο πραγματικότης άπαιτείται μακρά και επίμονος προσπάθεια, υπό την έννοίαν δέ ότι ή Κ.Τ.Ε. θά καταστή δυνατόν νά σώσθι μίαν ήμέραν τόν κόσμον, ή κυβέρνησις της Α. Μεγαλειότητος συνεχίζει τάς πρds τουτο προσπάθειας της με πάσαν προθυμίαν. Πρέπει όμως νά παραδεχθώμεν ότι ή ήμέρα αύτη εινε άκόμη μακρά».

8 ΜΑΡΤΙΟΥ. Η Πολωνία έπισήμως άνεγνώρισεν την Ιταλικήν κατάτασιν της Άβυσσηνίας.

ΑΙ Ηνωμένοι Πολιτεiai κατέλαβον δύο νησίδες του Είρεινικού Όκειανού διά νά τds καταστήσουν βάσιν αεροπορικών συγκοινωνιών.

9. ΜΑΡΤΙΟΥ. Η Αυστριακή κυβέρνησις άποφασίζει νά ενεργήσθι δημοψήφισμα επί του κυβερνητικού προγράμματος και της άνεξαρτησίας της χώρας.

— Ό Άγγλος πρωθυπουργός κ. Τσάμπερλαιν άνέφερε τάς συζητήσεις, αίτινες έγέγοντο κατά τό παρελθόν έτος μετά της κυβερνήσεως τών Ηνωμένων Πολιτειών. ήτις διημφισβήτησε την Ιοχήν τών άγγλικών αξιώσεων επί τών νήσων του συγκροτήματος Φοίνξ, εις τάς όποιας περιλαμβάνονται και αι νησίδες Κάντον και Έντερμπούρν, ήρνηθη δέ νά άναγνωρίσθι τας εκεί άγγλικάς άρχάς. Ο πρωθυπουργός προσέθεσεν ότι ό έν Βασιγκτώνι πρεσβευτής της Μεγάλης Βρετανίας έλαβεν οδηγίας όπως ανακοινώσθι εις την Άμερικανικήν κυβέρνησιν ότι ή Άγγλία δέν άναγνωρίζει ότι ή νομική θέσις τών νήσων τούτων θίγεται όπωσδήποτε διά της ενεργείας, εις την όποιαν προέβη τελευταίως ή Άμερική, διατάξασα άπόβασιν εις την νήσον Κάντον. Η νήσος αύτη — ειπεν ό κ. Τσάμπερλαιν — έχει πράγματι καταληφθθί υπό της άγγλικής κυβερνήσεως τόν Αύγουστον του 1937, εδρεύει δέ ήδη έν αύτῃ ή άρμοδια άγγλική άρχή.

10 ΜΑΡΤΙΟΥ. Έν Γαλλίε παραιτείται ή Κυβέρνησις Σωτών.

Εις την Γαλλίαν και την Άγγλίαν άνησυχούν διά τά έν Αυστρία. Έν Λονδίνω ό γερμανός ύπουργός τών έξωτερικών κ. Ρίμπεντροπ έπεσεκέφθη τόν Λόρδον Χάλιγουξ.

Κατόπιν τριών άλλεπαλλήλων τελεσιγράφων της γερμανικής κυβερνήσεως πρds τόν πρδεδρον της αυστριακής όμοσπονδίας κ. Μίκλας και τόν καγκελλάριον Σουσιγκ, άνεβλήθη τό δημοψήφισμα, τό όποιον έπρόκειτο νά διεξαχθθί την 13ην Μαρτίου, και έξηναγκάσθι εις παραίτησιν ό καγκελλάριος Σουσιγκ. Παραλλήλως έσηματίσθη παρακυβέρνησις υπό του μέχρι τουδε ύπουργού τών Έσωτερικών Ζάις Ινκβαργτ, όστις άμέσως απέστειλε τηλεγράφημα πρds τόν Χίτλερ ζητών όπως ό γερμανός στρατός εισβάλη εις την εθνικοσοσιαλιστικήν Αυστρίαν. Η εισβολή συνετελέσθη. Παρά την σιόσιν του Προέδρου κ. Μίκλας, όστις ήρνεϊτο νά Ικανοποιήσθι τους όρους τών τελεσιγράφων, ή έξουσία εκφεύγει εκ τών χειρών του Πατριωτικού Μετώπου, όπερ ήτο ό ύπέρμαχος της αυστριακής άνεξαρτησίας.

Η άγγλική διοίκησις της Παλαιστίνης άποφασίζει νά διαθέσθι ποσόν 35.000 λιρών διά τάς εργασίας της στερεώσεως του θόλου και τάς λοιπάς έπισκευάς, εις τόν ναόν του Παναγίου Τάφου. Με τό ποσόν αυτό θά γίνη άπαρχή τών εργασιών, με την έλπίδα ότι θά εισφέρουν και άλλα χριστιανικά κράτη.

12 Μαρτίου. Δημοσιεύεται τό κείμενον της επιστολής διά της όποιας ό Χίτλερ έξηγεί πρds τόν Μουσσολίνι την άπέναντι της Αυστρίας πολιτικήν του.

«Έξοχώτατε,

Κατά την παρούσαν κρίσιμον της μίρας στιγμῃν άπευθύνομαι πρds ύμάς Έξοχώτατε διά νά σάς ανακοινώσω άπόφασιν, την όποιαν κρίνω επιβεβλημένην έκ τών πε-

ριστάσεων και ή οποία εινε πλέον ανέκκλητος. Από έτων οι Γερμανοι της Αυστρίας γίνονται άντικείμενον βίας και κακομεταχειρίσεως από μέρους καθεστώς στερουμένους πάσης νομικής βίας. Εινε αναρίθμητα τα δεινά και άπεριόριστος ό αριθμός των προσώπων, τα όποια ύφίστανται ταύτα. Η Γερμανία μόνον έδέχθη μέχρι τουδε πλέον των τεσσαράων χιλιάδων φυγάδων, οι όποιοι έδέχθη να έγκαταλείψουν την χώραν των, παρ' όλον ότι ή μεγάλη πλειοψηφία των κατοίκων της Αυστρίας συμμαρτζεται την ιδεολογίαν των και τας πολιτικές των άπόψεις. Ίνα χαλαρώσω την έντασιν, ή οποία καθίσταται όλονέν περισσότερον άνυπόφορος, άπεφάσισα να κάμω την τελευταίαν άπόπειραν προς τον καγκελλάριον. Σουσιγιγκ διά να φθάσω εις συμφωνίαν διά της οποίας θα άποκαθίστατο κατά τρόπον όριστικόν και πλήρη ή ισότης δι' όλους ένώπιον του νόμου. Έπ' ευκαιρίαν της συναντήσεώς μας εις Μπέρτεσγκάντεν έφείλκυσα την προσοχήν του Σουσιγιγκ επί του γεγονότος ότι ή Γερμανία δέν δύναται ν' άνεχθί επί πλέον όπως έν Αυστρία μία μικρά μειονότης κακομεταχειρίζεται την πλειονότητα την τρέφουσαν έθνικοσοσιαλιστικές ιδέας. Έγώ ό ίδιος ειμαι τέκνον της γης αύτης. Η Αυστρία είναι ή γενέτειρά μου και εις τό περιβάλλον των ιδιικών μου γονέων γνωρίζω τί ύποφέρει ή μεγίστη πλειονότης του λαού εκείνου, ό όποιος έχει έθνικιστικές ιδέας. Έφείλκυσα την προσοχήν του κ. Σουσιγιγκ επί του γεγονότος ότι εινε άδύνατον εις μίαν μεγάλην Δύναμιν ν' άνεχθί, ώστε άνθρωποι του αύτου αίματος, της αύτης καταγωγής και οι όποιοι έχουν κοινήν ιστορίαν—εινε μάλιστα πρωτοφανές εις τον κόσμον του είπον—να ύφίστανται κακομεταχειρίσεις και να στερουύνται τώσ δικαιωμάτων των. Πλήν τούτων κατέστησα τον Σουσιγιγκ ένήμερον ότι εις περίπτωσιν καθ' ήν δέν ήθελεν επέλθει ή ισουμία δικαιωμάτων όλων των έν Αυστρία Γερμανών, θα ήναγκαζόμην μίαν ήμέραν ν' αναλάβω την προστασίαν των από όλους έγκαταλειμμένων αυτών αδελφών. Εκείνα, τα όποια του έζήτουν ήσαν μάλλον αξιώσεις μετριοπαθείς. Πράγματι, σύμφωνα με όλες τας αρχάς της λογικής, του δικαίου και της ισότητος, άκόμη δέ και σύμφωνα με τας αρχάς πολιτεύματος, τύπου Λαϊκού, ό Σουσιγιγκ έπρεπε να δώσ ην παραίτησιν του από την Κυβέρνησιν και να παραχωρήσ ην θέσιν εις Κυβέρνησιν τυγχάνουσαν της έμπιστονύνης ένός λαού. Δέν του έζήτησα τούτο. Περιωρίσθη να ζητήσ ην σειράν διαβεβαιώσεων ότι εις τό μέλλον και έν τώ πλαισίω των αστρακικών νόμων, έστω και άντικανονικώς εκδοθέντων, άλλ' επί τέλους ύφισταμένων, όλοι οι κάτοικοι της Αυστρίας θα τυγχάνουν των αυτών πλεονεκτημάτων. Ο Σουσιγιγκ μου έδωκεν κατηγορηματικές διαβεβαιώσεις και υπό την έννοιαν ταύτην συνήφθη ή συμφωνία. Από της πρώτης στιγμής ήρχισα να μη την σέβεται. Άκόμη και σήμερα άφέθη να παρασυρθί εις τό να καταφέρ ην νέον πλήγμα κατά του πνεύματος της συμφωνίας ταύτης, διατάξας την διενέργειαν λαϊκού δήθεν δημοψηφίσματος, τό όποιον δέν εινε έν τη πραγματικότητι παρά μία γελοιογραφία. Συνέπεια της νέας ταύτης βιαιότητος, ή οποία έστρέφεται κατά της λαϊκής πλειονότητος εινε ότι τα πράγματα έξειλιχθησαν ως έφοβείο. Ο αυστριακός λαός δηλαδή έξηγέρθη έναντίον της έξακολουθητικής πίεσεως και της σειράς των άλλων βιαιών μέτρων, άτινα έπηρεαζόμην. Κατά συνέπειαν, οι άντιπρόσωποι του πιεζομένου λαού, τόσο έν τη Όμοσπονδιακή Κυβέρνησει όσο και εις τας λοιπές διοικήσεις, άπεχώρησαν των θέσεων των. Από της προχθές ή χώρα αύτη βαδίζει επί μάλλον και μάλλον προς την άναρχίαν. Συναισθανόμενος την εύθύνην μου ως αρχηγού και καγκελλάριου του γερμανικού Ράιχ και ως τέκνον της χώρας αύτης, δέν ήμπορώ πλέον να συνιγέρω άδρανών εις την έξέλιξιν των γεγονότων τούτων. Είμαι άποφασισμένος ν' άποκαταστήσω του λοιπού εις την χώραν μου την τάξιν, την ήσυχίαν και να δώσω εις την λαϊκήν θέλησιν την δυνατότητα όπως άποφασίσ ην τύχας της κατά τρόπον μη επιδεχόμενον άμφισβήτησιν, σαφή και εύθαρσή. Είθε ό αυστριακός λαός να δυνηθί να εύρη μένος του τον δρόμον των πεπρωμένων του, οιοσδήποτε και αν εινε ό τρόπος με τον όποιον ή ψήφος αύτη θα δοθί.

> Επιθυμώ τώρα να σας βεβαιώσω με τον έπισημότερον τρόπον, ύμās τον Ντούσε της φασιστικής Ιταλίας.

Πρώτον, να μη διΐδητε εις την πράξιν ταύτην άλλο τι άλλά να την θεωρήσετε ως πράξιν νοήμου έθνικής άμύνης και συνειτώσ ένέργειαν, την όποιαν κάθε άνθρωπος χαρακτηρός εις την θέσιν μου θα έκαμνε κατά τον ίδιον τρόπον.

Και σεις, Έξοχώτατε, δέν θα επράττετε διαφορετικά εάν ή τύχη Ιταλών διακυβεύετο και έγώ ως Φύρερ και ως έθνικοσοσιαλιστής δέν ήμπορώ να πράξω άλλως.

Δεύτερον, εις ώραν κρίσιμον της Ιταλίας σας απέδειξα την σταθερότητα των αισθημάτων μου. Μη άμφισβάλλετε ότι τό μέλλον δέν θα άλλάξ ην αύτην.

Τρίτον, οιαδήποτε και αν εινε ή συνέπεια των επικειμένων γεγονότων, έχω χαραξί οριστικά σύνορα της Γερμανίας προς την πλευράν της Γαλλίας, χαραξώ δέ και τώρα άλλα επίσης όριστικά από της πλευράς της Ιταλίας τό Μπρένερ. Η άπόφασις αύτη δέν θα τεθί ποτέ έν άμφισβόλω ούτε θα τύχη προσβολής. Την άπόφασιν αύτην δέν

έλαβον τώρα τό 1938 άλλά την έχω λάβει άμέσως μόλις έτελείωσεν ό μέγας πόλεμος και οδδέποτε την άπέκρυφα.

Συγχωρήσατέ μου, Έξοχώτατε, κατά πρώτον λόγον την σπουδήν με την όποιαν γράφω και την μορφήν την όποιαν έχει ή ανακοίνωσις αύτη. Τα γεγονότα επήλθον άπρόσπτα δι' ήμās. Κανείς δέν είχεν ιδέα του τελευταίου διαβήματος του Σουσιγιγκ ούτε άκόμη οι συνεργάται του έν τη Κυβέρνησει, ώστε ήλπιζα πάντοτε μέχρι σήμερα και ίσως μέχρι της τελευταίας στιγμής ότι θα ήτο δυνατή μία άλλη λύσις. Δυπούμαι βαθύτατα διότι δέν δύναμαι κατά την στιγμήν ταύτην να σας παραστήσω καλύτερον τον πόνον μου.

Με την ίδιαν πάντοτε φιλίαν
ΑΔΟΛΦΟΣ ΧΙΤΛΕΡ

Τα γερμανικά στρατεύματα με τον Χίτλερ επί κεφαλής καταλαμβάνουν μίαν προς μίαν τας Αυστριακές πόλεις.

Ο πρώην καγκελλάριος κ. Σουσιγιγκ έφυλακίσθη εις τό φρούριον Μπελβεντέρε. Περι τό κτίριον του φρουρίου έγκατεστάθη φρουρά εκ 2.000 άνδρων και 50 αστυνομικών. Εις τα χείλη των αυστριακών Έθνικοσοσιαλιστών κυριαρχεί τό σύνθημα:

« Ένας Λαός! Ένα Ράιχ! Ένας Φύρερ!»

Εις την Γαλλίαν ήρχισε να κυριαρχί ό φόβος μήπως ό Χίτλερ έπωφελούμενος ένδεχομένων ταραχών της γερμανικής μειονότητος της Τσεχοσλοβακίας (ήτις άνέσχεται εις 3 1/2 εκατομμύρια ψυχών επί συνολικού αριθμού 14 εκατομμυρίων) αξίωση έντόνως την άυτονόμησιν των γερμανοφώνων έπαρχιών.

Εις την Ιταλίαν τό μέγα φασιστικόν συμβούλιον δι' ανακοινωθέντος του έχαρακτήρισεν τα συμβάντα της Αυστρίας ως άποτελέσματι προϋπαρχούσης πραγματικής καταστάσεως και ως έλευθέρην έκφρασιν των αισθημάτων και της θελήσεως του αυστριακού λαού, τα όποια κατά τρόπον άναμφισβήτητον έπιβεβαιουύνται με τας δημοσίας εκδηλώσεις δι' ών έχαιρετίσθησαν τα έπελθόντα γεγονότα».

Από τό έσπέρας της ήμέρας αύτης ή προσάρτησις της Αυστρίας έπραγματοποιήθη πλέον και τυπικώς κατόπιν ψηφισθέντος νόμου. Ο νόμος έχει ως εξής:

«Άρθρον 1ον. Η Αυστρία εινε χώρα του γερμανικού Ράιχ. Άρθρον 2ον. Δημοψήφισμα έλεύθερον και μυστικόν, του όποιου θα μετάσχουν πάντες οι άνδρες και αι γυναίκες της Αυστρίας από του 20ου έτους και άνω, θα γίνει την Κυριακήν 10ην Άπριλίου 1938 διά την ένωσιν μετά του γερμανικού Ράιχ. Άρθρον 3ον. Η άπόφασις του δημοψηφίσματος θα βασισθί επί της πλειοψηφίας. Άρθρον 4ον. Τα αναγκαία μέτρα διά την εκτέλεσιν του συνταγματικού τούτου νόμου θα ληφθούν δια διαταγών. Άρθρον 5ον. Ο όμοσπονδιακός συνταγματικός ούτος νόμος τίθεται έν ισχύϊ από της δημοσιεύσεώς του. Η όμοσπονδιακή κυβέρνησις έπιφορτίζεται να τον εκτελέσ ην.»

Ο νόμος ούτος άποκλείει τας Έβραίους από τό δημοψήφισμα.

Συνέπεια των αποφάσεων του Μεγάλου Φασιστικού Συμβουλίου ό Χίτλερ έτηλεγράφησεν προς τον κ. Μουσσολίνι:

«Δέν θα λησμονήσω ποτέ τί σας όφείλω».

Ο κ. Μουσσολίνι, άπαντών, απέστειλε προς τον Φύρερ τό εξής τηλεγράφημα:

Καγκελλάριον Χίτλερ

Βιέννη

Η στάσις μου ύπαγορεύεται από την φιλίαν μεταξύ των δύο χωρών μας στηριζόμενην επί του άξονος.

Μουσσολίνι

13 ΜΑΡΤΙΟΥ. Τό Δικαστήριον της Μόσχας έπιβάλει την ποινήν θανάτου εις 18 ύπαδους της τροτσκιικής οργανώσεως.

Έν Γαλλία ό κ. Μπλουμ σχηματίζει κυβέρνησιν.

14 ΜΑΡΤΙΟΥ. Υποδοχή του Χίτλερ εις Βιέννην.

Ο κ. Τσάμπερλαιν εις την Βουλήν των Κοινοτήτων άποδοκιμάζει τας Γερμανικές ένέργειας. Ο δέ Άγγλος ύπουργός των Έσωτερικών άπηθύενεν άπόψε από ραδιοφώνου εκκλησιν ζητών όπως προσέλθουν έν εκατομμύριον έθελονται διά την άντιαεροπορικην άμυναν. Ο ύπουργός έξέθεσεν ότι τό μέτρον ταύτο είχεν άποφασισθί παρ έβδομάδων, άλλ' ότι τα συμβάντα εις την Κεντρικήν Ευρώπην προσδίδουν ιδιαιτέραν σημασίαν εις την σημερινήν του εκκλησιν.

15 ΜΑΡΤΙΟΥ. Άρχονται αι άγγλοϊταλικαι συνεννοήσεις μεταξύ του κόμητος Τσιάνο και του λόρδου Πέρερ.

Οι τσεχοσλοβακικοί πολιτικοί κύκλοι διατελούν εις διαρκή κίνησιν μη άποικρύπτουτες ποσώς τας σοβαράς άνησυχίας τας όποιας έμπνέει εις αυτούς ή νέα κατάστασις ή δημιουργηθείσα έν τη Κεντρική Ευρώπη.

Ὁ στρατὸς τοῦ Φράγκο διασπάσας τὰς γραμμὰς ἀμύνης τῶν Ἐρυθρῶν προχωρεῖ πρὸς Καταλωνίαν.

Ἐν Βιέννῃ ἐπίσημος τελετὴ τῆς ἐνώσεως. Εἰς τὸν Ἰνβερτ ἐδόθη τίτλος Διοικητοῦ.

Ἐν Ρωσίᾳ ἐξετελέσθη ἡ θανατικὴ ποινὴ τῶν καταδικασθέντων.

16 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ὁ Μουσσαολίνι τονίζει ὅτι οὐδέποτε ἡ Ἰταλία εἶχεν ἀνσλάβει ὑποχρεώσεις διὰ τὴν προάσπιαν τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Αὐστριακοῦ Κράτους.

Ἐπάνοδος τοῦ Χίτλερ εἰς Βερολίνον.

Ἡ Ἀγγλία προσέβη εἰς διάβημα ἐν Βερολίνῳ διὰ τὰς ἐν Αὐστρίᾳ μειονότητες.

Συνεπεῖα τοῦ μετὰ τὴν Πολωνίας καὶ Λιθουανίας ἐπείσοδου, καθ' ὃ ἐφονεύθη ἰσχυρὰ ἀπὸ Πολωνῶν εἰς Πολωνὸς στρατιωτῶν καὶ Λιθουανῶν ἐπείσοδου, πενήτην χιλιάδων Πολωνῶν στρατιωτῶν καὶ τριάντα Λιθουανῶν εὐρισκόνται ἀντιμέτωποι εἰς τὰ σύνορα.

17 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἡ κυβέρνησις Μπλουμ ἔτυχε τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Γαλλικῆς Βουλῆς. Νέον Πολωνολιθουανικὸν ἐπείσοδον. Πολιανοὶ ἀνήρπασαν ἀπὸ τῶν λιθουανικῶν ἑδαφῶν Λιθουανὸν ἀστυνομικόν, ὁ ὁποῖος δὲν ἀπεδόθη Τελεσίγραφον τῆς Πολωνίας πρὸς τὴν Λιθουανίαν ζητεῖ τὴν ἐπανάληψιν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων.

Οἱ Τσεχοσλοβάκοι ἀνήσυχτοι διὰ τὰ γεγονότα τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ ἔτοιμοι νὰ ἀντιμετωπίσουν πάντα κίνδυνον, πιστεύοντες εἰς τὸν στρατὸν τῶν καὶ εἰς τὴν γαλλικὴν βοήθειαν.

18 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἐν Βερολίνῳ δημοσιεύονται διατάγματα περὶ δημοψηφίσματος, περὶ διαλύσεως τοῦ Ράιχσταγκ καὶ προκηρῆξεως νέου ἐκλογῶν διὰ νὰ δοθῇ εἰς τὸν γερμανικὸν λαόν—ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ κείμενον τοῦ διατάγματος—ἡ δυνατότης ὅπως ἐνσωματωθῇ εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν τοῦ λαοῦ τῆς μεγάλης Γερμανίας, ἡ ὁποία ἔδημιουργήθη διὰ τῆς ἐνώσεως τῆς Αὐστρίας μετὰ τὸ Ράιχ.

19 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἡ κολωνολιθουανικὴ κρίσις, ἐλύθη τῆς Λιθουανίας ἀποδεχθείσης ὅλους τοὺς ὅρους τοῦ πολωνικοῦ τελειογράφου τοῦ λοιποῦ δὲ ἀποκαθίστανται ὅμοιαι σχέσεις μετὰ τῶν δύο χωρῶν. Ὁ Πολωνὸς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Πολωνία ἐγγυᾶται τὴν ἑδαφικὴν ἀκεραιότητα τῆς Λιθουανίας. Οἱ Λιθουανοὶ ἐν ταῦτοις τελοῦν εἰς ζωντὴν ἐξέγερσιν, ὁ δὲ Λιθουανὸς πρωθυπουργὸς ἐδήλωσεν ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀπεδέχθη τὰς πολωνικὰς ἀξιώσεις ὑποκύψασα εἰς τὴν βίαν.

20 ΜΑΡΤΙΟΥ. Αὐτόματος διαγραφή τῆς Αὐστρίας ἐκ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

22 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἡ Γαλλία ἐνισχύει τὸ ταμεῖον τῆς Ἐθνικῆς ἀμύνης τῆς.

24 ΜΑΡΤΙΟΥ. Δηλώσεις τοῦ Τσάμπερλαιν. Δὲν παύει νὰ θεωρῇ τὴν κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν ὡς μέσον πρὸς διατήρησιν τῆς εἰρήνης. Ἡ Ἀγγλία δὲν ὑποτιμᾷ τὰς διαβεβαιώσεις, τὰ ὁποῖα παρέσχε ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις ἐν σχέσει μετὰ τὴν Τσεχοσλοβακίαν, οἱ μισοὶ δὲ μετ' εὐχαριστήσεως τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα λαμβάνει ἡ κυβέρνησις τῆς Πράγης ὅπως ἐκλινοποιήσῃ τοὺς λογικοὺς πόθους τῆς γερμανικῆς μειονότητος.

Περαιτέρω λέγει:

«Υπάρχουν βεβαίως ὠριαμένα ζῶντικὰ ζητήματα τῆς Ἀγγλίας, διὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἐκἀμνομεν πόλεμον ἐὰν ἠπειλοῦντο—ἐὰν δηλαδὴ ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἀμύνης βρετανικῶν ἑδαφῶν ἢ τῶν συγκοινωνιῶν, αἱ ὁποῖαι εἶνε ζῶντικαὶ δι' ἡμᾶς. Υπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα πράγματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται νὰ πολεμήσωμεν ἢ νὰ ἐγκαταλείψωμεν πᾶσαν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἀποφύγωμεν τὴν καταστροφὴν τῶν πραγμάτων αὐτῶν, τὰ ὁποῖα θεωροῦμεν προσφιλέστατα. Σκοπὸς μας μολεταῦτα πρέπει νὰ εἶνε πῶς θὰ προφυλάξωμεν αὐτά, χωρὶς πόλεμον, ἂν εἶνε δυνατὸν, διότι γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὸν πόλεμον δὲν ὑπάρχουν νικηταί. Υπάρχουν μόνον δεινὰ καὶ καταστροφὰ διὰ τοὺς ἐμπλεκόμενους. Καὶ ἂν εἶτε δὲν ἐμπλακώμεν ἀμέσως, θάτιον ἢ βράδιον θὰ ὑπαστώμεν καὶ ἡμεῖς τὰς συνεπειὰς τοῦ πολέμου, λόγῳ τῶν εὐρυτάτων μας ἐμπορικῶν διακλαδώσεων».

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ Γερουσία τροποποιεῖ τὰ οἰκονομικὰ νομοσχέδια τοῦ κ. Μπλουμ τὰ ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ταμεῖου ἑθνικῆς ἀμύνης.

Ἀπεργίαι μετταλλουργῶν εἰς Παρισίους.

25 ΜΑΡΤΙΟΥ. Ἡ Γαλλικὴ Βουλὴ ἐψήφισε τὰ οἰκονομικὰ νομοσχέδια ὡς τὰ ἐξεποποίησεν ἡ Γερουσία. Τὰ νομοσχέδια εἶναι δύο. Διὰ τοῦ πρώτου ἀυξάνεται ἡ προκαταβολὴ τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας πρὸς τὸ κράτος ἀπὸ 15 εἰς 20 δισεκατομμύρια. Διὰ τοῦ δευτέρου ἐπιτρέπεται εἰς τὸ νεοῖδρυθὲν Ταμεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης νὰ λαμβάνη προκαταβολὰς ἀπὸ τὸ θησαυροφυλάκιον καὶ νὰ ἐκδίδῃ βραχυπρόθεσμα καὶ μακροπρόθεσμα δάνεια. Ὁ κ. Μπλουμ ἐξήγησεν ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισεν ὅπως ψηφισθῶν ἀπὸ τὴν Βουλὴν τὰ νομοσχέδια ὡς ἐξεποποιήθησαν ὑπὸ τῆς Γερουσίας, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ σύγκρουσις μετὰ τῶν δύο Σωμάτων.

26 ΜΑΡΤΙΟΥ. Αἰς τὸ Παρίσι οἱ ἔργαται παραχωδῶς ἐκδηλώνουν τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἐνισχυθῶν οἱ Ἐρυθροὶ Ἴσπανοὶ. Αἱ δὲ ἀπεργίαι συνεχίζονται.

Σημειοῦνται στρατιωτικαὶ ἐπιτυχταὶ τῶν Κινέζων. Ὁ διεθνὴς τύπος ἀναφέρει ὅτι

οὗτοι εἶναι ἐφοδιασμένοι μετὰ ὑλικὴν ρωσικῆς, ἀγγλικῆς καὶ ἀμερικανικῆς προελεύσεως. 29 ΜΑΡΤΙΟΥ. Πρόδοδος τῶν ἀγγλοῖταλικῶν συνομιλιῶν.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς Πράγης ἀποφασισμένη νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Γερμανικὴν μειονότητα τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν.

30 ΜΑΡΤΙΟΥ. Λόγος τοῦ κ. Μουσσαολίνι τονίζοντος ὅτι ἡ Ἰταλία προετοιμάζεται συγγνώμῳ διαθέτουσα ἰσχυρὰς πολεμικὰς δυνάμεις. Ἀνατρέχων εἰς τὴν ἱστορίαν λέγει:

«Ὁ Ναπολέων Βοναπάρτης, ὁ Ἰταλὸς αὐτός, ὁ ὁποῖος εὗρεν ἐν Γαλλίᾳ τὰ μέσα διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ σχέδια τῆς στρατιωτικῆς του μεγαλοφυΐας, ἀπῆντησε κάποτε εἰς τὸν στρατάρχην Σουσσὲ ὅταν τὸν ἠρώτα ἐὰν δύναται νὰ διαθέσῃ εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὴν ἰταλικὴν μεραρχίαν Παλομπίνι:

«Βεβαίως νὰ τὴν διαθέσετε. Οἱ Ἰταλοὶ θὰ εἶνε μίαν ἡμέραν οἱ πρῶτοι στρατιῶται τοῦ κόσμου».

Ἐπέπρωτο νὰ πραγματοποιήσῃ ὁ φασισμὸς ὑπὸ τὴν λαμπροτέραν μορφήν τὴν προφητείαν αὐτὴν, τὴν ναπολεόντειον».

Ἐν Ρουμανίᾳ εὐρεία κυβερνητικὴ μεταβολή. Ὁ Βασιλεὺς ἀνέλαβεν προσωπικῶς τὴν διακυβέρνησιν. Διελύθησαν αἱ πολιτικαὶ ὀργανώσεις. Ὁ Πατριάρχης Μύρων παραμένει πρωθυπουργός.

Οἱ Κινέζοι ἐσημείωσαν σειρὰν νέων ἐπιτυχιῶν, ἰδίως δὲ εἰς τὸ μέτωπον τῆς γραμμῆς Τιεντσίν-Πουκῶου, ὅπου τὰ κινεζικὰ στρατεύματα ἔτρεψαν εἰς φυγὴν ἰσχυρὰν ἰαπωνικὴν φάλαγγα, απεύδουσιν εἰς βοήθειαν 5000 ἄλλων Ἰαπώνων, οἱ ὁποῖοι εἶνε ἀποκεκομμένοι.

Ἐπιτυχίας ἀγγέλλουν οἱ Κινέζοι καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἐπὶ τῶν μετώπων τῆς γραμμῆς Πεκίνου-Χανῶου καὶ τοῦ βορείου Χονάν.

ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ὑπὸ τὴν ὡς ἄνω ἐπιγραφὴν κυκλοφορεῖ πολυτελὲς ἀναμνηστικὸν λεύκωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει διπλοῦν πανηγυρικὸν σκοπόν. Πρῶτον τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τῆς δράσεως τοῦ Λυκείου, καὶ δεύτερον τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς δράσεως τῆς Κυρίας Καλλιγρόης Παρρῆν, ἰδρυτρίας καὶ Προέδρου τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων. Καίτοι ἀμφότεροι αἱ ἐπέτειοι αὗται συνεπληρώθησαν τὸ 1936, τὸ Λεύκωμα ἤρρησεν νὰ ἐκδοθῇ διότι τὸ καθυστέρη ἢ ἐπιμέλεια μεθ' ἧς συνετάσθη.

Πρόκειται περὶ Λευκώματος, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ καμίας βιβλιοθήκην, διότι καὶ τὸ Λύκειον καὶ ἡ Κυρία Παρρῆν εἶναι σταθμοὶ κοινωνικῆς προόδου διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Αἱ κατεσκευασθεῖσαι τὰς ὁποίας ἡ Καλλιγρόη Παρρῆν ἀπὸ τοῦ 1886 καὶ ἐντεῦθεν ἔδωκεν πρὸς τὰς Ἑλληνίδας, ὑπῆρξαν αἱ ὀρθαί, αἱ λογικαί, αἱ πρακτικαί. Τὰς κατηύθυνεν πρὸς τὴν ἐργασίαν. Τὸ δὲ Λύκειον ποὺ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ ἔργα τῆς Κυρίας Παρρῆν, ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον τόπον προόδου, προσπάθειαν πρὸς μελέτην πολλῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς, πρὸς περισυλλογὴν ρυθμῶν μουσικῆς καὶ ρυθμῶν βιοτεχνίας, ρυθμῶν τὸ σύνολον τῶν ὁποίων συναντιᾶται τῶρα ὕστερα ἀπὸ πολυετὴ ἐργασίαν, διὰ νὰ σχηματίσῃ τὸν ὕμνον ὁ ὁποῖος ἀξίζει καὶ πρὸς τὸ Λύκειον καὶ πρὸς τὴν Κυρίαν Παρρῆν.

ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΤΕΥΧΟΣ

Ἡ ἤδη προαγγελθεῖσα ἐξαιρετικῆς σημασίας μελέτη τοῦ κ. Εὐγενίου Ἀποστολοπούλου, περὶ τῶν «Σταδίων ἐξελίξεως τοῦ τυφεκίου» θὰ καταχωρηθῇ εἰς τὸ προσεχές τεύχος.

Ἐξ αἰτίας πολλῆς ὕλης προήλθεν ἡ τοιαύτη ἀναβολή. Εἰς τὸ προσεχές ἐπίσης θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ δημοσιεύσις σχολιασμένων κειμένων τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας.

ΕΙΡΗΝΗ Ι. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

Τὴν 22αν παρελθόντος μηνὸς πλήρης ἡμερῶν ἀπεβίωσεν ἡ Εἰρήνη Ι. Πεσμαζόγλου μήτηρ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ κ. Γεωργίου Πεσμαζόγλου, τῆς Κυρίας Ἀλεξάνδρας Μ. Μελά, καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Πρωίας» κ. Στεφάνου Πεσμαζόγλου.

Ἡ μεταστάσα ἦτο ἔγγονή τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος Ἀθανασίου Μισοῦλη καὶ ἀπόγονος τοῦ μεγάλου ναυάρχου τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ἐνυμφεῦθη τὸν αἰμίμηστον Ἰωάννην Πεσμαζόγλου ἐνῶ εἰσέτι ὁ ἐπιφανὴς ἐκείνης ἑλλην οἰκονομολόγος ἦτο ἐγκατεστημένος εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐγκατεστάθη δὲ ἀργότερα μετὰ τοῦ συζύγου τῆς καὶ τῶν τέκνων τῆς ἐδῶ, καὶ εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ βλέπῃ τὴν ὄντως ἀστραπιαίαν ταχύτητα μεθ' ἧς τὸ οἰκονομικὸν τοῦ Πεσμαζόγλου ταλέντο ἐξελλιστο ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ἐν τῇ Τραπεζῇ Ἀθηνῶν ἧς ἦτο διευθυντής, ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, καὶ ἐν παντὶ κύκλῳ τῆς οἰκονομικῆς δράσεως.

Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Α' μίαν ἐγκαίρως εἶχεν προσέξει τὴν εὐφυῖαν τοῦ Ἰωάννου Πεσμαζόγλου, καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ Ταξιδάρχου τοῦ Σωτήρος.

Δυστυχῶς τὴν ἀστραπιαίαν ἐκείνην ἐξέλιξιν ἀνέστειλεν ὁ πρόωρος καὶ ἀπροσδόκητος θάνατος τοῦ Ἰωάννου Πεσμαζόγλου, ἡ δὲ εὐγενὴς Ὑδραία, δεχθεῖσα τότε τὸ πρῶτον σκληρὸν κτύπημα τῆς μοῖρας ἀφοσιώθη εἰς τὰ τέκνα τῆς, τάξασα αὐτὰ ὡς κύριον τῆς ζωῆς τῆς προσορισμόν, καὶ δεχθεῖσα δυστυχῶς καὶ ἄλλα σκληρὰ τῆς μοῖρας κτυπήματα, ἀπώλεσασα τὴν πρεσβυτέραν κόρην τῆς ἧς ἦτο μία ἀπὸ τὰς πλέον εὐφυεῖς καὶ χαριτωμένας νέας τῶν Ἀθηνῶν, ἀπώλεσασα ἕνα ἐκ τῶν υἱῶν τῆς, ἀξιωματικὸν τοῦ ναυτικοῦ, καὶ ὑφισταμένη ἀργότερα νέας δοκιμασίας, τὸν θάνατον τοῦ ἐγγόνου τῆς πρὸ ὀλίγου διαστήματος, καὶ προσφάτως τὴν ἀπώλειαν τῆς συζύγου ἄλλου ἐγγόνου τῆς.

Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς σκληροτάτας δοκιμασίας ἡ ἀλησμόνητος Εἰρήνη Πεσμαζόγλου ἐγνώριζεν νὰ συγκρατῇ τὸν ἑαυτὸν τῆς, νὰ κρύπτῃ τὸν πόνον τῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καθίστα τούτων πλέον ἰσχυρόν, καὶ πλέον συμπαθῆ τὴν εὐγενῆ Κυρίαν, εἰς ὅσους τὴν ἐγγώριζαν. Ὑστερα ἀπὸ κάθε τῆς δυστύχημα ἐγνώριζε νὰ μὴν ἀξάνῃ τὴν λύπην τῶν οἰκείων τῆς καὶ νὰ κἀνῃ κουράγιο γι' αὐτοὺς.

Ἀλλὰ ἡ σειρά τῶν δυστυχημάτων φουσάδων ἦτο νὰ φθειρῇ τὴν υγείαν τῆς, καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν βιθμηδὸν ἔλευσιν τοῦ μοιραίου, καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῶν Ἀθηνῶν, μίαν Κυρίαν σεβαστὴν καὶ συμπαθῆ εἰς ὅλους.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ι. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Ὁ ἀπροσδόκητος καὶ ἀπότομος θάνατος τοῦ νεαροῦ ἐπιστήμονος μηχανικοῦ Δημητρίου Πετριδῆ συνεκίνησεν τοὺς πάντας βαθύτατα. Ἐγγονος τοῦ παλαιοῦ ὑπουργοῦ καὶ ὄργανο τοῦ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἀνεπίδου τοῦ προσφάτως ἀπαθανόντος πρώην ὑπουργοῦ Παναγιώτη Πετριδῆ, καὶ υἱὸς τοῦ μόνου συμπαθείας ἔχοντος εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀντιστρατήγου Πετριδῆ, ὁ μεταστάς ἦτο ἀριστος ἐπιστήμων, καὶ νέος μὲ ἦθος σεμνὸν, καὶ τρόπους ἀνταξίους τῶν παραδόσεών του καὶ ὄσων πατρικῶν διδασμάτων παιδίδθεν ἤκουεν ἀπὸ τὸν ἀληθῆ Ἑλληνα πατέρα του, ὁ ὁποῖος προσφάτως πενήθησεν τὸν θάνατον τῆς συζύγου του, ἀέχεται πρόσθετον πλῆγμα μὲ τὸν θάνατον τοῦ μοναδικοῦ τέκνου του. Ἡ σκέψις ὅλων στρέφεται πρὸς τὸν ἀτυχῆ πατέρα, τὸν ἀκαύραστον αὐτὸν κοινωνικὸν παράγοντα ὁ ὁποῖος πιστεύων εἰς τὰς ἠθικὰς δυνάμεις τοῦ τόπου δὲν ἀρνείται τὴν συμβολὴν του εἰς κάθε κοινωνικὴν προσπάθειαν, πρωτοστατῶν ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ καὶ εἰς τόσα ἄλλα κοινωνικὰ ἔργα. Ὅλοι σκέπτονται αὐτὸν τὸν ἀνθρώπον, τὸν εἰς ὅλους ἀγαπητόν, καὶ ἴσως αὐταὶ αἱ γενικαὶ ἐκδηλώσεις θὰ ἔπραξε κάπως νὰ τὸν παρηγορήσουν. Ἄς τὸν παρηγορῇ καὶ ἡ συμπαθὴς ἀγάμνησις τῆς τεχνικῆς ἰκανότητος τοῦ υἱοῦ του, διότι ὁ Δημήτριος Ι. Πετριδῆς ἐπίδοθαι ὡς μηχανικὸς εἰς ἀντισεισμικὰς μελέτας, ἐφήρμοσεν αὐτὰς εἰς τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ἀντισεισμικὸν κτίριον (τὸ ἐν Κορίνθῳ ξενοδοχεῖον Λαρισσινοῦ) ὅπερ φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ ἀλησημονήτου τεχνικοῦ ἐπιστήμονος.

Ὁ πλανόδιος ἱεροκέρυξ...

Ἡ Ἐφημερὶς «Καθημερινή» δημοσιεύουσα κάθε μέρα τὴν στήλην τῶν πρὸ τριακονταετίας εἰδήσεων, ἀνέγραψεν προσφάτως τὸ κάτωθι νόστιμον ἐπεισόδιον τὸ ὁποῖον συνέβη πρὸ τριάντα ἐτῶν, μὲ ἦρωα τὸν πλανόδιον ἱεροκέρυκα Βδελόπουλον.

Ἐπρόκειτο περὶ περιόδου ἀποκρηάτικης, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τὰς τότε Ἀθήνας διέπρεπεν ὁ πλανόδιος ποιητὴς Θεοδοσίου, κυκλοφορῶν μὲ τὸ κάρο του ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εἶχεν ἐγκατεστημένην πρόχειρον θεατρικὴν σκηνήν, ἐστάθμευεν καὶ ἔδιδεν παραστάσεις. Ἀλλὰ γὰρ νὰ δοῦμε τὴν πρὸ τριακονταετίας εἰδήσιν :

«Μέσα εἰς ὅλην τὴν ἀποκρηάτικὴν κίνησιν τῆς πόλεως ἀνεμίχθη καὶ ὁ αἰωνόβιος... Βδελόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶχε σταθμεύσει χθὲς τὸ ἀπόγευμα πλησίον τοῦ ἀγάλματος τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἐκήρυσσεν. Ὁ κόσμος νομίζων ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ Θεοδοσίου ἔσπευδε νὰ ἀκούσῃ τὰ ποιήματα τοῦ κάρου... Ὅταν ὅμως οἱ ἀκροαταὶ ἀτελήφθησαν τὸν Βδελόπουλον κηρύσσοντα περὶ τοῦ «φόβου καὶ τοῦ τρόμου τοῦ θεοῦ» ἤρχισαν νὰ φωνάζουν «ἔξω, ἔξω!» Ὁ Βδελόπουλος ἐξηκολούθησε ἐν τούτοις τὸν λόγον του μὲ μίαν ἀπέραντον ἀνεξικακίαν καὶ ἐτελείωσεν αὐτὸν—ὅσον ἠδύνατο γρηγορώτερα—μὲ τὰς λέξεις : «Ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσι!»

* *

Ἀπάντησις....

Κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς δολοφονίας τοῦ πρωθυπουργοῦ Δηλιγιάννη, ἕνας κύριος εἰσῆλθεν ἔξαλλος εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Ζαχαράτου :

— Εἶδατε ἐκεῖ κατάστασις !!!... Ἐνας χαρτοπαίκτης νὰ δολοφονῇ τὸν πρωθυπουργό !! ; Καὶ κάποιος τοῦ ἀπαντᾷ.

— Ἀμὲ ποὺς ἤθελες νὰ τὸν δολοφονήσῃ ὁ... Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου; (Ἀπὸ τὸ Σημειωματᾶριον τοῦ Σκεπτικιστοῦ).

* *

Σατυρικοὶ Στίχοι.

Ἀποκρηάτικο.....

Τῶν θνητῶν ὁ βίος (πλήρης μὲ λευκὰ καὶ μὲ μαυρίλα)
καθὼς εἶν' ὀργανωμένος, πὼς θυμίζει τὴν *Γκαμίλα*.....
Κι' ὅπως κάτω ἀπὸ τὸ τσοῦλι τῆς *γκαμίλας* διαρκῶς
ἀφανῆς ὁ *γκαμιλιέρης* δρᾶ *παρασκηνιαῶς*
ἔτσι καὶ ἡ Οἰκουμένη ἀκατάπανστα κυλᾷ
μὲ κινήσεις ποῦ τῆς δίνουν παρασκηνία πολλά.....

* *

13....

Ὁ Σουλτᾶνος τῆς Ἰάβας ἀπορῶ πὼς ἐπαρκεῖ.....
ἔχει μιά *ντουζίνα* *μαῦρες* καὶ ζητεῖ καὶ μιά *λευκή*,
Μ' ἄλλους λόγους δὲν φοβεῖται εἰς τὴν φόρα τὴν πολλή,
οὔτε κἂν τὸ *δεκατρία* ἀριθμὸν οὐχὶ γουρλῇ.

ΣΚΟΠΕΥΤΗΣ.

ΕΡΓΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΝΑΟΥΣΗΣ ΛΑΝΑΡΑ-ΚΥΡΤΣΗ & Σ^{ΙΑ} Α.Ε.

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΘΗΝΑΙΣ. — Τέρμα Κολοκυνθοσ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ : 'Αποθεματικά και Κρατήσεις Δρχ. 200.000.000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ :

1) 'Εν 'Αθήναις	} Κλωστήριον, 'Υφαντήριον, Φινι-
ριστήριον και Βαμβακοκλωστήριον
2) 'Εν Ναύσση	

Προϊόντα :

'Ολα τὰ εἶδη τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων ἀνδρικῶν και γυναικειῶν

Παραγωγή :

3.000.000 μέτρα ὑφασμάτων ἑτησίως, ἀξίας 300.000.000 δραχμῶν

'Απασχολούμενον προσωπικόν :

- 1) 'Υπαλληλικόν : 150
- 2) 'Εργατικόν : 4.200

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΦΑΝΤΗΡΙΑ Α. Ε.

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Νέα Σφαγεῖα — 'Οδὸς Πειραιῶς

Τηλεγρ. Διεθ. «Ελληνοφ» — Τηλέφ. 92 - 61

1) ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΒΑΜΒΑΚΕΡΩΝ

- α) 'Απαντα τὰ Βαμβακερὰ εἶδη εἰς ἐκλεκτὰς ποιότητας.
- β) Νήματα Βαμβακερὰ.

2) ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΜΑΛΛΙΝΩΝ

- α) Μάλλινα Νήματα.
- β) 'Υφάσματα Μαλλοβάμβακα, 'Ανδρικὰ και Γυναικεῖα εἰς πλουσίαν συλλογὴν.

Α. Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

“ Ε Λ Α Ι Ϊ Σ , ,

ΝΕΟΝ ΦΑΛΗΡΟΝ — Τηλ. 44 - 361

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΑΣΤΑΣΙΩΝ :

Α) ΕΛΑΙΟΛΑΙΜΑ :

- α) 'Εξευγενισμένα : 'Ελαιόλαδον, Βαμβκέλαιον, Καρυδέλαιον, Ζωϊκόν λιπος
- β) 'Υδρογονωμένα : 'Ελαιόλαδα, Βαμβκέλαια, Καρυδίγη, 'Ιχθυέλαια.
- γ) Τυποποιημένα :
 - α) 'Ελαιόλαδον ἀγνόν» Τύπος ελαιολάδου πρὸς ἐξαγωγήν.
 - «Φυτίνη» 'Αγνόν φυτικόν βούτυρον.
 - «Φυτολένη» 'Αντικαθιστὰ τὸ φρεσκο βούτυρον.
 - «Στερεόλ» Μηχειρικόν βούτυρον ἀπολειστικῶς ἐξ 'ελαιολάδου.
 - α) 'Ελλάϊς Ο'Ε'Σ» Λευκὴ ἑλληνικὴ ἐρώμη συμπιεσμένη.

Β) ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ :

- α) Λινέλαια : 'Ωμά, βρασμένα, διπλοβρασμένα, ραφινάτα, διπλοραφινάτα, λευκά, Stand-oil. β) 'Οξυγόνον. γ) Λιπαρά και στεατικά ὀξέα.
- Γ) ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ : Λινάλευρον, Βαμβακόπητα, Καρυδόπητα, Πίτυρα, ἐρώμης κ. λ. π.

ΓΕΝΙΚΗ ΧΗΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Γ. Κ. ΜΠΟΥΡΛΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ

'Εργοστάσιον : ΜΕΛΑΘΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 81-926 και 80-448

Παραγωγή Αἰθυλικῶ Αἰθέρος. Βιομηχανικοῦ, Φαρμακευτικοῦ και ναρκωτικοῦ αἰθέρος. Παραγωγή ὑδροχλωρικοῦ και νιτρικοῦ ὀξέως (χημικῶς καθαρὰ), Θεϊκόν ἀργύλιον — Διηλυτικὰ νιτροκυταρίνης και ὀξικῆς κυταρίνης κ. τ. λ. κ. τ. λ.)

ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΤΑΠΗΤΑΣ

Ο Έλληνικός τάπης είναι τὸ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα κάθε σοβαρᾶς ἐπιπλώσεως.

Οἱ Ἑλληνικοὶ τάπητες εἶνε πλέον ἀνώτεροι τῶν Περσικῶν καὶ ὄλων τῶν Ἀνατολικῶν εἰς σχέδια, χρωματισμοὺς καὶ στερεότητα.

Ἡ ἀγορὰ Ἑλληνικῶν χειροποιήτων ταπήτων εἶνε μία πολὺ καλὴ τοποθέτησις χρημάτων καὶ παρέχει ἐργασίαν εἰς χιλιάδας ἐργατριῶν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς πρωτεύουσας.

Ἑλληνικὸς Ταπητουργικὸς Ὄργανισμός

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ

Ὁδὸς Σανταρόζα 3

ΚΟΙΝΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΩΛΗΣΕΩΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ Α. Γ. Ε. Τ. (Ἡρακλῆς — Ὀλυμπος — Τιτὰν

Χαλκίδος).

Διεύθυνσις Σανταρόζα 3.

Ἄρ. Τηλ. 30-404

Γραμματεία Σανταρόζα 3

» » 30-403

Λογιστήριον Σανταρόζα 3

» » 30-405

Τμήμα Παραγγελιῶν Σανταρόζα 3

» » 30-406

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαιον Μετοχικόν καὶ Ἀποθεματικόν Δραχ. 1.205.000 000
«Καταθέσεις (τῆ 30 Ἰουνίου 1937)» » 10.290.000 000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΙΩΑΝ. Α ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΑΛΕΞ. ΚΟΡΥΖΗΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Δέχεται καταθέσεις πάσης φύσεως

Ἀγοράζει καὶ πωλεῖ μετοχὰς καὶ χρεώγραφα εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις χρηματιστήριον διὰ λογαριασμὸν τρίτων.

Παρέχει δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω δημοσίων χρεωγράφων, μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν Ἑταιρειῶν.

Δέχεται πρὸς φύλαξιν χρηματογρᾶφα παντὸς εἴδους.

Ἐκμισθοῖ χρηματοκιβώτια πρὸς φύλαξιν τίτλων καὶ τιμαλφῶν ἀντικειμένων.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Μέγαρον Ἀφθονίδου — Δεύτερος ὄροφος ὁδὸς Παπαρρηγοπούλου 9

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΧ. 14.600.000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ

ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Εἰς Δραπετσῶνα κατὰ Πειραιᾶ
τσιμέντα «Ἡρακλῆς» καὶ ὑπερτσι-
μέντα Ἐρυθροῦ κύκλου 90.000
τόννουσ ἐτησίως.

Ἐν Βόλῳ τσιμέντα «Ὀλυμπος»
καὶ ὑπερτσιμέντα Πρασίνου τριγώ-
νου 50.000 τόννουσ.

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις ΣΙΜΗΡΑΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ — ΒΟΛΟΥ ΤΣΙΜΕΝΤ
ΒΟΛΟΥ. Αἱ μεγαλύτεραι καὶ μὲ τὰ πλέον συγχρονισμένα μηχανήματα ἐγκα-
ταστάσεις. Τρεῖς περιστροφικοὶ κλίβανοι. Ἀρτιώτατα ἐργαστήρια χημικῶν καὶ
μηχανικῶν δοκιμῶν παρακολουθήσεως ποιότητος προϊόντων.

Κεντρικῶν Γραφ. Διευθύνσεως	25.101
Λογιστηρίου	21.921
Ἐργοστασίων Δραπετσῶνος Δι- ευθύνσεως	42.863
Ἐνταλῶν	44.441
Γραφείων Βόλου	3.72
Ἐργοστασίων Βόλου	5.94
Πρατήριον Ἀθηνῶν	52.211
Πρατήριον Θεσσαλονίκης	2648

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
..... «Η Τ Ε Χ Ν Η»
Ε. ΤΣΙΝΙΚΑ & Κ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΚΟΥΛΕΡΙΟΥ 1 ΠΑΤΕΙΑ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ